

**OCENA STANU
SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEGO
POWIATU GLIWICKIEGO
W 2020 ROKU**

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Gliwicach

Luty 2021

---

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Zdrowie – zdefiniowane przez Światową Organizację Zdrowia jako stan pełnego dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego niewątpliwie jest dla człowieka najwyższą wartością. Dlatego też nasza przyszłość zależy od troski, jaką będziemy otaczać człowieka i jego prawo do bezpieczeństwa i zachowania zdrowia zarówno w życiu prywatnym jak i zawodowym.

Ocena stanu sanitarno – higienicznego obiektów żywieniowo – żywnościowych na terenie powiatu 2020 r.

Państwowa Inspekcja Sanitarna (dalej: PIS) w Gliwicach realizowała w ograniczonym zakresie zadania w ramach nadzoru bieżącego mając na względzie bezpieczeństwo żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego oraz produktów kosmetycznych. W związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wprowadzono z dniem 14 marca 2020 r. stan zagrożenia epidemicznego, który od dnia 20 marca 2020 r. zmieniono na stan epidemii. Główny Inspektor Sanitarny zalecił wstrzymanie poboru próbek w zakresie badań fizykochemicznych do odwołania oraz ograniczył działania kontrolne na rzecz działań związanych z zabezpieczeniem epidemiologicznym oraz edukacją z zakresu higieny, zapobiegania chorobom, w tym przede wszystkim zapobieganiu zakażeniom wirusem SARS CoV-02.

W związku z powyższym większość pracowników Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku (dalej: HŻŻiPU) realizowała dodatkowo zadania związane z zapobieganiem oraz zwalczaniem stanu epidemii. Z uwagi na ograniczoną sytuację kadrową przeprowadzano graniczne kontrole sanitarne, kontrole sanitarne interwencyjne, tematyczne na prośbę strony uwzględniając interes społeczny oraz nieliczne kontrole planowane głównie w zakładach o wysokim ryzyku. Od dnia 03.06.2020 r. wznowiono realizację poboru próbek do badań laboratoryjnych według zweryfikowanego harmonogramu.

W ramach urzędowej kontroli żywności sekcja HŻŻiPU w 2020 roku sprawowała nadzór nad **4964** obiektami żywieniowo-żywnościowymi, obiektami prowadzącymi produkcję i obrót materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, produktami kosmetycznymi, w tym **1214** usytuowanych jest na terenie powiatu gliwickiego.

Lp.	Grupa obiektów	Ilość zakładów wg/ewidencji	Ilość kontroli	Decyzje terminowe	Mandaty	
					Ilość	Suma
1	Zakłady wytwórcze (w tym kosmetyków)	162	28	5	4	900
2	Zakłady żywienia zbiorowego	390	54	4	3	700
	Miejsca obrotu żywnością materialami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami (sklepy, kioski, hurtownie, środki transportu)	662	147	1	12	2600
	RAZEM	1214	229	10	19	4200

Tab.1. Wyniki działalności Sekcji HŻŻiPU na terenie powiatu gliwickiego w 2020 r.

W 2020 r. na terenie powiatu przeprowadzono 229 kontroli sanitarnych, w wyniku których wydano 15 decyzji administracyjnych w tym 10 nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień technicznych, 0 o nieprzydatności środków spożywczych dla żywienia ludzi oraz 5 przedłużających wykonanie nakazów. Natomiast osoby odpowiedzialne za nieprawidłowy stan sanitarny ukarano 19 mandatami na łączną kwotę 4200 zł.

Natomiast w zakładach nowo otwartych lub po zmianie zakresu działania zgłaszającym się podmiotom wydano 57 decyzji zatwierdzających zakład do prowadzenia działalności.

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych ogółem **31** próbek żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Wykonanie tych badań zlecono laboratoriom wchodzącym w skład Zintegrowanego Laboratorium działającym w strukturach PIS województwa śląskiego, tj. laboratorium w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (dalej: WSSE) w Katowicach, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (dalej: PSSE) w Bytomiu oraz PSSE w Częstochowie.

Próbki zostały pobrane w ramach urzędowej kontroli i zbadane w następujących kierunkach:

- zanieczyszczenia mikrobiologiczne – 20 próbek,

- metale szkodliwe dla zdrowia – 5 próbek,
- ocena organoleptyczna – 1 próbka,
- skażenia promieniotwórcze – 3 próbki,

Pobrano także 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

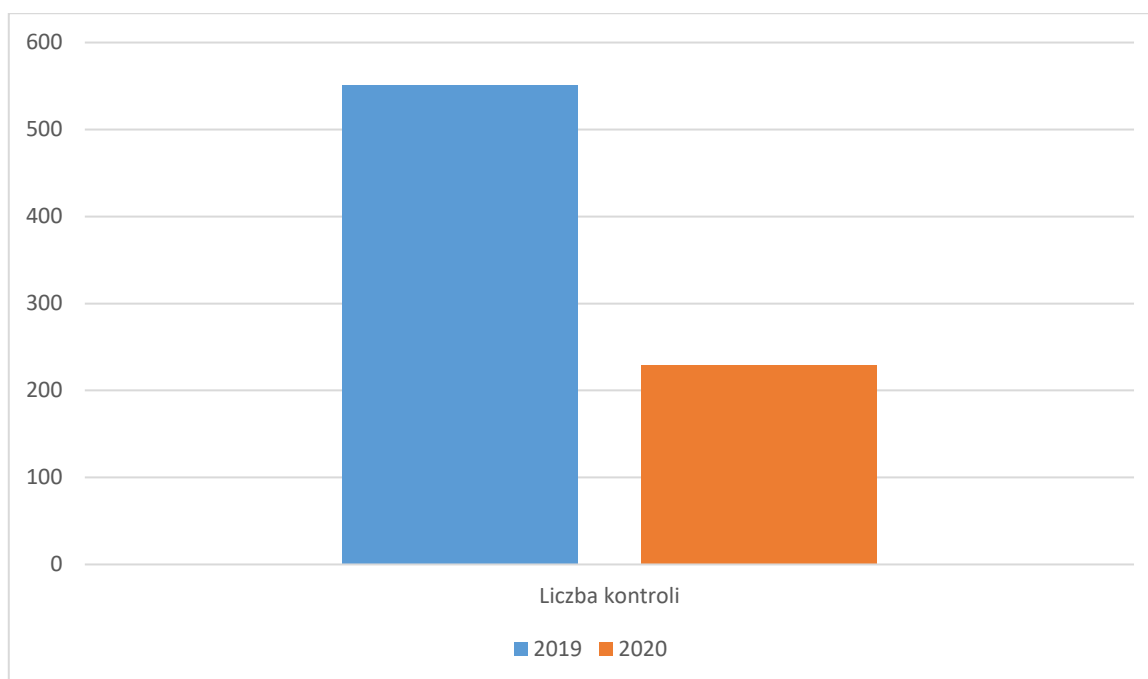
Spośród ww. próbek w 2020 r. w zakresie oceny znakowania oceniono 1 próbkę suplementu diety oraz 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. We wszystkich 3 przypadkach znakowanie było zgodne z obowiązującymi przepisami.

Grupa obiektów	Ilość zakładów		Ilość kontroli		Decyzje terminowe		Mandaty			
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	Ilość		Suma	
							2019	2020	2019	2020
Zakłady wytwórcze (w tym kosmetyków)	148	162	80	28	9	5	6	4	1300	900
Zakłady żywienia zbiorowego	378	390	182	54	9	4	16	3	3150	700
Miejsca obrotu żywnością materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami (sklepy, kioski, hurtownie, środki transportu)	660	662	289	147	10	1	40	12	6650	2600
RAZEM	1186	1214	551	229	28	10	62	19	11100	4200

Tab. 2. Zestawienie działań kontrolnych w latach 2019 -2020

Porównując wyniki działania Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gliwicach należy stwierdzić, że na znaczną mniejszą ilość przeprowadzonych kontroli w 2020 r. wynikowość kontroli na terenie powiatu uległa zwiększeniu, w 2019 roku wynosiła 16% natomiast w 2020 r. 13 %, co świadczyć może o nieznaczej poprawie stanu techniczno-sanitarnego zakładów żywnościowo-żywnościowych.

Statystycznie w roku 2019 co 9 kontrola skutkowała nałożeniem mandatu karnego, w 2020 r. oku co 12 kontrola była zakończona mandatem.

Ryc.1. Ilość przeprowadzonych kontroli - porównanie 2019 i 2020

Do najczęściej występujących nieprawidłowości w zakresie stanu techniczno – sanitarnego należy:

- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń zakładu: podłóg, ścian, sufitów, drzwi,
- zniszczony sprzęt, urządzenia i inne składniki wyposażenia, które stykają się z żywnością.

Do głównych uchybień i nieprawidłowości w zakresie higieny produkcji i dystrybucji w tej grupie obiektów należy:

- nie zachowanie czystości w pomieszczeniach zakładu,
- nieprawidłowe warunki magazynowania, pakowania, transportu,
- sprzedaż artykułów spożywczych przeterminowanych lub bez oznakowania,
- brak prawidłowo zorganizowanych punktów obróbki wstępnej mięsa surowego, jaj świeżych oraz warzyw i owoców.

Do głównych uchybień w zakresie zarządzania zakładem, kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności należą:

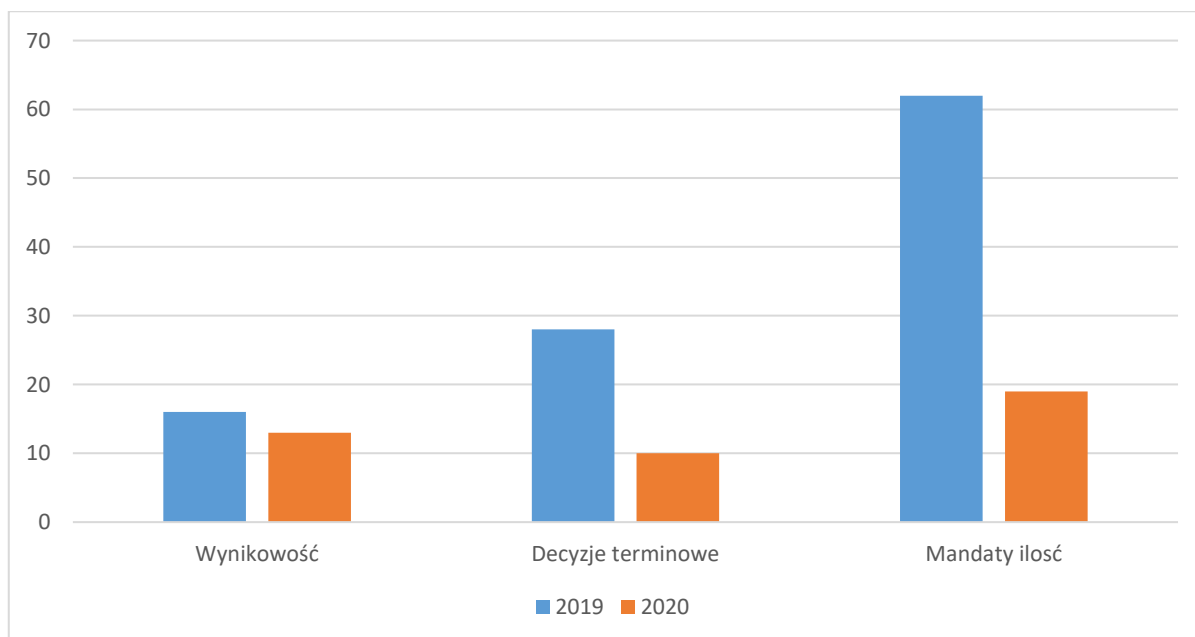
- nieprawidłowe procedury oraz ich realizacji i weryfikacji w zakresie GHP¹ i GMP² oraz HACCP³,

¹ Dobra Praktyka Higieniczna. System mający na celu utrzymanie odpowiedniej kontroli higieny środowiska pracy,

² Dobra Praktyka Produkcyjna. Zestaw standardów stosowanych w produkcji przemysłowej, zwłaszcza w branży m.in. spożywczej,

³ System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli. Identyfikuje, ocenia i kontroluje zagrożenia istotne dla bezpieczeństwa zdrowotnego żywności,

- brak dokumentacji z kontroli surowców, półproduktów i wyrobów gotowych przez producentów w tym badań właścicielskich.

Ryc. 2. Porównanie wyników działalności Sekcji HŻŻiPU na terenie powiatu gliwickiego w latach 2019 - 2020

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (dalej: RASFF)

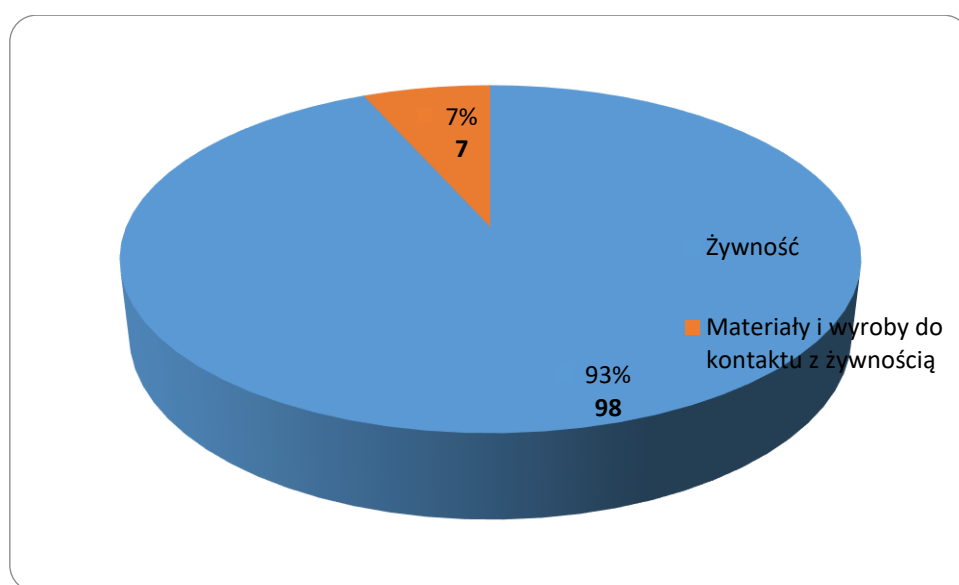
W ramach zapewnienia bezpieczeństwa żywności na poziomie wspólnotowym funkcjonuje RASFF, system który został opracowany i wdrożony aby zapobiegać przedostawaniu się niebezpiecznej żywności i przedmiotów do kontaktu z żywnością do konsumenta. Produkcja i obrót środków spożywczych składa się często z wielu procesów odbywających się w różnych miejscach na świecie, w których udział bierze duża liczba podmiotów począwszy od produkcji pierwotnej (rolnej), a skończywszy na różnych kanałach dystrybucji, do których dostęp ma konsument ostateczny. System RASFF działa w sposób skoordynowany i zintegrowany, gdyż swoim działaniem obejmuje drogę „od pola do stołu”. Ponadto zapewnia wczesne przewidywanie zagrożeń i niezwłoczne podejmowanie odpowiednich działań zaradczych. W ramach RASFF w 2020 r. ogółem otrzymano 105 powiadomień (w 2019 r. było 56), w tym 61 alarmowych i 44 informacyjnych. Dotyczyły one w 98 przypadkach niebezpiecznych produktów żywnościowych oraz 7 materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Spośród otrzymanych powiadomień 61 dotyczyło produktów pochodzenia krajowego, 19 z Unii Europejskiej (dalej: UE) i 25 z „krajów trzecich”. W związku z otrzymaniem ww. powiadomień RASFF w 2020 r. przeprowadzono łącznie 19 kontroli interwencyjnych oraz 264 działania kontrolne innego typu. Ponadto obecność w obrocie

niebezpiecznych produktów wymienionych w powiadomieniach RASFF sprawdzana była również podczas pełnienia bieżącego nadzoru.

	Suma powiadomień	Żywność	Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością
Ilość powiadomień RASFF	105	98	7

Tab.3. Ilość powiadomień systemu RASFF z podziałem na kategorie artykułów

Ryc.3. Ilość powiadomień systemu RASFF z podziałem na kategorie artykułów

W roku 2020 z 105 powiadomień RASFF dotyczących żywności, 5 dotyczyło suplementów diety i żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego, a 93 pozostałej żywności. Najczęściej powiadomienia alarmowe i informacyjne dotyczyły wykrycia obecności nieautoryzowanych substancji czynnych w suplementach diety będących w obrocie między innymi w obiektach zlokalizowanych na obszarze działania PSSE Gliwice. Kontrole sanitarne interwencyjne przeprowadzano zgodnie z załączanymi do powiadomień listami dystrybucji oraz w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.

	Żywność	Suplementy diety i żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego
Ilość powiadomień RASFF	93	5

Tab.4. Ilość powiadomień systemu RASFF z podziałem na kategorie artykułów

Ryc.4. Ilość powiadomień systemu RASFF Żywność/Suplementy diety i żywność specjalnego przeznaczenia żywieniowego

Zakłady Wytwórcze

W omawianym okresie na terenie powiatu gliwickiego zlokalizowanych było **162** zakłady wytwórcze, w których przeprowadzono **28** kontroli sanitarnych, nałożono **4** mandaty karne, wydano **5** decyzji administracyjnych represyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

W zakładach wytwórczych w 2020 r. pobrano ogółem **23 próbki**, w tym 15 próbek w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, 5 próbek w kierunku metali szkodliwych dla zdrowia oraz 3 próbki w kierunku skażeń promieniotwórczych.

W 2020 roku w rejestrze PSSE w Gliwicach w bieżącym roku figurowało **32** zakłady piekarnicze. Akcja „Mklik Próchniczek” w zakładach piekarniczych jest prowadzona od 2008 r. ma na celu weryfikowanie stopnia wdrożenia i prawidłowości funkcjonowania systemu opracowanego na zasadach HACCP, w tym w szczególności prawidłowości zabezpieczenia obiektu przed

szkodnikami. Akcja jest kontynuowana z uwagi na bezpieczeństwo żywności i szczególne zagrożenie szkodnikami zbożowo-mącznymi oraz ich pozostałościami w przemyśle piekarniczym. W związku z powyższym przeprowadzono ogółem **11** kontroli, wydano **3** decyzje administracyjną na poprawę stanu sanitarnego, wymianę zniszczonego drobnego sprzętu produkcyjnego oraz przeprowadzenie skutecznych zabiegów dezynsekcji i dezynfekcji. W związku ze stwierdzeniem szkodników zbożowo-mącznych, nałożono 1 mandat karny na kwotę 300 zł.

Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego i otwartego

Na terenie powiatu gliwickiego zlokalizowanych jest 390 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego i zamkniętego.

W 2020 r. w zakładach żywienia zbiorowego przeprowadzono 54 kontroli sanitarnych w trakcie których nałożono 3 mandaty karnych na kwotę 2600 zł oraz wydano 4 decyzje administracyjne represyjne nakazujące wykonanie zarządzeń.

W zakładach zbiorowych typu zamkniętego i otwartego w 2020 r. nie pobrano żadnych próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

Miejsca obrotu żywnością, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, produktów kosmetycznych

Na terenie powiatu gliwickiego zlokalizowanych jest 662 zakłady obrotu żywnością w których, przeprowadzono 147 kontroli, nałożono 12 mandatów karnych na kwotę 2600 zł oraz wydano 1 decyzję administracyjną represyjną nakazującą usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli.

W obiektach obrotu żywnością pobrano ogółem 6 próbek środków spożywczych, które badano w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych (5 próbek), ocena organoleptycznej (1 próbka) oraz 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Nie zdyskwalifikowano żadnej spośród ww. próbek.

Na terenie miasta Pyskowice zlokalizowany jest 1 plac targowy przy ul. Strzelców Bytomskich, na którym usytuowane są 4 kioski spożywcze w tym 2 kioski sprzedaży mięsa i jego przetworów.

Na terenie miasta Knuruwa zlokalizowany jest 1 plac targowy przy ul. Targowej, na którym usytuowanych jest 6 kiosków spożywczych w tym 3 kioski sprzedaży mięsa i jego przetworów - wszystkie podłączone są do sieci wodociągowej i energetycznej.

W 2020 roku w związku z sytuacją epidemiologiczną kraju przy współudziale Policji dokonano w 4 wizji na straganach usytuowanych na targowisku i wydano 4 pouczeń.

Ponadto na terenie działania tutejszej Stacji jest ujęta w rejestrze produkcja pierwotna pochodzenia roślinnego w 86 gospodarstwach rolnych w tym w 82 na terenie powiatu.

W 2020 r. dokonano wpisu 18 gospodarstw rolnych.

W związku z wytycznymi GIS w sprawie porozumienia dotyczącego współdziałania organów urzędowej kontroli w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego, przeprowadzono 5 kontroli z udziałem przedstawicieli WIORIN w 5 gospodarstwach rolnych. Podczas kontroli pobrano do badań laboratoryjnych w kierunku oznaczenia metali szkodliwych dla zdrowia 3 próbki truskawek, 1 próbkę marchwi oraz 1 próbkę pomidorów. W ww. środkach spożywczych nie stwierdzono przekroczenia limitów metali szkodliwych dla zdrowia.

Ponadto przeprowadzono 2 kontrole w gospodarstwach rolnych bez udziału innych organów urzędowej kontroli w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej, podczas której pobrano do badań laboratoryjnych w kierunku skażeń promieniotwórczych 1 próbkę ziarna żyta, 1 próbkę karpia świeżego oraz 1 próbkę paszy zielonej. W badanych próbkach oznaczane stężenia nie przekroczyły dopuszczalnej wartości izotopów cezu, a więc nie zakwestionowano żadnej spośród ww. próbek w badanym zakresie.

Ocena sposobu żywienia

Bloki żywienia w szpitalach nadzorowane były przez Sekcję HŻŻiPU w ramach zespołu ds. zwalczania i zapobiegania zakażeń w szpitalach. Kontrole ww. obiektów przeprowadzane były przy współudziale Sekcji Epidemiologii, Higieny Komunalnej i Higieny Pracy. W 2020 roku urzędową kontrolą żywności objętych było 17 zakładów żywienia zbiorowego usytuowanych na terenie szpitali, w tym 6 na terenie powiatu gliwickiego.

W styczniu 2020 r. wpłynęła do tutejszej Stacji interwencja dotycząca niewłaściwej jakości posiłków podawanych pacjentom w jednym ze szpitali na terenie powiatu.. W związku z powyższym została przeprowadzona kontrola sanitarna we wskazanym zakładzie, podczas której stwierdzono, że

w obiekcie prowadzona jest działalność w zakresie wydawania posiłków dla pacjentów dostarczanych przez firmę.

Podczas kontroli dokonano oceny organoleptycznej wydawanego posiłku obiadowego i nie stwierdzono produktów niewłaściwej jakości tj. o zmienionych cechach sensorycznych. Posiłek posiadał prawidłową temperaturę, a dokumentacja zgodnie z obowiązującymi procedurami Dobrej Praktyki Higienicznej, Produkcyjnej oraz systemu HACCP prowadzona była na bieżąco. Ponadto stan sanitarny obiektu oraz sprzętu służącego do ich wydawania w dniu kontroli był prawidłowy.

W dniu kontroli pobrano również jadłospis dekadowy celem zweryfikowania wniesionych przez Stronę zarzutów.

Ocena jakościowa posiłków opierała się na sprawdzeniu zgodności wykorzystywanych produktów z zaleceniami żywieniowymi dotyczącymi systemu dietetycznego oraz ogólnymi zasadami planowania jadłospisów zgodnie z Normami żywienia.

Analiza wykazała, że dobowe zapotrzebowanie na energię dla grupy jest wystarczające, spełnia normy żywienia człowieka i wynosi 2289 kcal. W jadłospisie podawane są co najmniej dwie porcje mleka lub produkty mleczne zgodnie z ogólnymi zaleceniami zawartymi w Normach Żywienia. Zauważono zbyt małą ilość warzyw i owoców podawanych w diecie. Dodatek 50 gramów pomidora nie pokrywa dziennego zapotrzebowania na minimalną ilość warzyw dla osób dorosłych. Zaleca się podawać do posiłków śniadaniowych i kolacyjnych większą ilość różnorodnych warzyw i/lub owoców.

W diecie podstawowej dozwolone są wszystkie produkty i potrawy oraz wszystkie techniki sporządzania posiłków. Różnorodność produktów w diecie daje lepszą możliwość zapewnienia organizmowi niezbędnych składników odżywczych. Jednak ze względu na zmieniony tryb życia, małą aktywność fizyczną pacjentów wskazane są ograniczenia w diecie potraw ciężko strawnych, wzdymających.

W związku z powyższym w ramach prowadzonych działań w zakresie kontroli wewnętrznej i wytycznych dotyczących norm żywienia i zaleceń żywieniowych dla poddanej analizie diety podstawowej, PPIS w Gliwicach zobowiązał Stronę do podjęcia stosownych działań, które wyeliminują błędy dietetyczne w ocenianym jadłospisie.

Import

PSSE w Gliwicach na mocy ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia w ramach granicznej kontroli sprawuje nadzór nad eksportem i importem środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pochodzących z importu z krajów trzecich.

W wyznaczonych miejscach, na terenie Urzędu Celnego w Gliwicach oraz w magazynach importerów i eksporterów przeprowadzano przy współudziale funkcjonariuszy Urzędu Celnego, przedstawicieli agencji celnych, importerów lub eksporterów przeprowadzane są kontrole przywożonych z zagranicy (lub wywożonych za granicę) produktów spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W związku z prowadzeniem granicznego nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 479 kontroli (w 2019 r. było 511), w tym 158 kontroli na środkach transportu. Skontrolowano 479 partii środków spożywczych, 40 partii materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Wydaną łącznie 479 świadectw spełnienia wymagań towarów przekraczających granicę. W ramach granicznych kontroli dokonano oceny 322 produktów przywiezionych z zagranicy (importu) i 157 produktów wywożonych za granicę (eksportu).

	Suma kontroli	Żywność	Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością
Ilość kontroli granicznych	479	439	44

Tab.5. Ilość przeprowadzonych kontroli towarów importowanych z podziałem na kategorie artykułów

	Środek transportu (samochód, kontener)	Magazyn w urzędzie celnym lub importera / eksportera
Ilość kontroli	158	321

Tab.6. Ilość kontroli importowych z podziałem na miejsce kontroli środek transportu / magazyn

Na terenie powiatu gliwickiego, w Pyskowicach funkcjonuje dwóch dużych importerów żywności tj. magazyny hurtowe. W roku 2020 przeprowadzono w tych miejscach **53** kontrole graniczne towarów importowanych z krajów trzecich.

Wnioski

Stan epidemii i związane z nią obostrzenia, wprowadzane wiosną i jesienią 2020 r. miały negatywny wpływ na branżę gastronomiczną, której sytuacja finansowa jest bardzo niekorzystna. Obawa przed niepewną przyszłością powoduje, iż większość firm przyjmuje tzw. strategię "przeczekania", bez jakichkolwiek nakładów finansowych na poprawę stanu technicznego. Ponadto celem utrzymania

jakiegokolwiek produkcji przedsiębiorcy decydują się na ograniczenia w ilości zatrudnionych pracowników, co może mieć negatywne odzwierciedlenie w funkcjonowaniu placówek gastronomicznych.

Porównując wyniki działania PSSE w Gliwicach należy stwierdzić, że na znaczną mniejszą ilość przeprowadzonych kontroli w 2020 r. wynikowość kontroli na terenie powiatu uległa zwiększeniu, w 2019 roku wynosiła 16% natomiast w 2020 r. 13 %, co świadczyć może o nieznacznej poprawie stanu techniczno-sanitarnego zakładów żywnościowo-żywnościowych.

Analiza chorób zakaźnych dla powiatu gliwickiego za rok 2020

Analizę sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych i pasożytniczych w mieście Gliwice za rok 2020 przeprowadzono w oparciu o roczne sprawozdania o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia Mz-56. PIS w roku 2020 kontynuowała działalność w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych.

W związku z wprowadzeniem od 20.03.2020 r. stanu epidemii PPIS poza działaniami statutowymi otrzymał nowe zadania, uprawnienia i obowiązki ukierunkowane na zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie wirusa SARS-CoV-2.

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych innych niż COVID-19 jest trudna do rzetelnej analizy, z uwagi na to, iż działania zarówno inspekcji sanitarnej jak i służby zdrowia głównie związane były ze zwalczaniem epidemii COVID-19. Ponadto wprowadzenie zakazów, nakazów, ograniczeń zmniejszyło możliwość kontaktów społecznych, co również mogło przełożyć się na zmniejszenie rozprzestrzeniania się innych chorób zakaźnych w populacji.

Od lutego 2020 r. . zgodnie z poleceniem ŚPWIS wprowadzono konieczność codziennego raportowania osób będących pod biernym nadzorem epidemiologicznym w związku z powrotem z obszarów wysokiego ryzyka występowania wirusa SARS-CoV-2, ze szczególnym uwzględnieniem osób powracających z Chin lub osób podróżujących z pasażerem podejrzanym o zakażenie SARS-CoV-2. W związku z powyższym pracownicy Sekcji Epidemiologii zostali zobligowani do pełnienia całodobowych stacjonarnych oraz telefonicznych dyżurów zarówno w dni robocze jak i w dni ustawowo wolne od pracy. Nadzór epidemiologiczny polegał na 14-dniowej samoobserwacji oraz codziennym kontakcie telefonicznym z pracownikiem Sekcji Epidemiologii. Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym po dniu 15.03.2020 r. osoby powracające do Polski obejmowane były obowiązkiem odbycia kwarantanny. Decyzji administracyjnej organ pis nie wydawał.

W związku z rejestrowanymi pierwszymi od marca przypadkami zachorowań na COVID-19 działania organów pis ukierunkowane zostały przede wszystkim na zapobieganiu rozprzestrzeniania

się wirusa SARS-CoV-2. Działania w związku ze stwierdzeniem zachorowania lub zakażenia SARS-CoV-2 polegały głównie na przeprowadzeniu wywiadu i objęciu nadzorem epidemiologicznym chorego na COVID-19, osób ze styczności oraz współzamieszkujących, zleceniach wykonania wymazów kontrolnych u chorego, prowadzeniu rejestrów osób zakażonych, chorych i poddanych obowiązkowi kwarantanny.

Ponadto od marca 2020 r dane osób zakażonych/chorych na COVID-19 zostały wprowadzane do ogólnopolskiego systemu teleinformatycznego EWP⁴.

System EWP umożliwił:

- ewidencję osób objętych kwarantanną w związku z wjazdem do Polski lub decyzją organów PIS oraz osób skierowanych do izolacji i hospitalizacji;
- wystawianie zleceń na testy w kierunku wirusa SARS-CoV-2, w tym przez organy PIS oraz lekarzom;
- - udostępnianie zleceń organom pis celem wysłania do pacjenta tzw. karetki wymazowej oraz Mobilnym Punktem Pobrań (tzw.drive-thru),
- - udostępnianie wykazu medycznych laboratoriów diagnostycznych wykonujących testy i przekazywanie im zleceń do realizacji testu i wpisania wyniku;
- - udostępnianie wyników testów podmiotom zlecającym, w tym organom PIS i lekarzom
- - prezentowanie pacjentom na IKP wyników testów oraz objęcia izolacją, w tym jej długości, z możliwością wygenerowania dokumentu potwierdzającego ww. status;
- - udostępnianie danych podmiotom uprawnionym do dostępu do informacji gromadzonych w EWP;

Poza wprowadzaniem, edytowaniem danych w elektronicznym systemie EWP konieczne było:

- prowadzenie ewidencji wydawanych decyzji o nałożeniu obowiązku odbycia kwarantanny przez osoby zakażone wirusem SARS-CoV-2 i osoby mające styczność z osobą zakażoną oraz decyzji o objęciu nadzorem epidemiologicznym,
- prowadzenie ewidencji osób zakażonych wirusem SARS-CoV-2 i osób mających styczność z osobą zakażoną oraz miejsc ich pobytu w trakcie kwarantanny, izolacji albo hospitalizacji
- prowadzenie ewidencji osób, w stosunku do których podjęto decyzję o wykonaniu testu diagnostycznego w kierunku SARS-CoV-2,
- wystawianie zleceń na wykonanie testu w kierunku obecności wirusa SARS-CoV-2,

---

⁴ Ewidencja Wjazdów do Polski. Aplikacja pierwotnie adresowana do monitorowania ruchu międzygranicznego. Zastosowanie rozszerzono do monitorowania oraz ograniczania możliwości rozprzestrzeniania się wirusa SARS-Cov-2.

- prowadzenie nadzoru epidemiologicznego i kontroli realizacji przepisów określonych w ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 oraz w rozporządzeniu w sprawie ograniczeń i nakazów.

Wszystkie osoby, u których stwierdzono zakażenie SARS-CoV-2 lub chore na COVID-19 podlegały nadzorowi epidemiologicznemu organom pis, w związku z tym PPIS w Gliwicach do dnia 26.10.2020 r. wydawał decyzje administracyjne nakazujące poddanie się obowiązkowej izolacji, a osobom z bezpośredniego kontaktu ze styczością z chorym oraz/lub współzamieszkującym wydawał decyzje administracyjne nakazujące poddanie się obowiązkowej kwarantannie. Dane osobowe w/w osób były codziennie przekazywane służbom mundurowym celem kontroli spełniania obowiązku izolacji/kwarantanny.

W roku 2020 PPIS w Gliwicach do dnia 26.10.2020 r. wydał 14221 decyzji nakazujących pozostanie w obowiązkowej izolacji domowej lub poddanie się obowiązkowej kwarantannie.

Po dniu 26.10.2020 r, organy pis decyzji nie wystawiały.

Ponadto PPIS w Gliwicach wystawiał skierowania do izolatorium osobom, u których zdiagnozowano COVID-19, niewymagających hospitalizacji - które z różnych względów - nie mogą albo nie powinny odbywać izolacji w warunkach domowych. W tym przypadku opiekę nad pacjentem sprawował personel izolatorium.

Do dnia 02.09.2020 r. wszystkim osobom przebywającym w izolacji domowej/kwarantannie PPIS w Gliwicach zlecał wykonywanie kontrolnych badań genetycznych metodą PCR, celem ustalenia trwania okresu izolacji i uznania osoby chorej jako ozdrowieńca lub zakończenia kwarantanny. Wymazy u w/w grupy osób pobierane były zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz zaleceniami Krajowego Konsultanta w dziedzinie Chorób Zakaźnych i GIS. Zlecenia na wykonanie wymazów osób będących pod nadzorem PPIS w Gliwicach, które podlegały obowiązkowi kwarantanny lub izolacji w warunkach domowych, były przekazywane drogą elektroniczną, do ŚPWIS. Logistyka była koordynowana przez ŚPWIS. Badania wykonywane były w zależności od ustaleń i przepustowości laboratoriów.

Na terenie objętym nadzorem przez PPIS w Gliwicach funkcjonowały trzy wymazobusy. Wykwalifikowane ekipy wymazobusów pobierały materiał biologiczny (wymazy z nosa i gardła) do badań PCR w domach osób przebywających w izolacji domowej/kwarantannie. PPIS w Gliwicach zaopatrywał ekipy wymazobusów w środki ochrony osobistej (maseczki, kombinezony, obuwie jednorazowe) a także jednorazowe zestawy do poboru materiału biologicznego, które były udostępniane z zasobów Wojewody Śląskiego.

Jednocześnie w ramach prowadzonych działań PPIS w Gliwicach kierował do izolatorium osoby u których stwierdzono zakażenie SARS-CoV-2, niewymagające hospitalizacji – którzy z różnych względów – nie mogli albo nie powinni odbywać izolacji w warunkach domowych. W tym przypadku opiekę nad pacjentem sprawował personel izolatorium.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i strategią walki z pandemią COVID-19 po 03.09.2020 r. lekarze podstawowej opieki zdrowotnej przejęli opiekę nad pacjentami skierowanymi na izolację domową w związku z zakażeniem koronawirusem.

Pod nadzorem epidemiologicznym organów pis pozostawały jedynie osoby współzamieszkujące i osoby ze styczności z chorym.

Ustawodawca określił, jeżeli u pacjenta nie wystąpiły objawy infekcji, izolacja kończy się automatycznie w 10 dniu od daty wykonania testu, na podstawie którego został skierowany na izolację w warunkach domowych. Jeśli u pacjenta wystąpiły objawy infekcji, czas trwania izolacji wynosił minimum 13 dni od daty pojawienia się objawów, przy czym ostatnie trzy dni muszą być bezobjawowe. Jeśli zajdzie konieczność przedłużenia izolacji domowej, lekarz POZ za pośrednictwem aplikacji gabinet.gov.pl przesyłał udostępniony formularz z informacjami o pacjencie i terminie przedłużenia.

W związku z rozprzestrzenianiem się koronawirusa w kopalniach węgla kamiennego zaszła konieczność podjęcia dodatkowych działań profilaktycznych mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się koronawirusa wśród górników. W związku z zaistniałą sytuacją do dyrekcji kopalń wystosowano pismo nakazujące podjęcie działań zapobiegawczych i wdrożenie stosownych procedur w związku z rozprzestrzenianiem się wirus SARS-CoV-2.

Ponadto od maja 2020 r. rozpoczęły się badania przesiewowe pracowników kopalń. Ekspertyza molekularno-genetyczna materiału biologicznego w ramach badań przesiewowych przeprowadzana była w laboratoriach na terenie Polski. Stwarzało to duże trudności w identyfikacji osób, u których uzyskano wynik pozytywny (brak pełnych danych osobowych, błędne dane osobowe). Dane teleadresowe osób z wynikiem dodatnim potwierdzano zgodnie z właściwością miejscową u przedstawicieli kopalń, co skutkowało licznymi problemami i opóźnieniami w przeprowadzaniu wywiadów epidemiologicznych, obejmowaniu nadzorem epidemiologicznym, tym samym zleceniu badań kontrolnych.

Ponadto pracownicy kopalń mieszczących się na terenie działalności PPIS w Gliwicach tj. PGG S.A. oraz JSW S.A. zostali przebadani w kierunku obecności koronawirusa. Wynikiem dopuszczenia do pracy było uzyskanie negatywnego wyniku testu.

Pracownicy PGG S.A. Oddziału Kopalni Sośnica zostali poddani genetycznym testom wymazowym. Natomiast pracownicy kopalni KWK Knurów-Szczygłowice JSW S.A. zostali poddani

immunochromatycznym testom kasetkowym 2019-nCoV IgG/IgM, w przypadku uzyskania wyniku dodatniego osoby te były kierowane do wykonania testów genetycznych.

W wyniku przeprowadzonych badań przesiewowych potwierdzono zakażenie u górników z objawami chorobowymi, a także stwierdzano bezobjawowe nosicielstwo zarówno wśród pracowników kopalń jak i wśród członków ich rodzin.

Ogółem wykonano 3641 badań u pracowników kopalni grupy PGG, z czego uzyskano 416 wyników pozytywnych w kierunku wirusa SARS-CoV-2.

Od 16 września 2020 r. prawodawca wprowadził zmiany skutkujące potwierdzenie braku zakażenia koronawirusem przed rozpoczęciem turnusu leczenia uzdrowiskowego lub rehabilitacji uzdrowiskowej oraz przed przyjęciem do placówek opieki długoterminowej (hospicja, ZOL, DPS, itp.). Na podstawie danych otrzymanych z w/w placówek Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wystawia zlecenia wykonania badania w EWP wraz z podaniem sugerowanej daty pobrania wymazu. Pacjent ze skierowaniem do w/w placówki, jeśli nie jest niesamodzielny, jest upoważniony do zamówienia w PSSE karetki wymazowej, która przyjeżdża do domu i pobiera wymaz w warunkach domowych. Wymaz jest zawożony przez karetkę do laboratorium, które ma podpisaną umowę z wojewódzkim oddziałem NFZ. Informacje o wyniku badania laboratorium wpisuje do EWP. Jest on widoczny w systemie informatycznym EWP oraz dla pacjenta w IKP. Test winien być przeprowadzony nie wcześniej niż na 6 dni przed wyznaczonym terminem przyjęcia.

Mając na uwadze usprawnienie procesu wykonania testów w kierunku obecności wirusa SARS-CoV-2 osobom niesamodzielnym w celu zapewnienia przedmiotowej grupie pacjentów dostępu do punktów mobilnych zespołów karetek wymazowych, PPIS w Gliwicach przesłał do wszystkich POZ-ów objętych nadzorem PPIS w Gliwicach pisma zawierające algorytm proponowanego postępowania w celu zapewnienia realizacji przedmiotowego działania. W piśmie wskazano odrębny adres e-mail, na który lekarze POZ-ów winni zgłaszać potrzeby wysłania karetki wymazowej. Realizacja zleceń przez mobilne zespoły karetek wymazowych odbywa się w ciągu 24h.

W związku z trwającą pandemią COVID-19 na terenie miasta Gliwice odnotowano liczne ogniska epidemiczne SARS-CoV-2. W związku z powyższym PPIS w Gliwicach przeprowadzał dochodzenie epidemiologiczne mające na celu, ustalenie liczby osób narażonych na zakażenie oraz trybu postępowania celem przecięcia dróg szerzenia się zakażenia.

Ogniska wystąpiły w 5 oddziałach szpitalnych na terenie 3 szpitali. Ogółem w wyniku zakażenia szpitalnego wyniki dodatnie w kierunku SARS-CoV-2 uzyskano u 114 osób w tym 94 pacjentów

hospitalizowanych w związku z innymi jednostkami chorobowymi oraz 20 osób z personelu medycznego, 190 osób było narażonych na zakażenie.

Zarejestrowano również 1 ognisko epidemiczne w zakładzie pracy, nadzorem epidemiologicznym objęto 34 osoby, w tym u 3 osób chorych stwierdzono zachorowanie na COVID-19.

Na terenie powiatu gliwickiego nie zarejestrowano ognisk epidemicznych wywołanych wirusem SARS-CoV-2 w placówkach oświatowych.

Ponadto na terenie powiatu gliwickiego odnotowano 5 ognisk epidemicznych zakażenia SARS-CoV-2 w placówkach całodobowej opieki (1 ognisko w placówkach ZOL, 4- ogniska w placówkach DPS). Ogółem zakażonych wirusem SARS-CoV-2 było 399 osób w tym 316 pensjonariuszy oraz 83 osób z personelu. Narażonych na zakażenie były 492 osoby. Odnotowano 13 zgonów, gdzie jedną z przyczyn było zachorowanie na COVID-19, 3 osoby wymagały leczenia szpitalnego.

Jednocześnie w ww. placówkach przeprowadzano badania przesiewowe wśród personelu oraz pensjonariuszy. Ogółem wykonano 2725 wymazów na obecność koronawirusa, w tym wykonano 274 wymazy u osób przed przyjęciem do placówki.

W 2020 r. w powiecie gliwickim odnotowano 4371 potwierdzonych przypadków zakażenia SARS-CoV-2. U wszystkich osób zakażenie zostało potwierdzone badaniem genetycznym real-time PCR. Hospitalizacji wymagało 91 osób w oddziałach zakaźnych lub jednoimiennych. Ogółem na terenie działalności PPIS w Gliwicach odnotowano 259 zgonów, gdzie jedną z przyczyn zgonu był COVID-19. Najwięcej zgonów odnotowano u osób po 60 r.ż, większość osób cierpiała na przewlekłe choroby współistniejące w tym choroby układu krążenia, choroby metaboliczne, choroby nowotworowe.

W ramach prowadzonych działań pracownicy PSSE w Gliwicach z udziałem przedstawicieli Policji wizytowali również w podmioty działające w galeriach handlowych pod kątem przestrzegania obostrzeń, nakazów i zakazów ustanowionych przez prawodawcę, tj. limitu osób przypadających na powierzchnię obiektu, zapewnienia i stosowania środków do dezynfekcji rąk i powierzchni, przestrzegania obowiązku zakrywania ust i nosa, zapewnienia wywieszonych informacji odnośnie postępowania w okresie epidemii. Pracownicy PSSE w Gliwicach ogółem przeprowadzili 976 wizji.

W ramach współpracy pomiędzy inspekcją sanitarną a inspekcją weterynaryjną w przypadku wystąpienia lub podejrzenia COVID-19 u ludzi zawodowo opiekujących się zwierzętami, tj. pracowników gospodarstw rolnych, gospodarstw handlowych, pracowników ogrodów zoologicznych, zobowiązano PPIS do przekazywania właściwemu Powiatowemu Inspektorowi Weterynaryjnemu stosownych informacji dotyczących transmisji zakażenia z człowieka na

zwierzęta. W zakresie relacji człowiek-zwierzę istotne jest zachowanie szczególnych środków ostrożności. Miało to na celu przyczynić się do wzrostu bezpieczeństwa zdrowotnego.

Systematyczna analiza zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne umożliwia wdrożenie działań przeciwepidemicznych i zwiększenie zdrowotnego bezpieczeństwa mieszkańców.

W 2020 r. ogółem przeprowadzono 41076 wywiadów epidemiologicznych. W 2019 r. przeprowadzono 2248 wywiadów epidemiologicznych. Zwiększona ilość wywiadów była spowodowana działaniami w związku ze stanem epidemii. Na terenie działalności PPIS w Gliwicach odnotowano 274 zgony z czego 85% stanowią zgony z powodu zakażenia SARS-CoV-2, ponadto odnotowano zgony z powodu zakażenia *Clostridium difficile* oraz zachorowania na gruźlicę.

Na terenie miasta Gliwice stale prowadzony jest aktywny nadzór nad ostrymi porażeniami wiotkimi, które są poddawane diagnostyce wirusologicznej w ramach nadzoru epidemiologicznego oraz w celu wykluczenia wirusa polio. Nadzór polega na telefonicznym cotygodniowym kontakcie z oddziałami neurologii ze szczególnym uwzględnieniem oddziałów neurologii dziecięcej a w przypadku podejrzenia zachorowania pobierania i przesyłania do badań laboratoryjnych do NIZP-PZH próbek kału. Od lat nie odnotowano żadnego przypadku zachorowania na Ostre Porażenie Wiotkie.

Na poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych niewątpliwie ma wpływ porozumienie ramowe zawarte pomiędzy ŚPWIS a NFZ. PPIS w Gliwicach co kwartał otrzymuje informacje dotyczące liczby chorób zakaźnych zgłaszanych przez zakłady opieki zdrowotnej do NFZ. Powyższe dane są wnikliwie analizowane i porównywane z liczbą chorób zakaźnych zgłaszanych przez poszczególne zakłady opieki zdrowotnej do PSSE w Gliwicach.

W związku z powyższym, do kierowników poszczególnych zakładów opieki zdrowotnej, w których stwierdzono niezgodności w liczbie chorób zakaźnych zgłoszonych do NFZ i PSSE w Gliwicach wysyłane są pisma wnoszące o sprostowanie powstałych nieścisłości.

W związku z zagrożeniem dla zdrowia publicznego związanym ze stosowaniem nowych narkotyków tzw. dopalaczy, PPIS w Gliwicach sprawuje bieżący nadzór nad zatruciami środkami zastępczymi. Na podstawie informacji przekazywanych z placówek służby zdrowia sporządzane są dwutygodniowe raporty o zatruciach, hospitalizacjach oraz zgonach spowodowanych środkami zastępczymi, co pozwala na monitorowanie i możliwość szybkiego reagowania na wzrost liczby przypadków zatruc środkami zastępczymi. Przedmiotowe informacje są również wprowadzane do ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Informacji o Dopalaczach. Na terenie miasta Gliwice w 2020 r. odnotowano 18 przypadków zatruc środkami zastępczymi.

Podsumowując

Z grupy chorób zakaźnych objętych w Polsce zgłaszaniem, należy przede wszystkim zwrócić uwagę na sytuację epidemiologiczną chorób podlegających szczepieniom ochronnym, w tym przeciwko COVID-19 a także chorób przenoszonych poprzez naruszenie ciągłości tkanek.

Ustabilizowanie sytuacji epidemiologicznej może być osiągnięte w przyszłości pod warunkiem:

- kontynuowania szczepień ochronnych
- realizacji programu eradykacji poliomyelitis i eliminacji odry
- zwrócenia uwagi na wczesne wykrywanie chorych i zakażonych, ich zgłaszanie i rejestracje umożliwiające szybkie podjęcie postępowania leczniczego i przeciwepidemicznego – zwłaszcza dotyczy to chorób rzadko występujących lub tych, które mogą być zawleczone do Polski
- zwiększenie dostępu do badań diagnostycznych – określenie czynnika etiologicznego choroby, która ma wpływ nie tylko na postępowanie terapeutyczne ale także na profilaktykę przeciwepidemiczną.

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie poszczególnych chorób zakaźnych

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w 2020 r.	Liczba zachorowań 2019 r.
Grypa	12296	21590
Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	44	191
Bakteryjne zakażenia jelitowe	63	59
WZW C	0	10
Płonica	14	62
Gruźlica	13	35
Salmonelozy – zatrucia pokarmowe i zakażenia pozajelitowe	12	25
Inne Neuroinfekcje	2	9
Różyczka	1	3
ICCh wywołane przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	1	3
ICCh wywołane przez <i>Neisseria meningitidis</i>	1	1
WZW A	0	1
WZW B	2	8
Krztusiec	0	0
Świnka	1	6
Odra	0	1
Borelioza	11	27
<i>Streptococcus pyogenes</i>	19	31
Wirusowe zakażenia jelitowe	17	58
Ospa wietrzna	206	391

tab.1. Liczba zachorowań oraz zapadalność na choroby zakaźne w 2020 r. i 2019 r. w powiecie gliwickim

ZATRUCIA I ZAKAŻENIA POKARMOWE

Zatrucia i zakażenia pokarmowe stanowią ważny wskaźnik stanu higieny żywności, zarówno jeśli chodzi o jej przygotowanie, transport, składowanie, jak i higienę przyrządzania i spożywania potraw. W ostatnich latach zatrucia i zakażenia pokarmowe stanowią nadal poważny problem zdrowia publicznego, mimo obserwowanej w tym zakresie poprawy.

Dominują zatrucia pokarmowe i zakażenia żołądkowo – jelitowe oraz biegunki w tym wirusowe, bakteryjne i nie określone o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

W związku z powyższym ok. 46% wszystkich zatruc i zakażeń pokarmowych stanowią bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile*.

Biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

Biegunka, w szczególności u dzieci, może powodować poważne konsekwencje zdrowotne - odwodnienie organizmu i zaburzenia metaboliczne.

W 2020 r. odnotowano 44 przypadki, w tym u 8 dzieci do lat dwóch. Spośród ogółu zachorowań hospitalizowano 11 osób, w tym 5 dzieci do dwóch lat.

W 2019 r. zarejestrowano 191 zachorowań, w tym 47 dzieci do lat dwóch. Spośród ogółu chorych hospitalizowano 25 osoby, w tym 10 dzieci do dwóch lat.

Na ogół zachorowania mają łagodny przebieg o czym świadczy niewielki odsetek hospitalizacji, w związku z tym chorzy leczeni są ambulatoryjnie, a badania diagnostyczne nie są wykonywane.

Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe

Wirusowe zakażenia jelitowe w okresie niemowlęcym i wczesnodziecięcym objawiające się najczęściej w postaci ostrej biegunki, stanowią poważny problem epidemiologiczny i terapeutyczny. Głównym czynnikiem etiologicznym wirusowych infekcji jelitowych są zakażenia rotawirusowe. Rotawirusy zakażają głównie dzieci przed 5 rokiem życia nawet w krajach rozwiniętych, gdzie poziom higieny jest relatywnie wysoki. Infekcje rotawirusowe stanowią nie tylko poważny problem zdrowotny, ale również społeczno-ekonomiczny.

Ze względu na wysoką zapadalność koszty leczenia są wysokie, a choroba dziecka to nie tylko koszty medyczne, ale również absencja rodzica w pracy. Do rozwiązania problemu infekcji rotawirusowych mogłoby przyczynić się szersze stosowanie szczepień zalecanych przeciwko rotawirusom.

W 2020 r. przeciwko rotawirusom zaszczepiono **521** dzieci.

W 2020 r. zarejestrowano 17 przypadków wirusowego zakażenia jelitowego, w tym 8 dzieci do lat dwóch. Hospitalizowano 14 chorych, w tym 6 dzieci do lat dwóch.

W 2019 r. odnotowano 58 zachorowań na wirusowe zakażenie jelitowe, w tym 30 dzieci do lat dwóch. Hospitalizowano 47 osób, w tym 28 dzieci do lat dwóch.

W 2020 r. zarejestrowano 10 zachorowań wywołanych przez rotawirusy, 2 zachorowania przez norowirusy, 5 zachorowań sklasyfikowano jako wirusowe zakażenia jelitowe inne określone i nieokreślone. Na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy zachorowały dzieci,

które nie były szczepione przeciwko rotawirusom. Zachorowania na zakażenia wirusowe nieokreślone wystąpiły głównie u osób leczonych ambulatoryjnie, u których nie wykonano badań diagnostycznych, a rozpoznanie postawiono na podstawie objawów klinicznych.

Zachorowania wywołane przez rotawirusy stanowią 58% wszystkich zachorowań i są najczęstszym powodem hospitalizacji. Nie odnotowano zachorowań u osób dorosłych.

Salmonelozy

Salmonelozy są nadal najczęściej rejestrowaną jednostką chorobową wśród chorób bakteryjnych przebiegających z nieżytem żołądkowo-jelitowym. Najczęstszym źródłem zakażeń pałeczkami *Salmonella* były skażone jaja i produkty je zawierające, mięso drobiowe oraz wołowe. Głównym powodem występowania chorobotwórczych drobnoustrojów w spożywanej żywności była nieodpowiednia obróbka termiczna, brak dbałości o higienę przygotowania potraw, niewłaściwe warunki przechowywania żywności, w tym nieprzestrzegania warunków chłodzenia.

W 2020 r. zarejestrowano 12 zachorowań na salmonellozę. Hospitalizowano 8 osób.

W 2019 r. odnotowano 23 przypadki zatrucia pokarmowego wywołane przez pałeczki *Salmonella*. Hospitalizowano 21 osób.

Nadzorem epidemiologicznym objęto 27 osób ze styczności z chorymi. Nie stwierdzono bezobjawowego nosicielstwa u osób ze styczności z chorymi.

Zachorowało 5 mężczyzn i 7 kobiet. Podobnie jak w latach ubiegłych najczęstszym czynnikiem etiologicznym była *Salmonella* z gr. *D enteritidis*. Zachorowania wystąpiły w środowiskach rodzinno – domowych.

Przyczynami zachorowań były zaniedbania higieny i błędy związane z niewłaściwym przechowywaniem gotowych potraw, błędy technologiczne w przygotowywaniu posiłków i nie poddawaniu żywności odpowiedniej obróbce termicznej, a także nie przestrzeganie wymogów sanitarno- higienicznych. Nie odnotowano ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych.

Bakteryjne zakażenia jelitowe

Zapadalność na bakteryjne zakażenia pokarmowe wzrosła. Wszystkie zachorowania były wywołane przez *Clostridium difficile*.

W 2020 r. zarejestrowano 63 bakteryjne zakażenia pokarmowe. Ogółem hospitalizowano 60 osób.

W 2019 r. odnotowano 59 bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridium difficile*. Hospitalizacji podano 58 osób. Kolonizacja *Clostridium difficile* jest szczególnie częsta w warunkach szpitalnych. Najwięcej zachorowań odnotowano w mieście Knurów.

Podeszły wiek chorego jest najważniejszym czynnikiem rozwoju objawowego zakażenia a także ciężkiego i powikłanego przebiegu choroby. Zakażenia najczęściej występują u chorych, leczonych przeciwbakteryjnie lub przeciwnowotworowo w ciągu 8 tygodni poprzedzających wystąpienie objawów. Ponadto istotnymi czynnikami są: czas trwania leczenia szpitalnego oraz kontakt z innymi osobami zakażonymi *Clostridium difficile* w przebiegu hospitalizacji, antybiotykoterapia. Zachorowania wystąpiły wśród osób dorosłych najczęściej po 60 roku życia.

Odnotowano 1 ognisko zakażenia szpitalnego wywołanego przez *Clostridium difficile*. Ognisko objęło 1 oddział szpitalny (oddział chorób wewnętrznych). Zakażenie wystąpiło u 15 osób. Zachorowały osoby starsze, obciążone innymi chorobami podstawowymi, które poddane były długotrwałej antybiotykoterapii. W przebiegu choroby zmarły 4 osoby. W związku z wystąpieniem ogniska epidemicznego dyrekcja szpitala podjęła decyzję o zastosowaniu izolacji kontaktowej, kohortacji pacjentów, pobraniu materiału do badań od osób z kontaktu oraz wzmożeniu reżimu sanitarnego w zakresie mycia i dezynfekcji rąk oraz powierzchni.

WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY (WZW)

Ważny problem zdrowia publicznego stanowią wirusowe zapalenia wątroby. Ze względu na przewlekły charakter tych zakażeń liczba osób zakażonych wirusami zapalenia wątroby stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego oraz narastający problem związany z leczeniem ciężkich powikłań.

Spośród nich najpoważniejszy problem epidemiologiczny stanowi WZW typu C przeciw, któremu nie ma skutecznej szczepionki.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B

W 2020 r. odnotowano 2 zachorowania. Żadna osoba nie wymagała hospitalizacji.

W 2019 r. zarejestrowano 8 przypadków, hospitalizowano 1 osobę.

Zachorowała 1 kobieta i 1 mężczyzna, osoby w wieku 67 i 50 lat. Nie odnotowano zachorowań wśród dzieci, co jest efektem wprowadzonych obowiązkowych szczepień ochronnych przeciwko WZW

typu B. Żadna osoba nie była zaszczepiona przeciwko WZW B. U obu osób zakażenie przebiegało bezobjawowo, wykryte w czasie badań kontrolnych.

Nie udało się ustalić czasu i okoliczności zakażenia. Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika iż, dominującą drogą zakażenia były procedury medyczne związane z naruszeniem ciągłości tkanek. Chorzy korzystali z usług medycznych. Odnotowano zachorowania nabyte drogą niemedyzną. Do zakażenia doszło w trakcie zabiegu kolczykowania ciała.

Nadzorem epidemiologicznym objęto 2 osoby, które zostały skierowane pod nadzór lekarski celem wykonania badań diagnostycznych oraz wykonania szczepień ochronnych przeciwko WZW typu B. Nie odnotowano zachorowań ostrych.

Wpływ na zapadalność na WZW B ma przede wszystkim wprowadzenie do Programu Szczepień Ochronnych obowiązkowych szczepień przeciwko WZW typu B.

Ze względu na wzrost liczby zachorowań nabywanych drogą pozamedyczną i styl życia uzasadnionym jest również zalecanie szczepień ochronnych osobom nieszczepionym.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W 2020 r. nie odnotowano żadnych zachorowań.

W 2019 r. odnotowano 10 przypadków.

Z uwagi na brak metod zapobiegania zakażeniom HCV w drodze szczepień ochronnych, szerzeniu się zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C można zapobiec jedynie w drodze działań nieswoistych, polegających na wdrożeniu i utrzymaniu wysokich standardów higieniczno-sanitarnych wykonywania świadczeń zdrowotnych oraz w trakcie zabiegów o charakterze niemedyznym przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek.

WZW typu C pozostaje poważnym problemem zdrowia publicznego, dlatego konieczne jest dalsze usprawnianie działań profilaktycznych, edukacyjnych zmierzających do poprawy bezpieczeństwa procedur medycznych i równoległe do poprawy wykrywania wcześniej nabytych zakażeń.

Wirusowe zapalenie wątroby typu A

W 2020 r. nie zarejestrowano zachorowań na WZW typu A.

W 2019 r. odnotowano 1 zachorowanie na WZW typu A.

NEUROINFEKCJE i CHOROBY INWAZYJNE

Zakażenia ośrodkowego układu nerwowego stanowią istotny problem współczesnej medycyny. Zapalenia opon i mózgu, szczególnie bakteryjne, są chorobami często zagrażającymi życiu i wiążą

się z licznymi powikłaniami i następstwami pochorobowymi. Wczesna diagnostyka i tym samym prawidłowe leczenie farmakologiczne ma kluczowe znaczenie dla dalszych losów chorego.

W 2020 r. odnotowano 4 zachorowania na zapalenie opon mózgowo rdzeniowych i mózgu, w tym 2 zachorowania o etiologii bakteryjnej, 1 zachorowanie o etiologii wirusowej i 1 zachorowanie o nieustalonej etiologii.

W 2019 r. zarejestrowano 9 zachorowań na zapalenie opon mózgowo rdzeniowych i mózgu, w tym 4 zachorowania o etiologii wirusowej i 5 zachorowań o nie ustalonej etiologii.

Zachorowania wystąpiły w mieście Knurów, Pyskowie i w gminie Pilchowice. Etiologia wszystkich zachorowań została ustalona na podstawie badania ogólnego i mikrobiologicznego płynu mózgowo-rdzeniowego.

Infekcje wirusowe

Wirusowe zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych są najczęściej rozpoznawane na podstawie objawów klinicznych i badania płynu mózgowo-rdzeniowego. Potwierdzenia wirusologiczne wykonywane są rzadko, gdyż wymagają kosztownych badań.

Na wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu zachorowała 38 letnia kobieta, mieszkanka Pyskovic. Z objawami oponowymi, w postaci bólu głowy, wymiotami została przyjęta do oddziału neurologicznego szpitala miejskiego. Po kilkudniowej hospitalizacji wypisana do domu w stanie ogólnym dobrym. Po zakończonym leczeniu - bez powikłań.

	2020		2019	
	Zapalenie opon	Zapalenie mózgu	Zapalenie opon	Zapalenie mózgu
Inne i nieokreślone	-	-	1	-
Limfocytarne	1	-	3	-
Opryszczkowe	-	-	-	-

Tab.2. Zachorowania na wirusowe zapalenie opon i mózgu

Inwazyjna Choroba Pneumokokowa

W 2020 r. zarejestrowano 1 zachorowanie na chorobę pneumokokową.

W 2019 r. odnotowano 3 zachorowania na inwazyjną chorobę pneumokokową, w tym 2 zachorowania na posocznice i 1 zachorowanie na zapalenie płuc.

Zachorował 77-letni mężczyzna, zamieszkały w Knurowie, u którego rozpoznano posocznicę oraz zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. Badania mikrobiologiczne krwi i płynu mózgowo-rdzeniowego w laboratorium referencyjnym potwierdziły obecność *Streptococcus pneumoniae*. Chory był hospitalizowany w oddziale wewnętrznym.

Chory został przyjęty z objawami osłabienia, wysoką temperaturą, bólem głowy, objawami infekcji dróg oddechowych, kłopotami z oddychaniem i wysokimi parametrami zapalnymi.

Inwazyjna Choroba Meningokokowa

W 2020 r. odnotowano 1 zachorowanie.

Zachorował 4-letni chłopiec zamieszkały w Wilczy. Chłopca z wysoką gorączką, wybroczynami na kończynach dolnych i podbrzuszu hospitalizowano w oddziale pediatrycznym. Z płynu mózgowo-rdzeniowego wyhodowano *Neisseria meningitidis* gr. B. Chłopca po ponad dwutygodniowej hospitalizacji i wdrożonej antybiotykoterapii wypisano do domu w stanie dobrym. Czteroosobową rodzinę objęto nadzorem epidemiologicznym.

Spośród zarejestrowanych chorób inwazyjnych w 2020 zarejestrowano 19 przypadków zachorowań na różę. Miały przebieg łagodny. 2 osoby wymagały leczenia szpitalnego. Wszystkie zachorowania zostały rozpoznane jedynie na podstawie objawów klinicznych bez potwierdzenia laboratoryjnego. W 2019 r. odnotowano 31 przypadków choroby wywołanej przez *Streptococcus pyogenes*.

CHOROBA z LYME

Borelioza stała się chorobą ogólnopolską. Jest odzwierzęcą wieloukładową chorobą zakaźną przenoszona przez kleszcze. W Polsce zakażenia szerzą się w obszarach do tej pory nieendemicznych. Symptomatologia boreliozy jest zróżnicowana dlatego istotnym czynnikiem mającym wpływ na rozpoznawalność boreliozy jest diagnostyka laboratoryjna. Przeciwno boreliozie nie ma szczepionki, co potęguje problem i skutecznie uniemożliwia szybkie jego opanowanie.

W 2020 r. odnotowano 11 przypadków boreliozy. W oddziale chorób zakaźnych hospitalizowano 1 osobę. Wszystkie osoby chore były poddane antybiotykoterapii. Zachorowało 5 kobiet i 6 mężczyzn. Najwięcej zachorowań odnotowano w gminie Knurów. Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika, iż częstym terenem ekspozycji są ogródki przydomowe, parki miejskie i alejki spacerowe. Najwięcej zachorowań odnotowano wśród rencistów i emerytów, co jest związane częstszym przebywaniem na terenach zielonych.

Najwięcej ukąszeń przez kleszcze dochodzi w miesiącach wiosennych i letnich. Wszystkie osoby chore poddane były antybiotykoterapii.

Przyczyn zachorowalności należy upatrywać m.in. w stale zmieniającym się zasięgu geograficznym bytowania kleszczy, wydłużaniu okresu ich żerowania, zmianach klimatu, zmianach ekonomicznych i społecznych w otoczeniu ludzi. Istotną rolę odgrywają także migrujące zwierzęta przenoszące zakażone kleszcze.

Duża wilgotność występująca w miesiącach wiosennych i wysokie temperatury zimą niedostatecznie przetrzebają populację zakażonych kleszczy, co również może przyczynić się do wzrostu liczby zachorowań na boreliozę. Groźnymi dla ludzi są również nimfy, które również przenoszą krętki wywołujące boreliozę, a które nie są zauważalne gołym okiem.

W **2019 r.** zarejestrowano **27** przypadków zachorowań na boreliozę.

GRUŻLICA

Gruźlica jest chorobą zakaźną, wielonarządową atakującą wszystkie narządy i tkanki ze szczególną predyspozycją do układu oddechowego.

Pomimo obowiązywania przepisów prawnych nakładających na osoby chore na gruźlicę obowiązek leczenia oraz obowiązek leczenia szpitalnego chorych na gruźlicę prątkującą istnieje poważny problem, jakim jest przerwanie przez chorego kontynuacji leczenia ambulatoryjnego po leczeniu szpitalnym.

Osoby, które przerwały leczenie stanowią poważne zagrożenie dla otoczenia, co tym samym prowadzi do lekooporności, która utrudnia leczenie i może być przyczyną przedwczesnego zgonu.

W latach 2016-2020 zarejestrowano następującą liczbę chorych:

rok	Liczba chorych
2016	31
2017	27
2018	31
2019	35
2020	14

Zachorowało 11 mężczyzn i 3 kobiety, 4-krotnie częściej chorują mężczyźni niż kobiety. Najczęściej chorują mężczyźni w wieku średnim i podeszłym.

Większa zapadalność na gruźlicę wśród mężczyzn może wynikać z częstszego występowania u mężczyzn czynników ryzyka reaktywacji gruźlicy. Takim czynnikiem jest m.in. palenie papierosów, alkohol i niehigieniczny tryb życia. Wszystkich chorych hospitalizowano w oddziałach chorób płuc. Nie odnotowano wznów gruźlicy. Wszystkie zachorowania stanowiła gruźlica układu oddechowego. Zachorowania wystąpiły przeważnie u osób o niskim statusie społecznym, osób bezrobotnych, przebywających na rentach i emeryturach. Wszystkie osoby ze styczności z gruźlicą prątkującą skierowano pod nadzór lekarski celem wykonania badań profilaktycznych.

CHOROBY WENERYCZNE

W roku 2020 nie odnotowano przypadków zachorowań na kiłę.

W roku 2019 r. zarejestrowano 6 zachorowań na kiłę.

CHOROBY WIEKU DZIECIĘCEGO

Do najczęściej rejestrowanych chorób wieku dziecięcego jest: ospa wietrzna, płonica, świnka, różyczka i krztusiec.

Najwięcej zachorowań odnotowano na ospę wietrzną, która stanowiła największy odsetek wśród wszystkich zarejestrowanych chorób wieku dziecięcego.

Ospa wietrzna

Ospa wietrzna jest ostrą chorobą zakaźną o bardzo wysokiej zaraźliwości. Z tego względu najbardziej podatną na zachorowanie populacją są dzieci zwłaszcza przebywające w zbiorowiskach np. przedszkolach i szkołach. Najwięcej zachorowań wystąpiło u dzieci i młodzieży do 15 r.ż. Od 2002r obowiązują zalecenia stosowania szczepień przeciw ospie wietrznej. Na terenie powiatu gliwickiego zaszczepiono 240 dzieci.

Szczepienia te nie są finansowane z budżetu państwa, a dość wysoki koszt szczepionki powoduje, że rodzice nie decydują się na szczepienie za wyjątkiem dzieci z grup ryzyka oraz dzieci uczęszczających do żłobków.

W 2020 r. zarejestrowano 206 zachorowań na ospę wietrzną.

W 2019 r. odnotowano 391 przypadków ospy wietrznej.

Zachorowania przebiegały one łagodnie, nie odnotowano powikłań pochorobowych. Najwięcej zachorowań odnotowano wśród dzieci w grupie wiekowej od 2 do 4 lat. Zarejestrowano również zachorowania wśród osób dorosłych. Wystąpiły u osób nie szczepionych przeciwko ospie.

Płonica

Płonica jest chorobą bakteryjną przeciwko, której nie ma szczepionki.

W 2020 r. odnotowano 14 zachorowań. Zachorowania wystąpiły głównie u dzieci w wieku od 4 do 14 lat uczęszczających do przedszkoli i szkół. Zachorowało 8 mężczyzn i 6 kobiet.

W 2019 r. zarejestrowano 62 przypadki płonicy.

Sytuacja epidemiologiczna odry, świnki i różyczki jest uwarunkowana poprzez prowadzone obowiązkowe szczepienia ochronne przeciw w/w chorobom.

Odra i różyczka zostały objęte przez WHO programem eliminacyjnym.

Wprowadzenie od 1975r szczepienia przeciw odrze, od 1988r szczepienia dziewczynek w 13 roku życia przeciw różyczce, od 2004r szczepienia szczepionką skojarzoną MMRII przeciw odrze, śwince i różyczce oraz od 2006r dawki przypominającej wraz z wysokim odsetkiem zaszczepienia dzieci spowodowało znaczny spadek zapadalności dzieci na w/w choroby.

Odra

W 2020 r. nie zarejestrowano zachorowań na odrę.

W 2019 r. zarejestrowano 1 zachorowanie na odrę.

Świnka

Zapadalność na świnkę w ostatnich 5-latach utrzymuje się na relatywnie niskim poziomie.

W 2020 r. zarejestrowano 1 przypadek świnki.

W 2019 r. zarejestrowano 6 zachorowań na świnkę.

Zachorował 9 letni chłopczyk, mieszkający w Toszku, zaszczepiony 1 dawką szczepionki skojarzonej przeciwko odrze, śwince i różyczce zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień.

Różyczka

W 2020 r. zarejestrowano 1 przypadek zachorowania.

W 2019 r. odnotowano 3 zachorowania.

Zachorowała 2-letnia dziewczynka, która nie była zaszczepiona przeciwko różyczce. Zachorowanie zostało rozpoznane na podstawie objawów klinicznych, nie zostało to potwierdzone badaniami laboratoryjnymi.

Podanie wszystkich dawek szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień i utrzymanie wysokiego odsetka zaszczepienia przyczynia się do skutecznego zwalczania tych chorób.

W ostatnich pięciu latach nie odnotowano zachorowań na błonicę i tężec.

Krztusiec

Krztusiec jest bakteryjną chorobą zakaźną wywoływaną przez pałeczkę krztuśca *Bordetella pertusis*. Choroba przenosi się drogą oddechową i jest bardzo zaraźliwa w szczególności dla osób nieuodpornionych. W przypadku krztuśca niezwykle istotnym zjawiskiem jest stopniowa utrata odporności u osób, które wcześniej ją już nabyły.

Sytuacja epidemiologiczna krztuśca na przestrzeni ostatnich lat uległa istotnym zmianom. Wysoki odsetek zachorowań na krztusiec dotyczy młodzieży nastoletniej oraz osób dorosłych. Najskuteczniejszą strategią zapobiegania zachorowaniom pozostaje realizacja szczepień zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień.

W 2020 r. nie odnotowano zachorowań.

W 2019 r. nie odnotowano zachorowań.

GRYPA

Grypa i jej powikłania w układzie krążenia i oddychania powodują duże straty ekonomiczne, związane z absencją chorobową. Walka z gripą nie jest łatwa z uwagi na rozsianie źródeł zakażenia, występowanie postaci poronnych choroby oraz wysokiej zjadliwości wirusa.

Upowszechnienie szczepień przeciwko grypie umożliwia zmniejszenie szerzenia się zakażeń wirusem grypy, wpływając na obniżenie poziomu kosztów, jakie państwo ponosi w związku z leczeniem grypy, jej powikłań oraz na wynik absencji chorobowej pracowników w sezonie zwiększonej liczby zachorowań. Szczepienia przeciwko grypie nie tylko zmniejszają koszty ponoszone na jej leczenie, ale także korzystnie wpływają na zdrowie całej populacji.

Na terenie powiatu gliwickiego przeciwko grypie zaszczepiono **2243** osoby.

W 2019 r. odnotowano 21590 zachorowań, w tym 11027 dzieci do lat 14.

W 2020 r. zarejestrowano 12296 zachorowań, w tym 5876 dzieci do lat 14. Nie zarejestrowano przypadków na grypy potwierdzonej badaniami wirusologicznymi. Zachorowania były rozpoznane

jako zachorowania grypopodobne na podstawie objawów klinicznych. Szczyt zachorowań na gripę przypada w miesiącach od listopada do marca. Najwyższą zapadalność odnotowano w Knurowie, Pyskowicach i Pilchowicach.

Porównując liczbę zachorowań na gripę i zachorowania grypopodobne w 2019 r. oraz zachorowania na gripę i grypopodobne w 2020 r. wynika, że liczba zachorowań uległa spadkowi, prawdopodobnie ze względu na pojawienie się i rozprzestrzenianie w populacji wirusa SARS-CoV-2 (4371 zachorowań).

Ocena w zakresie szczepień ochronnych

W 2020 roku PPIS w Gliwicach na terenie powiatu gliwickiego prowadził nadzór nad 30 punktami szczepień. Ze względu na sytuację epidemiologiczną związaną z pandemią wywołaną przez wirusa SARS-CoV-2 od II kwartału 2020 r. nie były przeprowadzane kontrole w zakresie realizacji szczepień ochronnych. Przeprowadzono 2 kontrole w zakresie realizacji szczepień ochronnych.

W 2020 roku pod nadzór PPIS w Gliwicach zgodnie z właściwością wprowadzoną zmianą do ustawy o PIS zostały przekazane obiekty na terenie Pyskowic (1 obiekt) i Knuruwa (6 obiektów).

Szczepienia wykonywane są przez pielęgniarki posiadające kurs kwalifikacyjny w zakresie szczepień ochronnych. Przed szczepieniem badanie przeprowadza lekarz w punkcie szczepień i odnotowuje ten fakt w stosownej dokumentacji pacjenta. Dokumentacja medyczna prowadzona prawidłowo (karta uodpornienia, książeczka szczepień, historia choroby). Szczepienia wykonywane są wyłącznie sprzętem jednorazowego użytku, który przechowywany jest w sposób prawidłowy i pokrywa bieżące zapotrzebowanie zakładu opieki zdrowotnej. Wyposażenie punktu szczepień jest zgodne z obowiązującymi przepisami w tym zakresie. Po zużyciu sprzęt jest zabezpieczany i przekazywany do utylizacji firmie, z którą zakład opieki zdrowotnej zawarł stosowną umowę.

Nadzorowane placówki przestrzegają wymagań dotyczących zachowania warunków łańcucha chłodniczego. Transport szczepionek ze stacji sanitarno-epidemiologicznej odbywa się w termotorbach z wkładami chłodzącymi. Każdy punkt szczepień wyposażony jest w urządzenie chłodnicze służące do przechowywania preparatów szczepionkowych z termometrem do pomiaru temperatury. Część punktów szczepień posiada całodobowy elektroniczny monitoring temperatury w urządzeniach chłodniczych, co poprawia bezpieczeństwo przechowywania preparatów szczepionkowych. W punktach szczepień wykonuje się również szczepienia zalecane, niefinansowane z budżetu państwa, szczepionkami sprowadzonymi z hurtowni jak również dostarczonymi przez pacjenta. W takim wypadku osoba wykonująca szczepienie przed podaniem preparatu upewnia się,

czy szczepionka była transportowana z zachowaniem łańcucha chłodniczego. Fakt ten odnotowuje się w dokumentacji pacjenta.

W placówkach wykonujących szczepienia ochronne opracowane są i stosowane procedury w zakresie zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym związane z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Zakłady opieki zdrowotnej prowadzą rejestry dzieci i młodzieży przybyłych i wypisanych z punktu szczepień, na podstawie których sporządzane są kwartalne sprawozdania z posiadanych przez świadczeniodawcę kart uodpornienia.

W PSSE w Gliwicach od 2012 r. funkcjonuje Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek (ESNDS), który został w 2013 r. zmodyfikowany w celu zapewnienia jednolitego obiegu dokumentacji dotyczącej realizacji szczepień ochronnych, usprawnienia obrotu szczepionkami zakupionymi do realizacji Programu Szczepień Ochronnych (PSO) w Polsce.

Placówki rozliczają w systemie kwartalnym ilość zużytych szczepionek finansowanych z budżetu państwa, dystrybuowanych przez inspekcję sanitarną, a raz w roku przedkładają sprawozdanie z wykonanych szczepień ochronnych na druku Mz-54. Analiza roczna Mz-54 uwzględnia stan zaszczepienia przeciwko chorobom zakaźnym dzieci i młodzieży w poszczególnych rocznikach oraz szczepienia w grupach ryzyka i zalecane, nie finansowane z budżetu państwa.

W 2020 roku kontynuowano dawkę przypominającą szczepionki skojarzonej przeciw odrze, śwince i różyczce w 6 roku życia w celu zapewnienia ochrony dzieci przed rozpoczęciem nauki. Przeniesienie dawki przypominającej z 10 roku życia na 6 rok życia uzasadnia się sytuacją epidemiologiczną odry w Europie.

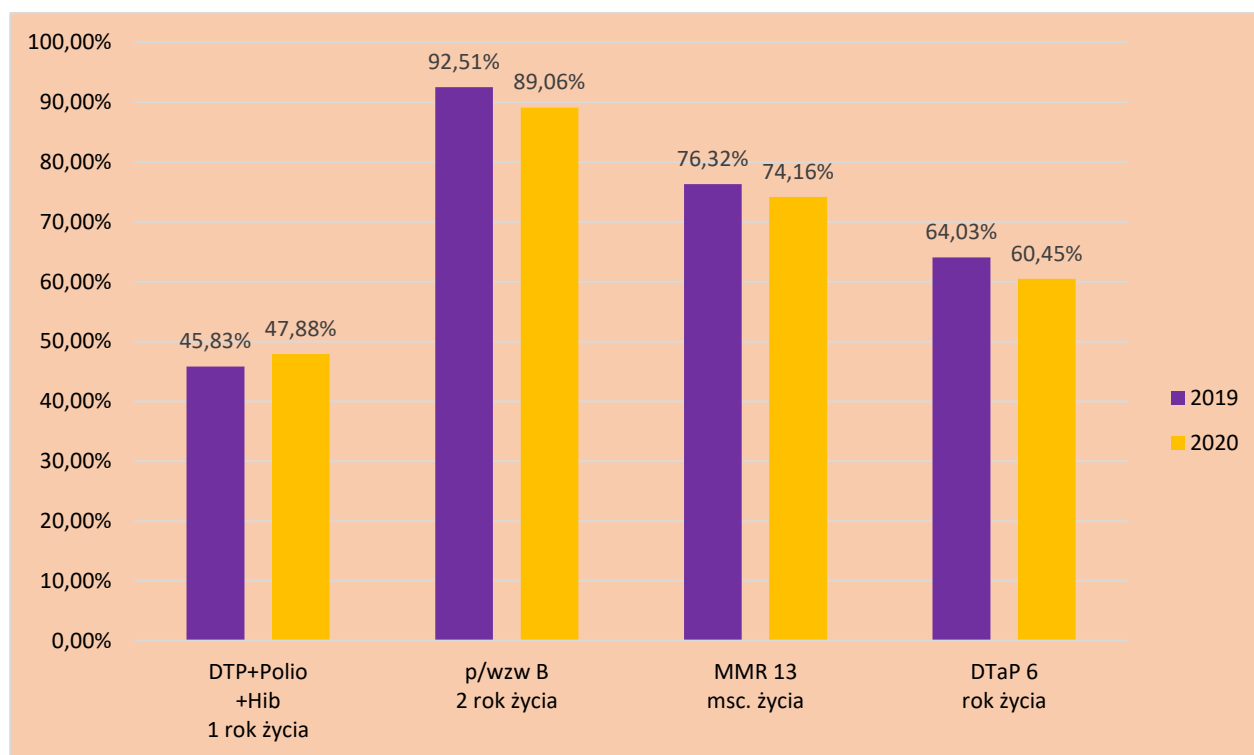
Wykonawstwo szczepień u dzieci do 2 roku życia objętych opieką poradni dziecięcych na terenie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gliwicach utrzymuje się na podobnym poziomie w stosunku do roku poprzedniego oprócz szczepienia dzieci przeciwko odrze, śwince i różyczce w 13 miesiącu życia, które nieznacznie spadło o 2,16% w stosunku do roku ubiegłego [ryc.1].

Szczepienia w pozostałych grupach wiekowych uległy znacznemu spadkowi, na co złożyło się kilka czynników:

- sytuacja epidemiologiczna związana z pandemią wywołaną przez wirusa SARS-CoV-2 i obawy opiekunów dotyczące szczepień dzieci w okresie pandemii,
- konieczność stosowania zasad bezpieczeństwa w okresie pandemii, co powodowało zmniejszoną dostępność do realizacji szczepień w placówkach opieki zdrowotnej
- zwiększona ilość zachorowań na Covid-19 zarówno wśród personelu medycznego jak i rodziców dzieci.

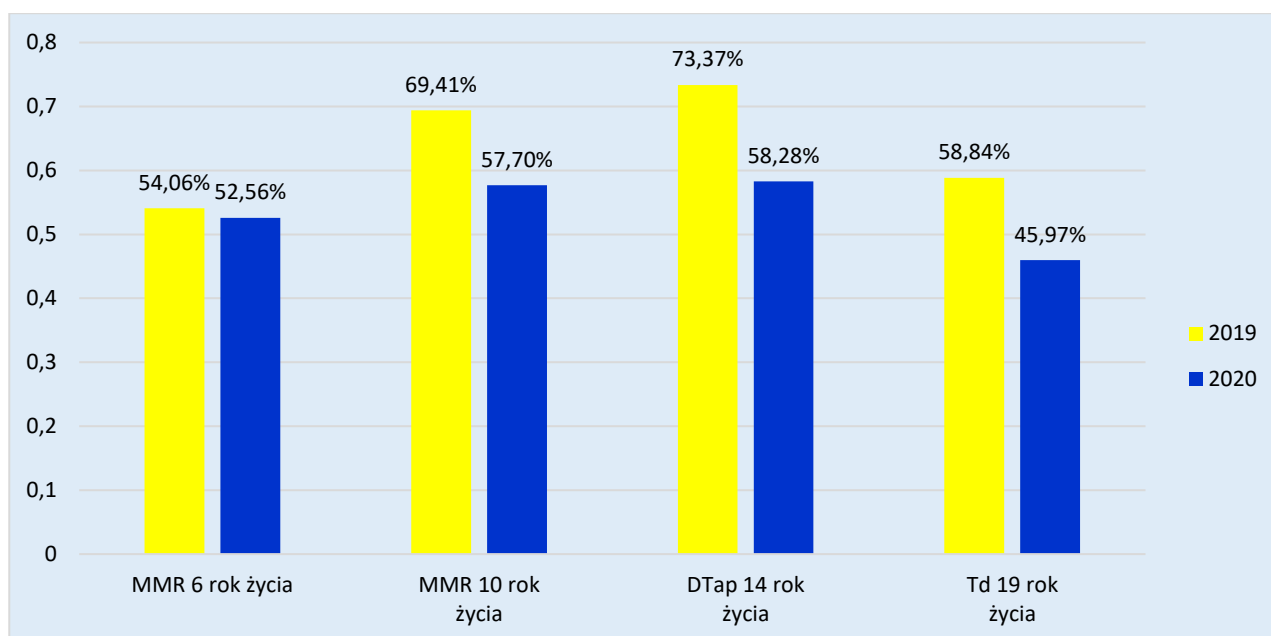
W 2020 roku ilość rodziców kwestionujących zasadność stosowania szczepień ochronnych u dzieci była podobna w stosunku do roku ubiegłego. Zauważalny jest wpływ dużej aktywności medialnej ruchów antyszczepionkowych. Część z rodziców wyraża obawy odnośnie przeprowadzania dużej ilości szczepień obowiązkowych u dzieci do 2 roku życia. Wśród przyczyn uchylania się od szczepień wymienia się lęk związany z wystąpieniem w przeszłości u osób z rodziny niepożądanego odczynu poszczepiennego. W mniejszym stopniu jako przyczynę uchylania się od szczepień notuje się odrębność kulturową, etniczną czy religijną. Opóźnienia w stosunku do programu szczepień są spowodowane przeważnie czasowymi przeciwwskazaniami lekarskimi jak również decyzją rodziców o rozdzieleniu poszczególnych szczepień oraz przesuwaniu terminów szczepień, co skutkuje większą ilością wizyt w poradni.

Na terenie powiatu gliwickiego władze samorządowe kontynuowały inicjatywę refundacji szczepień ochronnych *p/Neisseria meningitidis* wśród dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie powiatu. Przeprowadzano również szczepienia u dzieci p/rotawirusom.

Ryc.1 Wykonawstwo szczepień u dzieci do 7 roku życia

W 2020 roku szczepienie p/błonicy i tężcowi w 19 roku spadło 12,87%. Szczepienie dzieci w 6 roku życia przeciwko odrze, śwince i różyczce wykonano w 52,56%, natomiast w 10 roku życia wykonano w 57,70%. Szczepienie skojarzone p/błonicy, tężcowi i krztuścowi w 14 roku życia wykonano w 58,28% [ryc.2].

Ry2. Wykonawstwo szczepień u dzieci i młodzieży do 19 roku życia

W 2020 roku uodporniono p/gruźlicy 98,11 % noworodków.

Kontynuowano szczepienia p/wzw B pracowników służby zdrowia, osób z otoczenia nosicieli HBV, osób z przewlekłym zakażeniem HCV, osób dializowanych.

Oprócz szczepień obowiązkowych przeprowadzano szczepienia profilaktyczne o charakterze zalecanym, co w znacznym stopniu przyczyniło się do zwiększenia odporności populacji.

Uodporniono ogółem:

Przeciwno	Liczba osób
Grypie	2243
wzw typu A	31
kleszczowemu zapaleniu mózgu	150
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	143
<i>Neisseria meningitidis</i>	463
rotawirusom	521
ospie wietrznej	240
wirusowi brodawczaka ludzkiego	6
durowi brzuszemu	7

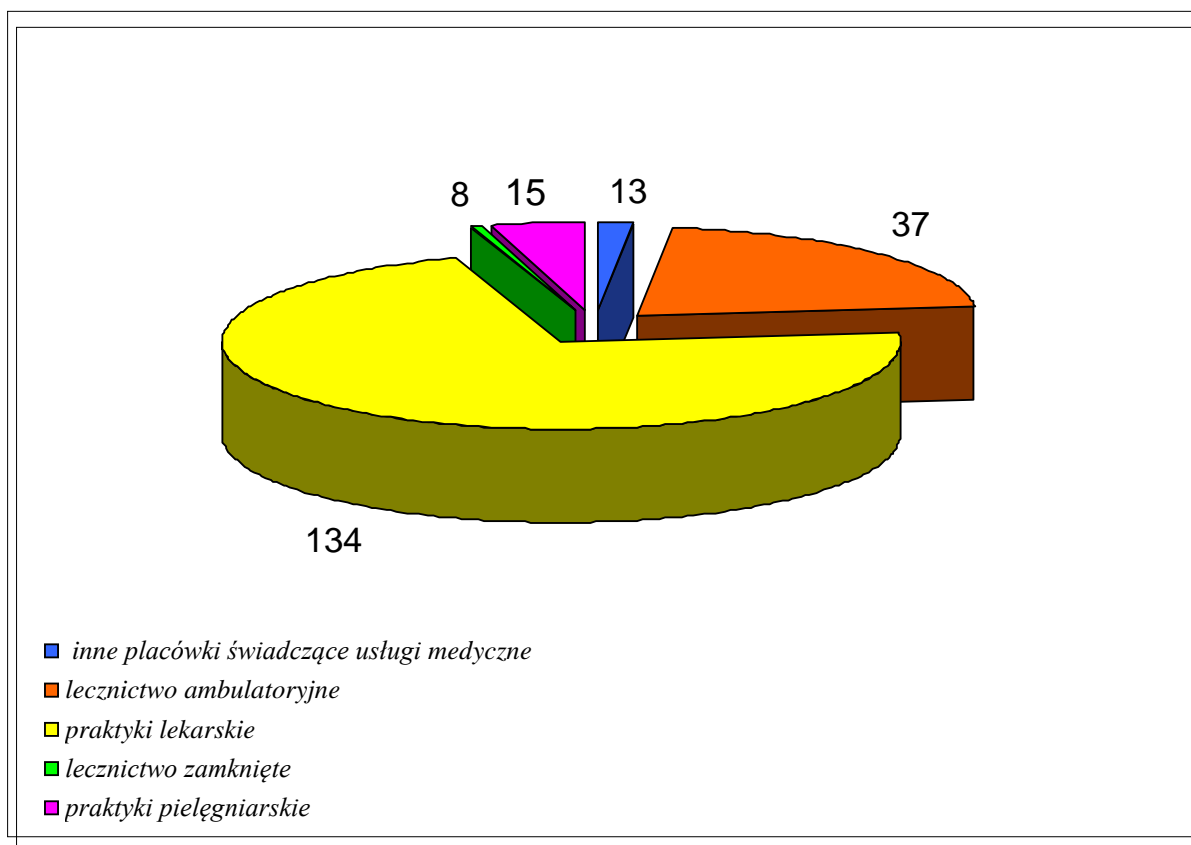
Profilaktycznie po zranieniu podano szczepionkę p/tężcowi 1929 osobom.

PSSE w Gliwicach prowadzi rejestr zgłoszeń Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (dalej: NOP).

W roku 2020 zarejestrowano 12 zgłoszeń NOP, wszystkie o charakterze łagodnym. We wszystkich przypadkach nastąpił pełny powrót do zdrowia. Większość odczynów miała postać odczynów miejscowych, niektóre o przebiegu z gorączką. Żaden niepożądany odczyn poszczenienny nie nastąpił w wyniku nieprawidłowego przechowywania lub błędnego podania szczepionki. W stosunku do roku poprzedniego ilość zgłoszeń odczynów utrzymuje się na podobnym poziomie.

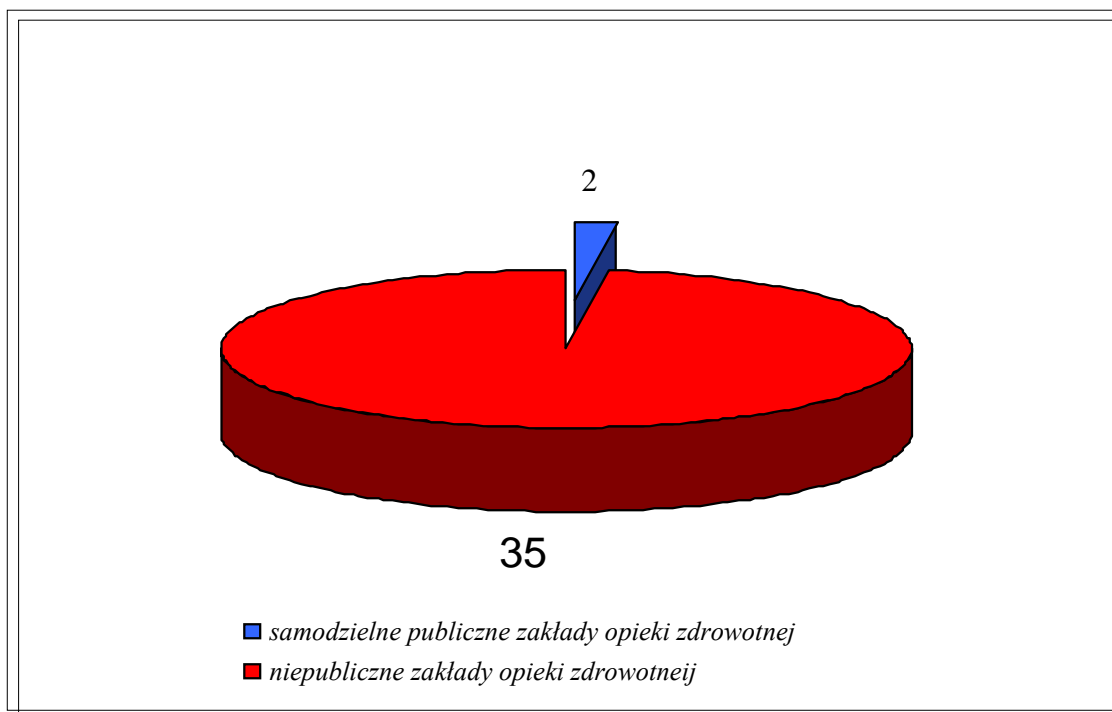
Ocena nadzoru sanitarnego nad placówkami ochrony zdrowia

W roku 2020 na terenie powiatu gliwickiego sprawowano nadzór sanitarny nad (ryc.3):

Ryc.3 Placówki ochrony zdrowia działające na terenie powiatu gliwickiego

- 8 zakładami leczenia zamkniętego tj. 5 szpitalami z 1obiektem, 1 zakładem pielęgnacyjno-opiekuńczym, 1 zakładem opiekuńczo – leczniczym, 1 ośrodkiem leczenia uzależnień,
- 37 zakładami leczenia ambulatoryjnego wraz z 34 obiektami, 11 filiami, których dyrekcja mieści się poza terenem działalności PSSE w Gliwicach, w tym 2 zakłady, 4 obiekty oraz 2 filie posiadają status publicznego zakładu opieki zdrowotnej (ryc.4),

Ryc.4 Zakłady leczenia ambulatoryjnego powiatu gliwickiego

- 134 praktykami lekarskimi, w tym 47 indywidualnymi praktykami lekarskimi, 83 indywidualnymi specjalistycznymi praktykami lekarskimi, 4 grupowymi praktykami lekarskimi,
- 15 praktykami pielęgniarskimi,
- 13 innymi placówkami świadczącymi usługi medyczne.

Lecznictwo zamknięte

W placówkach leczenia zamkniętego przeprowadzono 3 kontrole, w tym skontrolowano 2 szpitale oraz zakład opiekuńczo-leczniczy.

W ramach oceny stanu sanitarno-higienicznego wydano decyzję administracyjną. Termin realizacji zarządzeń decyzji wyznaczono do dnia: 31.12.2020 r., 31.12.2021r. oraz 31.12.2024r.

Na negatywną ocenę szpitala miały wpływ nieprawidłowości związane z brakiem realizacji programu dostosowania pomieszczeń do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2019 r. poz. 595).

W drugim szpitalu w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami dotyczącymi między innymi sposobu użytkowania pomieszczeń szpitala niezgodnie z ich pierwotnym przeznaczeniem.

W trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego strona pisemnie poinformowała PPIS w Gliwicach o usunięciu powyższych nieprawidłowości.

W pozostałych skontrolowanych podmiotach leczniczych stwierdzono prawidłowe postępowanie z narzędziami i materiałami sterylnymi, bielizną czystą i brudną oraz odpadami medycznymi zgodnie z wdrożonymi i obowiązującymi w zakładzie procedurami. Dokumentacja z prowadzonych wewnętrznych kontroli procesów sterylizacji prowadzona jest prawidłowo i na bieżąco. Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użycia, indywidualne środki ochrony osobistej, preparaty dezynfekcyjne w ilości i asortymencie pokrywającym bieżące potrzeby zakładu.

W 3 szpitalach oraz 1 zakładzie pielęgnacyjno- opiekuńczym wystąpiło 6 ognisk epidemicznych.

Wszystkie ogniska epidemiczne wywołane zostały przez *wirus SARS-CoV-2*. Na podstawie przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych stwierdzono, iż zakażenia zostały udokumentowane w indywidualnych kartach zakażenia szpitalnego, założono również indywidualne karty alert patogenów. Wdrożono obowiązujące procedury dotyczące postępowania w ognisku epidemicznym, wprowadzono reżim sanitarny oraz kohortację i izolację pacjentów. Decyzją Zespołu ds. Zakażeń Szpitalnych wygaszono poszczególne ogniska i nie stwierdzono kolejnych przypadków zachorowań.

W dwóch szpitalach funkcjonują centralne sterylizatornie, z których jedna nie spełnia wymagań określonych rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2019 r. .poz. 595). Cztery szpitale mają podpisaną umowę na sterylizację z zakładem posiadającym system zarządzania jakością ISO. W zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej zainstalowanych jest 6 autoklawów parowych.

W placówkach lecznictwa zamkniętego, tj. w czterech szpitalach oraz w zakładzie pielęgnacyjno- opiekuńczym prowadzone są nadal prace remontowo-modernizacyjne związane z dostosowaniem pomieszczeń do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. . w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2019 r. . poz. 595).

Lecznictwo ambulatoryjne

W zakładach lecznictwa ambulatoryjnego przeprowadzono 6 kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą poprawę stanu higieniczno – sanitarnego

oraz technicznego pomieszczeń zakładów. Placówki zrealizowały zarządzenia, decyzje administracyjne zakończono.

W zakładach zainstalowanych jest 25 autoklawów parowych, 7 zakładów posiada podpisaną umowę z jednostką świadczącą usługi w zakresie sterylizacji, natomiast w pozostałych zakładach stosowany jest sprzęt jednorazowego użycia. W roku 2019 w zakładach leczenia ambulatoryjnego przeprowadzono kontrole dokumentacji z przeprowadzonych wewnętrznych kontroli procesów sterylizacji. Dokumentacja prowadzona jest prawidłowo i na bieżąco. Zakłady dysponowały wystarczającą ilością i rodzajem środków dezynfekcyjnych stosowanych zgodnie z zaleceniami producenta, sprzętu jednorazowego użycia oraz środków ochrony osobistej.

Praktyki lekarskie, pielęgniarские oraz inne usługowe obiekty medyczne

W 2020 roku nie przeprowadzono kontroli w praktykach lekarskich, pielęgniarских oraz innych obiektach medycznych.

W praktykach lekarskich zabiegowych zainstalowane są 33 autoklawy parowe, 21 praktyk ma podpisaną umowę w zakresie sterylizacji z innym podmiotem świadczącym usługi w tym zakresie, a pozostałe praktyki korzystają ze sprzętu jednorazowego użycia.

Podmioty lecznicze, w związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną, wprowadziły nową formę udzielania świadczeń medycznych w formie teleporady celem minimalizacji ryzyka szerzenia się zakażeń wirusem SARS-CoV -2. Na okoliczność osobistej wizyty pacjenta w poradni opracowano i wdrożono dodatkowe procedury zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym uwzględniające wzmożony reżim sanitarny poprzez zwiększenie dostępności środków dezynfekcyjnych do rąk dla pacjentów, wyznaczenie ściśle określonej godziny przyjęcia zgodnie z opracowanym harmonogramem oraz zapewnienie odpowiedniego dystansu między pacjentami oczekującymi na wizytę.

W związku z trwającym stanem epidemii na terenie powiatu gliwickiego zorganizowano dwa punkty poboru materiału biologicznego do badań w kierunku SARS-CoV-2. Badania w tym zakresie są świadczone zarówno w ramach narodowego funduszu zdrowia oraz komercyjnie przez laboratoria, które poszerzyły zakres o wykonywanie testów pod kątem obecności koronawirusa.

**OCENA STANU SANITARNO-HIGIENICZNEGO
W ZAKŁADACH PRACY NA TERENIE POWIATU
GLIWICKIEGO za 2020 rok**

Człowiek poddany jest ciągłemu działaniu czynników o różnym charakterze i pochodzeniu, nie zawsze korzystnych dla jego zdrowia. Czynności związane z wykonywaniem określonej pracy mogą wpływać na powstanie zagrożeń w środowisku pracy. Higiena Pracy powstaje i rozwija się w celu ochrony zdrowia i dobrego samopoczucia człowieka podczas wykonywanej pracy.

Podstawowym zadaniem Sekcji Higieny Pracy (dalej: HP) jest rozpoznawanie zagrożeń zdrowotnych w środowisku pracy, utrzymanie należytego stanu higienicznego w zakładach pracy oraz zapobieganie chorobom zawodowym.

PPIS w Gliwicach w zakresie HP sprawuje nadzór nad stanem bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy w nadzorowanych zakładach, niebezpiecznymi substancjami i mieszaninami chemicznymi stosowanymi w działalności zawodowej, środkami biobójczymi, detergentami, czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi, szkodliwymi czynnikami biologicznymi w środowisku pracy.

Na terenie powiatu gliwickiego, nadzorem sanitarnym objętych jest 231 zakładów pracy różnych branż, w których zatrudnionych jest 11791 pracowników.

W 2020 r. skontrolowano 22 zakłady pracy, zatrudniających 6570 pracowników.

Przeprowadzono 32 kontrole.

Na stwierdzone uchybienia wydano 19 decyzji administracyjnych oraz 6 decyzji płatniczych.

Sekcja Higieny Pracy prowadzi profilaktykę zdrowotną poprzez udzielanie porad i przeprowadzanie szkoleń w zakresie zapobiegania i eliminowania wpływu czynników fizycznych, chemicznych, biologicznych, o działaniu rakotwórczym i mutagennym na zdrowie pracownika.

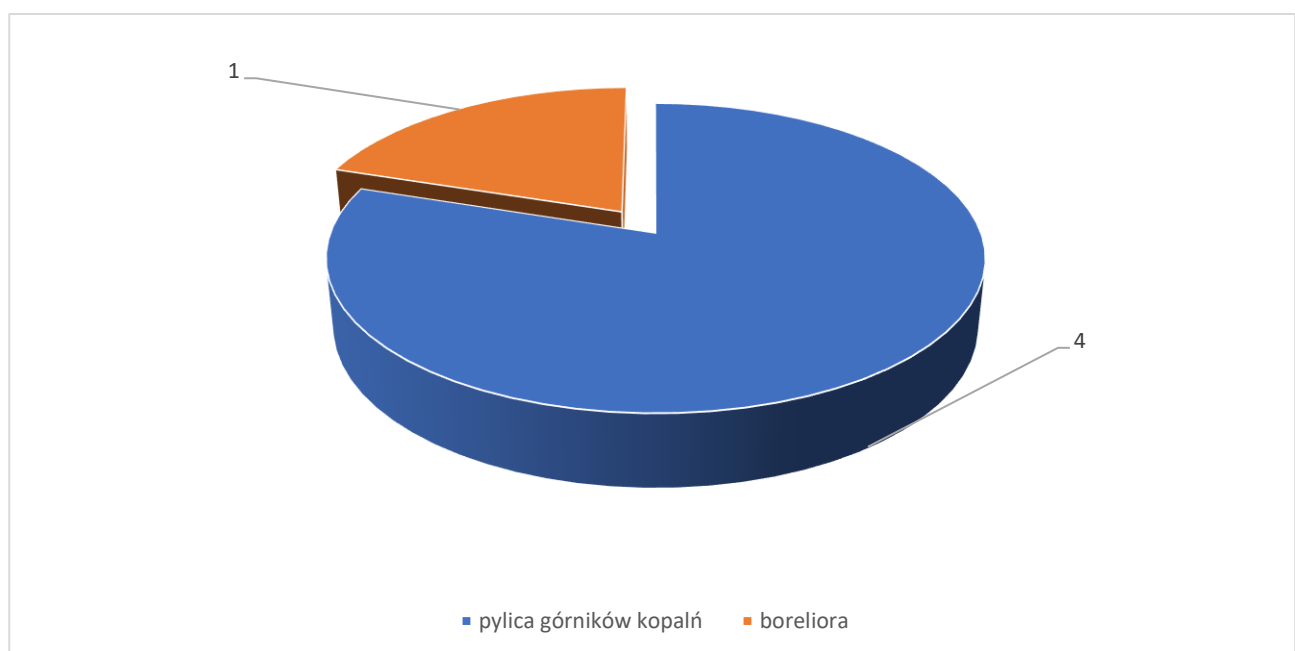
Wiedza o skutkach zdrowotnych narażenia na czynniki szkodliwe i uciążliwe środowiska pracy stale się rozszerza i pogłębia. Nieustannie zwiększa się świadomość pracodawców odnośnie zagrożeń występujących na stanowiskach pracy w zakładzie, między innymi poprzez wykonywanie poleceń, nakazów, wystąpień, decyzji i zarządzeń wydawanych przez organy nadzoru nad warunkami pracy.

Mając na uwadze nadzwyczajne okoliczności związane ze stanem epidemii i zwiększone wymagania nałożone na organy PIS oraz fakt, że zgodnie z Zarządzeniem nr 08/2020 Dyrektora Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gliwicach z dnia 10 kwietnia 2020 r. w sprawie wykonywania zadań PSSE w Gliwicach w związku ze stanem epidemii (Covid-19), realizacja zadań w Sekcjach była głównie skierowana na zapobieganie i zwalczanie stanu epidemii.

W ramach powyższego tematu udzielono 211 odpowiedzi na wiadomości otrzymane drogą elektroniczną, przeprowadzono telefoniczne wywiady epidemiologiczne, w ramach których kierowano osoby z kontaktu z osobą zakażoną na kwarantannę oraz udzielano odpowiedzi na zadawane przez petentów pytania. Wykonywano również działania w ramach ogólnopolskiego systemu EWP oraz systemu SEPIS.

Przez cały okres trwającej pandemii Sekcja HP otrzymywała z zakładów pracy poprzez pocztę elektroniczną prośby o pomoc w objęciu nadzorem epidemiologicznym ich pracowników, którzy mieli kontakt z osobami dodatnimi. Pracownicy Sekcji przeprowadzali wywiady epidemiologiczne, nakładli kwarantannę na osoby mające kontakt z osobą zakażoną, zatrudnione w zakładach objętych nadzorem, a także na prośbę strony sporządzali dokumenty potwierdzające odbycie kwarantanny.

Pomimo nałożonych dodatkowych obowiązków oraz oddelegowania pracowników do Sekcji Epidemiologii, Sekcja prowadziła postępowania, dot. podejrzenia wystąpienia chorób zawodowych. W 2020 r. stwierdzono 5 chorób zawodowych w 2 zakładach pracy mających siedzibę w powiecie gliwickim.

Ryc. 1. Choroby zawodowe, stwierdzone w 2019 r. w zakładach na terenie powiatu gliwickiego

- 4 przypadki pylic górników kopalń węgla u pracowników zakładu wydobycia węgla kamiennego,
- 1 przypadek boreliozy u pracownika leśnego.

**OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU GLIWICKIEGO
W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ ZA ROK 2020**

W 2020 r. w związku z wystąpieniem epidemii wywołanej rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 i koniecznością prowadzenia przez Państwową Inspekcję Sanitarną działań przeciwepidemicznych, w szczególności w zakresie dochodzeń epidemiologicznych, zawieszono przez większą część roku planowe działania w terenie, poza niezbędnymi w zakresie zapewnienia pomocy obywatelom tj. związanymi z rozpatrywaniem interwencji i wniosków.

Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej

W roku 2020 skontrolowano 20 obiektów przeprowadzając w nich 24 kontrole. Wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości sanitarno-technicznych, 2 decyzje prolongujące termin wykonania nałożonych obowiązków, 1 decyzję umarzającą oraz 6 decyzji dotyczących zbiorczej rocznej oceny o jakości wody na pływalniach.

W roku sprawozdawczym w związku z uchybieniami sanitarnymi nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 600 zł.

TAB.I. Stan sanitarny wybranych obiektów nadzorowanych na terenie powiatu gliwickiego w zakresie higieny komunalnej w roku 2020.

Lp.	Grupa obiektów	ilość obiektów wg ewidencji na dzień 31.12.2020 r. .	ilość skontrolowanych urządzeń i obiektów ogółem /środków transportu	ilość wykonanych kontroli	ilość decyzji wydanych w poszczególnych grupach (bez decyzji dot. jakości wody)		mandaty nałożone w trakcie kontroli	
					nakazujących usunięcie uchybień	prolongujących termin wykonania decyzji	ilość	na łączną kwotę
1.	pływalnie - ogółem	8	4	4	1	0	0	0 zł
4.	DPS i inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej, noclegownie	11	2	2	0	2	0	0 zł
5.	hotele	5	3	3	0	0	0	0 zł
6.	inne obiekty, w których świadczone są usługi noclegowe	25	2	3	0	1	0	0 zł
7.	zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biolog. i tatuażu	210	7	10	1	0	2	600 zł
	obiekty kulturalne	8	1	1	0	0	0	0 zł
8.	tereny rekreacyjne	9	1	1	0	0	0	0 zł
RAZEM		276	20	24	2	3	2	600 zł

Ponadto Sekcja HK prowadzili wizytacje dotyczące przestrzegania nakazów i zakazów w związku z ogłoszeniem w kraju stanu epidemii. W przypadku uchybień pouczano o konieczności zastosowania się do obowiązujących przepisów prawa, zaleceń i wytycznych wydanych przez Ministra Zdrowia przy współpracy z GIS i innymi ministrami.

Tabela 2 Wizje lokalne wykonane w ramach przestrzegania nakazów i zakazów w czasie epidemii

Lp.	Grupa obiektów	ilość wykonanych wizji lokalnych	ilość ustnych pouczeń
1.	pływalnie - ogółem	2	2
2.	dps i inne jednostki pomocy społecznej, noclegownie	1	0
3.	hotele	2	2
4.	inne obiekty, w których świadczone są usługi noclegowe	1	1
5.	zakłady fryzjerski, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu	38	20
6.	Apteki	4	0
7.	Środki transportu publicznego - autobusy	37	0
	Razem	85	25

Obiekty skontrolowane w 2020 r. . na terenie powiatu gliwickiego to m.in.:

PLYWALNIE

PPIS w Gliwicach prowadzi stały nadzór sanitarny nad 7 pływalniami (2 baseny szkolne, 3 baseny całoroczne, 1 basen hotelowy, 1 basen sezonowy) wraz z monitoringiem wody w nieckach. Przeprowadzono 4 kontrole sanitarne obiektów, w tym 2 kontrole planowane, 1 kontrolę w związku z interwencją oraz 1 kontrolę ponadplanową kompleksową z uwagi na włączenie obiektu po modernizacji. Kontrole sanitarne kompleksowe, w trakcie których dokonano oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego obiektów nie wykazały uchybień.

Mandatów nie nałożono.

W związku z ogłoszeniem w Polsce stanu epidemii w 2 obiektach sprawdzono przestrzeganie wytycznych Ministerstwa Rozwoju opracowanych w porozumieniu z Głównym Inspektorem Sanitarnym dotyczących funkcjonowania basenów i saun w trakcie epidemii SARS-CoV-2.

Wydano 6 decyzji dotyczących zbiorczej rocznej oceny o jakości wody na pływalni (w tym 1 z uchybieniami), 1 decyzję nakazującą usunięcie uchybień w związku ze skażeniem bakteriami

Legionella sp. w obiegu basenowym oraz 1 decyzję umarzającą (w związku z błędnie wszczętym z urzędu postępowaniem administracyjnym). Mandatów nie nałożono.

Wszystkie pływalnie ustaliły harmonogram pobierania próbek wody do badań z częstotliwością nie mniejszą niż określona w załączniku nr 3 oraz w zakresie obejmującym parametry ujęte w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2016). Ogółem do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej pobrano 402 próbki wody z pływalni. Nieprawidłowości stwierdzono w 51 próbkach wody.

Wśród najczęściej przekraczanych parametrów należy wymienić: chlor związany (niecki - 6 próbek, cyrkulacje - 8 próbek), chloroform (niecki - 7 próbek, cyrkulacje - 4 próbek), azotany (niecki - 4 próbek, cyrkulacje - 3 próbek), ogólną liczbę mikroorganizmów w 36°C po 48h (niecki - 2 próbki, cyrkulacje - 6 próbek), utlenialność (niecki - 1 próbka, cyrkulacje - 1 próbka). Pojedyncze nieprawidłowości w zakresie mętności (1 próbka) i *Pseudomonas aeruginosa* (1 próbka) stwierdzono nieckach, a w zakresie pH (3 próbki) w systemach cyrkulacji. W jednym z basenów wystąpiły problemy z przekroczeniem liczby bakterii *Legionella* sp. w obiegu wody jacuzzi (niecki - 6 próbek, cyrkulacja - 3 próbki). W 1 próbce wody pobranej z natrysku badanie wykazało skażenie wysokie bakteriami *Legionella* sp. Stwierdzono również problem z utrzymaniem odpowiednio wysokiej wartości parametru technicznego redoks w 34 próbkach.

Tabela 1. Pływalnie na terenie powiatu gliwickiego

	Adres	Liczba niecek/ cyrkulacji	Liczba pobranych próbek niecka + cyrkulacja (natryski)	Liczba próbek złych niecka/ cyrkulacja (natryski)	Przekroczone parametry (ilość przekroczeń)
PLYWALNIE SZKOLNE	Szkoła Podstawowa Nr 5 ul. Szkolna 2, Pyskowice	1 / 1	22 (3)	0 / 0 (0)	-
	Szkoła Podstawowa ul. Wiejska 80, Paczyna	1 / 1	13 (1)	4 / 3 (0)	NIECKA: chlor związany (4) CYRKULACJA: ogólna l. mikroorg. w 36°C po 48h (1) chlor związany (2)

PLYWALNIE KRYTE	WODNIK ul. Gliwicka 11b, Paniówki	6 / 4	176 (9)	16 / 10 (1)	NIECKA: <i>Legionella</i> sp. (6), chloroform (4), azotany (4), chlor związany (1), utlenialność (2) CYRKULACJA: <i>Legionella</i> sp. (3), ogólna l. mikroorg. w 36°C po 48h (1), azotany (3), chloroform (2) chlor związany (2), pH (1) NATRYSKI: <i>Legionella</i> sp. (2)
	AQUARELAX ul. Szpitalna 23, Knurów	3 / 3	100 (3)	5 / 8 (0)	NIECKA: ogólna l. mikroorg. w 36°C po 48h (2), <i>Pseudomonas aeruginosa</i> (1) chlor związany (1), mętność (1) CYRKULACJA: ogólna l. mikroorg. w 36°C po 48h (4), chlor związany (4),
	Pływalnia w Szczygłowicach ul. Górnicza 2, Knurów	2 / 1	36 (4)	0 / 0 (0)	-
PLYWALNIE SEZONOWE	Adres	Liczba niecek/ cyrkulacji	Liczba pobranyc h próbek (niecka + cyrkulacja) (natryski)	Liczba próbek złych w niecce/ cyrkulacji (natryski)	Przekroczone parametry (ilość przekroczeń)
	Kąpielisko Leśne Zacisze ul. Niepodległości 109, Knurów	3 / 2	31 (4)	3/2 (0)	NIECKA: chloroform (3) CYRKULACJA: chloroform (2) pH (2)

System uzdatniania wody basenowej w ogólnej technologii składa się z fazy oczyszczania wody poprzez filtrację (filtry ciśnieniowe, okrzemkowe), a następnie fazy dezynfekcji (chlorowanie). Przed filtrami dozowany jest zwykle koagulant powodujący „zbitcie” zanieczyszczeń w większe cząstki w celu łatwiejszego zatrzymania ich na złożu filtracyjnym. Do utrzymania odpowiedniego odczynu stosuje się korektor pH. Dezynfekcja chemiczna prowadzona jest głównie za pomocą podchlorynu sodu i dwutlenku chloru. Do jej wspomaganie instalowane są w niektórych obiektach lampy UV. Stosowanie związków na bazie chloru wiąże się z powstawaniem ubocznych produktów dezynfekcji. Chlor, który zapewnia długotrwałe bezpieczeństwo mikrobiologiczne wody basenowej wchodzi

również w reakcję z zanieczyszczeniami wody na bazie amoniaku (pot, mocznik) - tworząc chloroaminy oraz na bazie związków organicznych (związki humusowe) - trichlorometanany (THM), w tym chloroform. Są to składowe tzw. chloru związanego. Powstałe mono-, di-, tri-chloroaminy powodują zmianę jakości organoleptycznej wody basenowej - wyczuwalny charakterystyczny nieprzyjemny zapach „wody chlorowanej”, a także mogą być przyczyną podrażnienia błony śluzowej oczu i dróg oddechowych oraz zmian skórnych i astmy.

Azotany i utlenialność są parametrami fizykochemicznymi, dla których dopuszczalna wartość stanowi różnicę pomiędzy wartością tych parametrów w niecce basenowej, a ich zawartością w wodzie doprowadzanej do pływalni. Utlenialność jest wskaźnikiem zawartości substancji organicznych w wodzie, a jej wysoka wartość przyczynia się do powstawania THM - ów podczas dezynfekcji. Wzrost powyższych związków pośrednio wskazuje na stopień zanieczyszczenia („zużycie”) wody basenowej. Mętność jest wskaźnikiem procesu uzdatniania wody i może świadczyć o problemach z koagulacją podczas filtracji wody. Przy jej wzroście wskazane jest dodatkowe badanie żelaza lub glinu, w zależności od stosowanego koagulantu.

Parametry takie jak chlor wolny, chlor związany, redox i pH zależą w dużej mierze od obciążenia pływalni i stosowanej chemii basenowej, a ich wartość zmienia się wielokrotnie w ciągu doby. Nie mają znaczenia dla zdrowia ludzi, są jednak pomocne w ocenie funkcjonowania systemu uzdatniania wody basenowej.

Ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h jest wskaźnikiem skuteczności procesów uzdatniania, w tym dezynfekcji wody basenowej, której celem jest utrzymanie możliwie najniższej ich liczebności. Są to drobnoustroje pochodzące z różnego rodzaju zanieczyszczeń, które mogą się namnażać w wodzie oraz na powierzchni materiałów mających kontakt z wodą powodując tworzenie się błony biologicznej (biofilmu). Ich wzrost może świadczyć o problemach z czystością instalacji basenowej. Ponadnormatywna liczba mikroorganizmów w większości przypadków pojawiała się w systemach cyrkulacji i była spowodowana prawdopodobnie stagnacją wody w kurkach czerpalnych służących do poboru wody lub unieruchomieniem basenów po dłuższej przerwie.

Bakterie *Pseudomonas aeruginosa* są wskaźnikiem prawidłowości przebiegu poszczególnych etapów procesu uzdatniania wody basenowej i ich obecność może świadczyć o niewłaściwej eksploatacji filtrów, nieodpowiednim stanie technicznym instalacji basenowej. Oznaczanie tych bakterii ma na celu ogólną ocenę jakości wody i pośrednio służy ocenie stanu sanitarno-higienicznego instalacji wodnej oraz ocenie skuteczności zabiegów czyszczenia i dezynfekcji. Są fakultatywnym patogenem występującym powszechnie w środowisku, mogą powodować infekcje u osób o obniżonej odporności.

Bakterie *Legionella* sp. są czynnikiem etiologicznym chorób układu oddechowego tzw. choroby legionistów i gorączki Pontiac. Do zakażenia może dojść na skutek wdychania skażonego aerozolu

powietrzno-wodnego. Bakterie te występują powszechnie w środowisku naturalnym człowieka, jednak w sprzyjających warunkach (temperatura 25°C - 45°C) bardzo szybko się namnażają. Czynnikiem zwiększającym ryzyko zakażenia jest ich wysoka koncentracja w instalacji ciepłej wody, możliwość przeniesienia przez inhalację i obniżona odporność osób narażonych na infekcję. Z uwagi na powyższe badania wody pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. wykonuje się w nieckach wytwarzających aerozol wodno-powietrzny oraz pod natryskami na pływalniach.

Pływalnia szkolna – Szkoła Podstawowa nr 5 ul. Szkolna 2, Pyskowice posiada 1 nieckę basenową z systemem cyrkulacji.

Obiekt w związku z modernizacją trwającą od kwietnia 2019 r. został ponownie uruchomiony pod koniec stycznia 2020 r. W związku z powyższym przeprowadzono kontrolę ponadplanową kompleksową w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego obiektu. W trakcie modernizacji wykonano remont hali basenowej wraz z kompleksem szatniowym oraz zainstalowano stację uzdatniania wody z pełną automatyzacją procesów i opomiarowania.

Z uwagi na stan epidemii w marcu basen został zamknięty, a woda z niecki spuszczone. Ponowne uruchomienie nastąpiło 22.09.2020 r.

W 2020 r. z pływalni szkolnej pobrano ogółem:

- 23 próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządę,
- 3 próbki w ramach kontroli urzędowej.

W 3 próbkach stwierdzono chwilowe obniżenie wartości parametru redox, co nie miało wpływu na jakość wody w basenie, ani zdrowie osób korzystających z obiektu. Pozostałe parametry mikrobiologiczne oraz fizykochemiczne spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r., poz. 2016).

Eksploatacja basenu była prowadzona w sposób dobry.

Pływalnia szkolna – Szkoła Podstawowa ul. Wiejska 80, Paczyna posiada 1 nieckę basenową z systemem cyrkulacji.

Obiekt przez większość roku pozostawał zamknięty (17.03 - 21.09 i od 24.10.), w związku ze stanem epidemii wprowadzonym w Polsce. W okresie ferii zimowych (13 - 26.01.2020 r.) woda w basenie została wymieniona. W 2020 r. z pływalni szkolnej pobrano ogółem:

- 11 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządę,
- 3 próbki w ramach kontroli urzędowej.

W jednej próbce wody pobranej z systemu cyrkulacji stwierdzono przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w 36±2°C po 48h (> 300 jtk/1ml, przy dopuszczalnej liczbie 20 jtk/1ml),

przy braku nieprawidłowości w niecce basenowej. Badania kontrolne nie zostały wykonane z uwagi na zamknięcie obiektu.

W pierwszym kwartale odnotowano podwyższone wartości chloru związanego w próbkach wody pobieranych zarówno z niecki basenowej (4 razy: 0,65 - 0,76 mg/l, wartość dopuszczalna 0,3 mg/l), jak i z systemu cyrkulacji (2 razy: 0,55 - 0,7 mg/l, wartość dopuszczalna 0,2 mg/l). Podwyższona wartość tego parametru miała związek z utrzymywaniem chloru wolnego na wysokim poziomie 0,6 mg/l – 2 mg/l, przy wskazaniu dla niecek basenowych 0,3 mg/l – 0,6 mg/l. Wysokie dawki chloru zapobiegają skażeniu mikrobiologicznemu, ale nie powinny być utrzymywane przewencyjnie, bo w konsekwencji przyczyniają się do wzrostu stężenia ubocznych produktów dezynfekcji.

Pozostałe parametry fizykochemiczne oraz mikrobiologiczne spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2016).

Kryta Pływalnia AQUARELAX, ul. Szpitalna 23, Knurów posiada 2 niecki basenowe, 1 nieckę wyposażoną w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 3 systemy cyrkulacji. Od 12.03 do 17.06.2020 r. w związku z ogłoszonym stanem epidemii na terenie naszego kraju pływalnia była nieczynna, a później działała z ograniczeniami (wyłączone były niecki jacuzzi i brodzika).

W 2020 r. z Krytej Pływalni aQuarelux pobrano ogółem:

- 90 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 13 próbek w ramach kontroli urzędowej.

W 5 próbkach wody pobranych w styczniu z obiegów jacuzzi i brodzika stwierdzono przekroczenia parametru mikrobiologicznego – ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h, zarówno w nieckach (174 - >300 jtk/1ml, przy najwyższej dopuszczalnej wartości 100 jtk/1ml), jak i w systemach cyrkulacji (32 - >300 jtk/1ml, przy najwyższej dopuszczalnej wartości 20 jtk/1ml). W związku z powyższym zarządca w godzinach wieczornych prowadził wzmożone chlorowanie wszystkich obiegów, dodatkowo wypłukał filtry oraz zlecił ponowne badania wody, które potwierdziły skuteczność prowadzonych działań. W lutym w niecce jacuzzi badania wykazały pojedyncze bakterie *Pseudomonas aeruginosa* (<4 jtk/100 ml, przy dopuszczalnej liczbie 0 jtk/100ml), niezwłocznie przeprowadzono dezynfekcję instalacji za pomocą preparatu Armex i Mexid (aktywny roztwór dwutlenku chloru i odkamieniacz), w celu zapobiegania tworzenia się biofilmu. Badania kontrolne nie wykazywały nieprawidłowości. Podwyższoną ogólną liczbę mikroorganizmów stwierdzono również w marcu w systemie cyrkulacji jacuzzi.

W celu wyeliminowania pojawiających się przekroczeń mikrobiologicznych całkowicie opróżniono nieckę wraz ze zbiornikiem wyrównawczym, a następnie gruntownie wyczyszczono i zdezynfekowano. Podejmowane działania naprawcze obejmujące wzmożone chlorowanie

przyczyniły się do chwilowego wzrostu stężenia chloru związanego w niecce jacuzzi (0,48 mg/l, przy wartości wymaganej do 0,3 mg/l) oraz w 4 próbkach w systemach cyrkulacji (0,28 - 1,22 mg/l, przy wartości zalecanej do 0,2 mg/l). Z uwagi na powyższe dopuszczano świeżą wodę do obiegów, zwiększono dozowanie koagulanta oraz przeprowadzono kalibrację urządzeń dozujących podchloryn sodu. Późniejsze odczyty utrzymywały się w normie.

Wzrost mętności (0,8 NTU, przy wartości dopuszczalnej 0,3 NTU) oraz azotanów (23 mg/l, przy wskazanej różnicy 20 mg/l) stwierdzono w 1 próbce pobranej z niecki basenu sportowego. Nieprawidłowości miały charakter incydentalny, co potwierdziły przeprowadzone badania kontrolne. Sporadycznie obserwowano również obniżoną wartość parametru redox (10 próbek), co nie miało wpływu na bezpieczeństwo osób kąpiących się. Parametry takie jak redox, chlor wolny i chlor związany zależą w dużej mierze od obciążenia pływalni, a ich wartość zmienia się wielokrotnie w ciągu doby. Nie mają znaczenia dla zdrowia ludzi, są jednak pomocne w ocenie funkcjonowania systemu uzdatniania wody basenowej.

Kryta Pływalnia w Szczygłowicach ul. Górnicza 2, Knurów posiada 1 nieckę basenową, 1 nieckę wyposażoną w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 1 system cyrkulacji.

Od 12.03 do 14.09.2020 r. w związku z ogłoszonym stanem epidemii na terenie naszego kraju pływalnia była nieczynna. Eksploatacja basenu była prowadzona w sposób bardzo dobry.

W 2020 r. z Krytej Pływalni w Szczygłowicach pobrano ogółem:

- 35 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 5 próbek w ramach kontroli urzędowej.

Wszystkie badane parametry mikrobiologiczne oraz parametry fizykochemiczne spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2016).

Kryta Pływalnia Wodnik ul. Gliwicka 11B, Paniówki posiada 1 nieckę basenową, 5 niecek wyposażonych w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 4 systemy cyrkulacji.

W 2020 r. z Krytej Pływalni Wodnik pobrano ogółem:

- 171 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 14 próbek w ramach kontroli urzędowej.

W okresie 12.03. - 18.06.2020 r. pływalnia była wyłączona z eksploatacji, a później działała w ograniczonym zakresie, z uwagi na stan epidemii wprowadzony w kraju.

W obiekcie występuje problem związany z namnażaniem się bakterii *Legionella* sp. w systemie cyrkulacji i przedostawaniem się ich do niecek wani (jacuzzi) słodkich. W okresie od sierpnia do października obecność bakterii *Legionella* sp. stwierdzono w 3 próbkach pobranych z jacuzzi słodkiego prawego (4 - 12 jtk/100ml), w 3 próbkach z jacuzzi słodkiego lewego

(2 - 6 jtk/100ml) oraz w 3 z systemu cyrkulacji (4 - 23 jtk/100ml), przy dopuszczalnej liczbie 0 jtk/100ml. Działania naprawcze podjęte przez zarządcę polegały na regularnym płukaniu obiegu wanień słodkich oraz dodatkowej dezynfekcji dwutlenkiem chloru. Z uwagi na brak skuteczności prowadzonych działań w dniu 22.09.2020 r. została wydana decyzja nakazująca doprowadzenie parametru mikrobiologicznego wody na pływalni w zakresie obecności bakterii *Legionella sp.* do wartości określonych w przepisach prawa w obiegu jacuzzi słodkich w terminie do dnia 21.10.2020 r. Kontrola sprawdzająca nie została przeprowadzona z uwagi na stan epidemii i obowiązujące obostrzenia uniemożliwiające korzystanie z tego typu obiektów. Wykonanie badań kontrolnych planowane jest po ponownym uruchomieniu niecek dla osób przebywających na pływalni (badania przy braku obciążenia nie wykazują nieprawidłowości).

Wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów po 48 h do 35 jtk/1ml, przy wartości parametrycznej 20 jtk/1ml wykazano w systemie cyrkulacji basenu sportowego. Jednocześnie nie stwierdzono nieprawidłowości w niecce. Badania kontrolne nie potwierdziły przekroczenia.

Podwyższone stężenie chloroformu przy dopuszczalnej wartości 0,03 mg/l wykazały badania przeprowadzone w czerwcu (przed otwarciem pływalni) w 4 próbkach wody pobranych z niecek (w zakresie 0,07 - 0,098 mg/l) oraz w 2 próbkach pobranych z systemu cyrkulacji (w zakresie 0,081 - 0,126 mg/l). Przekroczenia były spowodowane wzmożoną dezynfekcją przed udostępnieniem obiektu i miały chwilowy charakter. Badania kontrolne przeprowadzone po przepłukaniu filtrów i uzupełnieniu świeżą wodą nie wykazały nieprawidłowości.

Ponadnormatywną wartość azotanów stwierdzono w 4 próbkach wody pobranych z niecek basenowych oraz w 3 próbkach z systemów cyrkulacji w styczniu. Jakość wody w przeprowadzonych badaniach kontrolnych odpowiadała obowiązującym wymaganiom.

W jacuzzi słonych obserwowano nieznacznie podwyższoną wartość utlenialności (przekroczenia w 2 próbkach: 5,5 - 5,62 mg/l, przy wartości parametrycznej 4 mg/l).

Jest to wskaźnik stopnia zużycia wody basenowej i jej zanieczyszczenia przez kąpiących.

Nieprawidłowości w zakresie chloru związanego wykazano w 1 próbce wody pobranej z jacuzzi (0,5 mg/l, przy zalecaniu do 0,3 mg/l) i 2 z systemu cyrkulacji (0,32 - 0,36 mg/l, przy wymaganiach do 0,2 mg/l). Spadek pH stwierdzono w próbce wody pobranej z obiegu wanień słonych (pH 6,2, przy zalecanej wartości pH 6,5). Obniżoną wartość parametru redox zaobserwowano w 16 próbkach. Parametry takie jak chlor wolny, chlor związany, redox i pH zależą w dużej mierze od obciążenia pływalni, a ich wartość zmienia się wielokrotnie w ciągu doby. Nie mają istotnego znaczenia dla zdrowia ludzi, są jednak pomocne w ocenie funkcjonowania systemu uzdatniania wody basenowej.

W próbce wody ciepłej pobranej (przed udostępnieniem basenu) w ramach kontroli wewnętrznej

z natrysku stwierdzono wysokie punktowe skażenie bakteriami Legionella sp. (1700 jtk/ml, przy dopuszczalnej wartości < 100jtk/ml). Zarządca podjął działania naprawcze polegające na kilkukrotnej dezynfekcji termicznej oraz przepłukaniu układu instalacji ciepłej wody użytkowej, dezynfekcji wylewek i końcówek pryszniców. Do czasu uzyskania prawidłowych wyników badań natrysk był nieczynny.

Pływalnia w obiekcie „Pod Platanem” przy ul. Marcina 35 w Kozłowie posiada 1 nieckę basenową z systemem cyrkulacji.

W 2020 r. wniesiono 1 interwencję dot. jakości wody na pływalni. Z uwagi na zamknięcie obiektu nie przeprowadzono kontroli interwencyjnej. Czynności kontrolne zostały przeprowadzone przed planowanym uruchomieniem obiektu. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości w zakresie higieniczno-sanitarnym i technicznym. Zobowiązano stronę do uruchomienia basenu dopiero po uzyskaniu pozytywnych wyników badań oraz wdrożeniu działań w zakresie nadzoru nad jakością wody ujętych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2016). Zarządca ustalił harmonogram badań wody, jednak w 2020 r. m.in. ze względu na stan epidemii nie uruchomiono obiektu.

Kąpielisko Leśne ZACISZE (pływalnia sezonowa), ul. Niepodległości 109, Knurów posiada 3 niecki wyposażone w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 2 systemy cyrkulacji

W 2020 r. z Kąpieliska Leśnego pobrano ogółem:

- 26 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządę,
- 5 próbek w ramach kontroli urzędowej.

W 5 próbkach wody pobranych w lipcu z niecek basenowych i systemów cyrkulacji pływalni odkrytej stwierdzono podwyższone stężenia chloroformu. Wartość przekroczeń wahała się w granicach 0,0476 - 0,0513 mg/l w nieckach basenowych oraz 0,035- 0,0399 mg/l w systemach cyrkulacji, przy dopuszczalnej wartości 0,03 mg/l. Prekursorami - związkami, które prowadzą do powstania chloroformu w wodzie basenowej, jako ubocznego produktu dezynfekcji podchlorynem sodu są substancje organiczne najczęściej pochodzenia antropogenicznego (pot, mocz, naskórek, włosy). W przypadku pływalni odkrytych dodatkowy czynnik stanowią zanieczyszczenia środowiskowe wnoszone do niecek basenowych (pył, kurz, trawa, środki kosmetyczne z filtrami UV). Zarządca przeprowadził działania naprawcze polegające na zwiększeniu liczby płukań filtrów oraz dozowaniu świeżej wody. Badania kontrolne nie wykazały nieprawidłowości.

Sporadycznie obserwowano obniżoną wartość parametru redox w nieckach (3 próbki), oraz wzrost pH w systemach cyrkulacji (2 próbki) co nie miało wpływu na bezpieczeństwo osób kąpiących się. Wartości tych parametrów w dużej mierze zależą od obciążenia pływalni i stosowania chemii basenowej, a ich wartość zmieniają się wielokrotnie w ciągu doby.

Pływalnia w obiekcie Home Lake, ul. Węgorza w Pyskowicach (pływalnia sezonowa) Zawieszona działalność od 2019 r. .

Stałym nadzorem sanitarnym objęto również tereny rekreacyjne „Kąpielisko Słoneczna Plaża” Organizatorem kąpieliska „Słoneczna Plaża” położonego nad Zbiornikiem Pławniowice w miejscowości Niewieszce był Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzinie przy ul. Leśnej 6. Sezon kąpieliskowy określony został uchwałą Rady Gminy Rudziniec z dnia 28 kwietnia 2020 r. nr XXIX/200/2020 w sprawie określenia wykazu kąpielisk na terenie Gminy Rudziniec oraz sezonu kąpielowego w roku 2020 i obejmował okres od 20.06.2020 r. do 30.08.2020 r.

W trakcie trwania sezonu kąpieliskowego przeprowadzono kontrolę stanu sanitarnego obiektu, która nie wykazała uchybień. Teren obiektu był ogrodzony i uporządkowany, piasek na plaży utrzymany jest w należytej czystości (uzupełniony przed sezonem). Kąpielisko jest wydzielone bojami (ok 180 m linii brzegowej), ponadto wyznaczono strefę dla najmłodszych dzieci. Wypoczywającym zapewniono zaplecze sanitarne – toaletę damską (wyposażona w 2 natryski, 2 kabiny WC, umywalkę), toaletę męską (wyposażona w 2 natryski, 2 kabiny WC, umywalkę, 2 pisuary). Dostępne są również 2 przebieralnie.

Przy plaży znajdują się 3 parkingi samochodowe, stojaki na rowery, boisko do siatkówki, 3 wydzielone miejsca na ogniska. Wzdłuż plaży rozstawione były kosze i stelaże z workami foliowymi przeznaczone na odpady stałe. Teren plaży był sprzątnięty systematycznie. Całość utrzymywana była w odpowiednim stanie higieniczno-sanitarnym.

W sezonie kąpieliskowym 2020, z uwagi na wprowadzenie stanu epidemii w Polsce zarządca kąpieliska wprowadził procedury zapobiegania szerzeniu się zakażeń wywołanych przez wirusa SARS-CoV-19. Stosowano zalecenia Głównego Inspektora Sanitarnego dla kąpielisk w trakcie epidemii SARS-CoV-19.

PPIS w Gliwicach wyznaczył 1 punkt pobierania próbek z kąpieliska pozwalający na pobór 30 centymetrów pod powierzchnią wody, w wodzie o głębokości powyżej 1 metra tj. przy wieży ratownika.

Organizator kąpieliska zgodnie z wymogami zawartymi w § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli (Dz. U. z 2018 r., poz. 2476) odpowiednio oznakował kąpielisko poprzez umieszczenie tablicy informacyjnej zawierającej dane wynikające z ww. rozporządzenia.

Ponadto Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu dopełnił wszelkich niezbędnych formalności zawartych w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 r., poz. 255) tj.:

- zapewnił aktualny profil wody w kąpielisku,
- opracował harmonogram poboru próbek wody w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Gliwicach,
- przestrzegał ustalonych w harmonogramie terminów poboru próbek wody,
- regularnie przekazywał sprawozdania z badań prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej, na podstawie których Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach wydawał bieżące oceny jakości wody,
- umieszczał bieżące informacje o jakości wody w kąpielisku oraz klasyfikację jakości wody na tablicy usytuowanej w obrębie kąpieliska, ponadto regularnie uaktualniał dane na temat temperatury wody oraz powietrza w serwisie kąpieliskowym (sk.gis.gov.pl),
- podjął czynności mające na celu zapobieganie narażeniu osób kąpiących się na działanie zanieczyszczeń poprzez systematyczną wizualną ocenę jakości wody prowadzoną przez pracowników ZBGKiM w Rudzińcu.

Ustalony harmonogram poborów próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez organizatora kąpieliska obejmował 3 terminy rozłożone równomiernie w czasie trwania całego sezonu tj. 29.06, 20.07 i 10.08.2020 r. (3 próbki), tak aby przerwa między badaniami nie przekraczała miesiąca, co jest związane z koniecznością zagwarantowania bezpieczeństwa zdrowotnego osób kąpiących się, za które odpowiedzialny jest organizator kąpieliska. Dodatkowo w ramach kontroli urzędowej pobrano 1 próbkę przed rozpoczęciem sezonu kąpieliskowego (15.06.2020 r.).

Dokonywano również oceny wizualnej. Badania mikrobiologiczne próbek pobranych w ramach kontroli urzędowej, jak i próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzone zostały przez Laboratorium PSSE w Gliwicach. Metody badawcze badań były zgodne z zał. nr 1, natomiast pobór zgodny z zał. nr 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 r., poz. 255).

Każdorazowo po przekazaniu przez organizatora wyników badania wody PPIS w Gliwicach dokonywał bieżącej oceny jakości wody i informował Wójta Gminy Rudziniec o przydatności wody do kąpiel. Dane na temat jakości wody były na bieżąco uaktualniane w serwisie kąpieliskowym (sk.gis.gov.pl).

W trakcie trwania sezonu PPIS w Gliwicach oraz organizator kąpieliska nie stwierdzili pogorszenia jakości wody w kąpielisku i nie zarejestrowali zanieczyszczeń w wodzie, mogących mieć wpływ na jej jakość oraz zdrowie osób kąpiących się.

W sezonie kąpieliskowym 2020 r. ze zbiornika w Pławniowicach pobrano 4 próbki wody do badań laboratoryjnych mikrobiologicznych, dla których PPIS w Gliwicach wydał bieżące oceny jakości wody w kąpielisku. Na ich podstawie stwierdza się, że woda w kąpielisku „Słoneczna Plaża” zlokalizowanym nad Zbiornikiem Pławniowice w tegorocznym sezonie kąpieliskowym spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpiel (Dz. U. z 2019 r., poz. 255).

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ, NOCLEGOWNIE

I INNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE OPIEKI ZDROWOTNEJ

W okresie sprawozdawczym skontrolowano 2 obiekty przeprowadzając w nich 2 kontrole (1 kompleksową oraz 1 sprawdzającą). Wydano 2 decyzje prolongujące termin wykonania zarządzeń decyzji wydanych w poprzednim okresie sprawozdawczym.

- Dzienny Dom „Senior +” przy ul. Cichej 1 w Pyskowicach - w roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrolę sanitarną obiektu, która nie wykazała uchybień sanitarno-technicznych.
- Dom Pomocy Społecznej CARITAS Diecezji Gliwickiej w Wiśniczu ul. Wiejska 42, 44-187 Wielowieś - po przeprowadzonej kontroli sanitarnej planowanej w 2019 r. wydano w dniu 30.12.2019 r. decyzję nakazującą usunięcie nieprawidłowości z terminem realizacji do dnia 30.09.2020 r. . Decyzja obejmowała m.in. uzupełnienie ubytków tynków na ścianach oraz odnowienie powłok malarskich w pokojach mieszkalnych dla pensjonariuszy. W związku z sytuacją związaną z epidemią COVID-19, strona zwróciła się z prośbą o prolongatę terminu wykonania zarządzeń decyzji. W dniu 08.09.2020 r. została wydana decyzja prolongująca wykonanie zarządzeń do dnia 30.09.2021 r.

W okresie od połowy października do połowy grudnia z uwagi na lawinowy wzrost zachorowań na CoVID-19 zarówno wśród pensjonariuszy jak i pacjentów placówek całodobowej opieki prowadzono

szeroko zakrojone akcje pobierania wymazów do badań genetycznych w kierunku SARS CoV-2 również w domach pomocy społecznej, celem odizolowania ludzi chorych. Na bieżąco monitorowano sytuację epidemiologiczną w tych placówkach.

- Warsztaty Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia „Tęcza” w Pyskowicach, ul. Wojska Polskiego 3 - w dalszym ciągu prowadzone jest postępowanie administracyjne w związku z wydaną decyzją na początku 2019 r., przedłużoną następnie do dnia 30.09.2020 r., nakazującą usunięcie nieprawidłowości sanitarno-technicznych, które dotyczyły brudnych powłok malarskich ścian i sufitów w pomieszczeniach obiektu, śladów po zalaniu oraz zniszczonej wykładziny podłogowej w pomieszczeniu sali gimnastycznej. Strona w związku z wykonaniem części zarządzeń decyzji (wymieniono zniszczoną wykładzinę podłogową w sali gimnastycznej, odnowiono powierzchnię ścian i sufitów w pomieszczeniach sanitarnych, kuchni i pracowniach terapeutycznych), strona zwróciła się z prośbą o kolejną przedłużenie do wykonania zarządzenia tj. odnowienia ścian i sufitu w korytarzu komunikacji wewnętrznej. Wykonanie części obowiązków potwierdziła kontrola sprawdzająca przeprowadzona w dniu 28.09.2020 r., w związku z powyższym w dniu 29.09.2020 r. wydano decyzję przedłużającą z terminem realizacji pkt 3 do dnia 28.02. 2021 r.

OBIEKTY HOTELARSKIE ORAZ INNE OBIEKTY ŚWIADCZĄCE USŁUGI NOCLEGOWE

W okresie sprawozdawczym w omawianej grupie obiektów PPIS w Gliwicach prowadził nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w ośrodkach posiadających indywidualne ujęcia wody (studnie):

- **Ośrodek Wędkarski, Pyskowice** - w ramach kontroli wewnętrznej oraz urzędowej w zakresie parametrów grupy A i B pobrano: 3 próbki wody do badań mikrobiologicznych 4 próbki wody do badań fizykochemicznych. W związku z podwyższonymi wartościami manganu w wodzie zaopatrującej Ośrodek Wędkarski obowiązuje decyzja o warunkowej przydatności wody do spożycia (z dnia 16.08.2018 r. przedłużona decyzją z dnia 28.09.2020 r.) dopuszczająca w terminie do dnia 30.09.2021 r. maksymalną zawartość manganu w wodzie udostępnianej konsumentom 400 µg/l. W ośrodku zamontowany został system SUPREME Oxyline PLUS redukujący stężenie manganu w wyniku utleniania wody przez napowietrzanie. Wyniki badań pobrane w fazie testowej potwierdziły obniżenie zawartości manganu w stosunku do wody surowej. Natomiast wprowadzenie w Polsce stanu epidemii, ograniczenie pracy ośrodka i sporadyczne odwiedzanie przez wędkarzy wpłynęło na zakłócenia w pracy urządzenia i pogorszenie jakości wody (wartości manganu w wodzie wahały się w granicach 199-360 µg/l, dopuszczalna wartość zgodnie z rozporządzeniem 50 µg/l). W uwagi na konieczność ustalenia

przyczyny nieprawidłowej pracy stacji, podjęcie działań serwisowych oraz fakt, że ośrodek czynny jest tylko w okresie letnim strona poinformowała, iż potrzebuje jeszcze 12 miesięcy (1 sezon działania przy rzeczywistym poborze wody) na zapewnienie odpowiedniej jakości wody w ośrodku. Na prośbę zarządcy przedłużono decyzję do 30.09.2021 r. Pozostałe analizy laboratoryjne próbek wody pobranych w 2020 r. wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych mikrobiologicznych oraz parametrów chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych spełnia wymagania ujęte w przepisach.

Ponadto obiekty: HG Hotel Restauracja, ul. Rynek 13, Toszek; Hotel Żagiel, ul. Plażowa, Niewiesz, Obiekt świadczący usługi noclegowe "Leśna Perła" ul. Leśna 1, Rudziniec, Ośrodek wypoczynkowy "LAGUNA" ul. Leśna 6, Niewiesz, zostały przebadane w zakresie obecności bakterii Legionella sp. w instalacji wody ciepłej. Analiza wyników badań nie wykazała nieprawidłowości w tym zakresie.

ZAKŁADY FRYZJERSKIE, KOSMETYCZNE, ODNOWY BIOLOGICZNEJ, TATUAŻU ORAZ SOLARIA

Ogółem skontrolowano 7 obiektów przeprowadzając w nich 10 kontroli. Wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą, 2 mandaty karne na łączną kwotę 600 zł.

Zakład fryzjerski, Paczyna (gmina Toszek), ul. Kasztanowa 4/21, w związku z wniesioną interwencją, dotyczącą niezachowania zasad higieny w zakładzie, przeprowadzono kontrolę, która potwierdziła słuszność wniesionych zarzutów. Stwierdzono nieprawidłowości higieniczno-sanitarne, tj.: brak dostępu do bieżącej ciepłej wody w toalecie, zaleganie odpadów komunalnych, brudne narzędzia fryzjerskie, brudne wyposażenie zakładu (półki w szafie), niewłaściwe warunki przechowywania sprzętu używanego do zabiegów (m.in. w brudnych szufladach), niezachowanie czystości w zakładzie. W związku z powyższym wydano zalecenia doraźne oraz nałożono mandat karny (300 zł). Strona wykonała wszystkie zalecenia doraźne.

Zakład fryzjerski, Knurów, ul. Władysława Łokietka 3/3, w związku z wniesioną interwencją, dotyczącą niezachowania należytej czystości przy świadczeniu usług fryzjerskich, przeprowadzono kontrolę doraźną zakładu, podczas której stwierdzono: brak wydzielonego miejsca do przechowywania zapasu bielizny czystej i odzieży roboczej, niewłaściwe warunki przechowywania sprzętu używanego do zabiegów, brak podajników na ręczniki jednorazowe, brak oznakowania pojemnika z preparatem do dezynfekcji narzędzi oraz niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny i techniczny w pomieszczeniu socjalno-szatniowym.

Za stwierdzone nieprawidłowości higieniczno-sanitarne nałożono mandat karny (300 zł) oraz wydano decyzję administracyjną z dnia 07.10.2020 r. z terminem wykonania zarządzeń do dnia 28.02.2021 r. nakazującą stronie usunięcie nieprawidłowości sanitarno-technicznych. Zalecenia doraźne zostały usunięte, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.

W pozostałych skontrolowanych obiektach nie stwierdzano nieprawidłowości sanitarno-higienicznych i technicznych.

OBIEKTY KULTURALNE

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 1 kontrolę podczas której stwierdzono zakończenie postępowanie administracyjne w obiekcie:

Gminny Ośrodek Kultury w Wielowisi przy ul. Głównej 47

kontrola sanitarna sprawdzająca z dnia 17.02.2020 r. wykazała wykonanie wszystkich zarządzeń decyzji z dnia 14.06.2019 r., które dotyczyły zapewnienia dopływu ciepłej wody przy umywalkach w toaletach ogólnodostępnych.

TERENY REKREACYJNE

Stałym nadzorem sanitarnym objęto również tereny rekreacyjne:

Kąpielisko „Słoneczna plaża” w Pławniowicach - organizatorem był Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu przy ul. Gliwickiej 32. Sezon kąpieliskowy trwał od 20 czerwca do 30 sierpnia 2020 r. Na terenie kąpieliska dostępne były 3 parkingi samochodowe, stojaki na rowery, boisko do siatkówki, 3 wydzielone miejsca na ogniska, punkty gastronomiczne.

W tegorocznym sezonie kąpieliskowym jakość wody Kąpielisku „Słoneczna Plaża” spełniała wymagania obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli. PPIS w Gliwicach zaklasyfikował jakość wody w kąpieliskach jako doskonałą.

W obiekcie sprawdzono przestrzeganie zaleceń GIS dla kąpielisk w trakcie epidemii SARS-CoV-2, w związku z ogłoszeniem w Polsce stanu epidemii.

Kontrola interwencyjna na terenie Kąpielisko „Słoneczna Plaża” przy dużym Zbiorniku Pławniowice wykazała, iż nadzór nad kąpieliskiem prowadzony był przez zarządzającego w sposób zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne osób wypoczywających.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie higieniczno-sanitarnym. Teren obiektu utrzymany był w dobrym stanie sanitarno-technicznym i porządkowym.

JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA NA TERENIE GMIN POWIATU GLIWICKIEGO

PPIS w Gliwicach w 2020 r. prowadził nadzór sanitarny nad jakością wody pochodzącą z 19 ujęć wód głębinowych eksploatowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowe, 7 indywidualnych ujęć

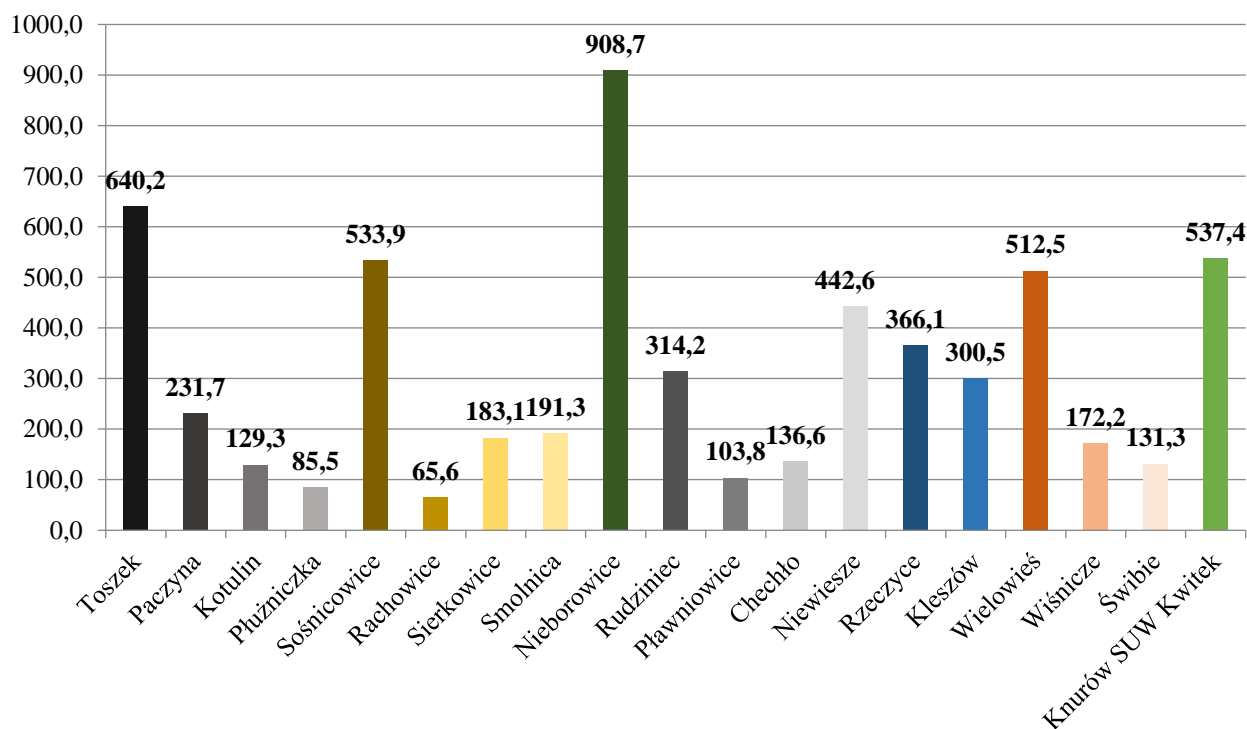
zaopatrujących budynki użyteczności publicznej (4 służba zdrowia, 3 ośrodki noclegowe) oraz w 57 punktach zgodności usytuowanych na sieciach wodociągowych na terenie powiatu gliwickiego.

W Rachowicach oraz Sośnicowicach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie działania wentylacji mechanicznej w pomieszczeniu, w którym składowany i stosowany jest podchloryn sodowy. Strona niezwłocznie usunęła uchybienia, co pozwoliło zakończyć wszczęte postępowanie administracyjne. Podczas pozostałych kontroli nie stwierdzono uchybień, a stan sanitarny urządzeń wodociągowych oceniono jako dobry.

Tab.2. Podział wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę ze względu na wielkość produkcji

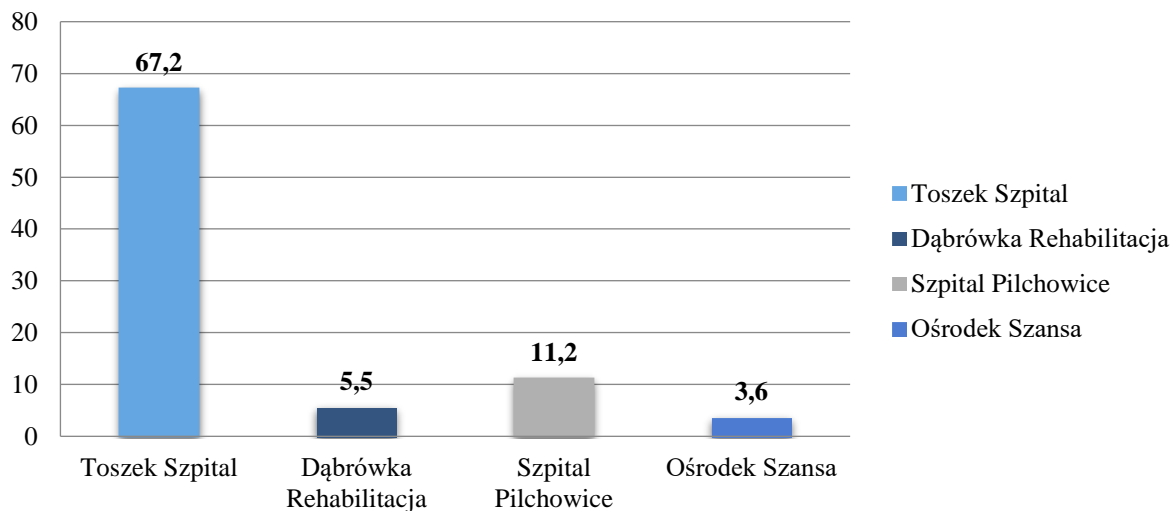
Produkcja wody [m ³ /d]	Liczba urządzeń wodociągowych /wodociągów	Lokalizacja urządzenia wodociągowego/wodociąg	Ludność zaopatrywana w wodę
< 100	3	Gmina Toszek/Pyskowice: Płużniczka; GPW Paczynka/Mikuszowina, Gmina Sośnicowice: Rachowice	1577
101 – 1 000	14	Miasto i Gmina Toszek: Toszek, Paczyna, Kotulin Miasto i Gmina Sośnicowice: Sośnicowice, Sierakowice, Smolnica, Gmina Rudziniec: Rudziniec, Niewiesz, Chechło, Pławniowice Gmina Wielowieś: Wielowieś, Wiśnicze, Świbie Gmina Pilchowice: Nieborowice	39148
1 001 – 10 000	3	Gmina Pyskowice (zakup) Gmina Gieraltowice (zakup) Miasto Knurów: Kwitek + zakup	65247
ujęcia indywidualne służba zdrowia	4	Miasto Toszek: Szpital Psychiatryczny Gmina Wielowieś: Dąbrówka - Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej Gmina Pilchowice: Pilchowice Szpital Gmina Rudziniec: Ośrodek Szansa	1395
ujęcia indywidualne	3	Miasto Pyskowice: Posejdon, Ośrodek Wędkarski, Maytur	osoby korzystające z ośrodków + pracownicy ok. 45 os.

Produkcja wody m³/d

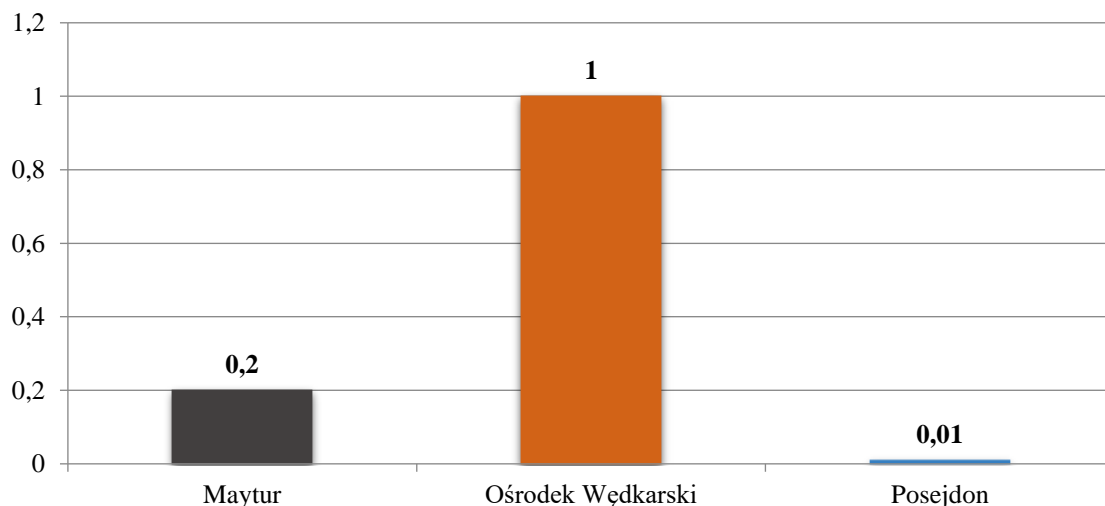
Ryc.1. Średnia dobowa produkcja poszczególnych ujęć własnych wody na terenie powiatu gliwickiego

Produkcja wody m³/d

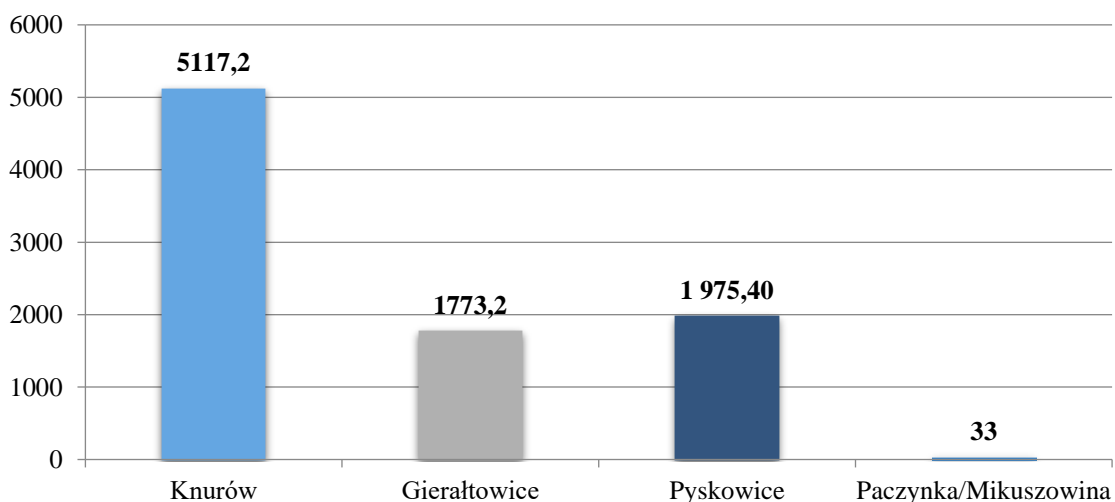
Ryc.2. Średnia dobowa produkcja wody pochodzącej z ujęć obiektów służby zdrowia na terenie powiatu gliwickiego

Produkcja wody m³/d

Ryc.3. Średnia dobowa produkcja wody pochodzącej z ujęć indywidualnych na terenie powiatu gliwickiego

Zakup wody m³/d

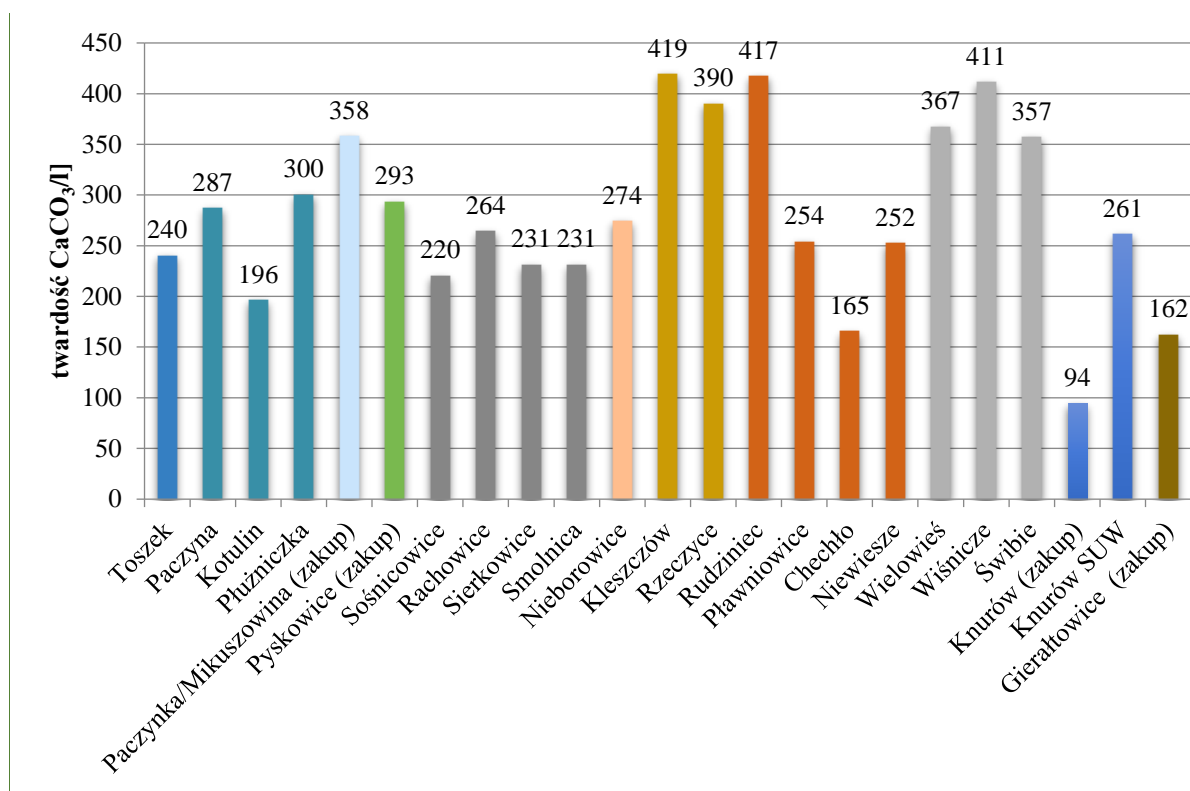

Ryc. 4. Średni dobowy zakup wody na terenie powiatu gliwickiego

Mieszkańcy powiatu gliwickiego zaopatrywani są w większości w wodę pochodzącą z ujęć głębinowych znajdujących się na terenie nadzorowanym przez PPIS w Gliwicach. Część wody pochodzi z zakupu od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach eksploatującego ujęcia powierzchniowe (strefa zasilania „Goczałkowice”, „Mikołów”) oraz głębinowe (strefa zasilania „Zawada”).

Woda głębinowa charakteryzuje się wysoką twardością ogólną, której wartość wahała się w granicach od ok. 165 do 419 mg CaCO₃/l, gdzie w przypadku wody powierzchniowej twardość wynosi w przybliżeniu 100 mg CaCO₃/l. W żadnej badanej próbce nie stwierdzono przekroczenia zakresu wartości parametrycznej (500 mg CaCO₃/l) określonej w rozporządzeniu Ministra Zdrowia

z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

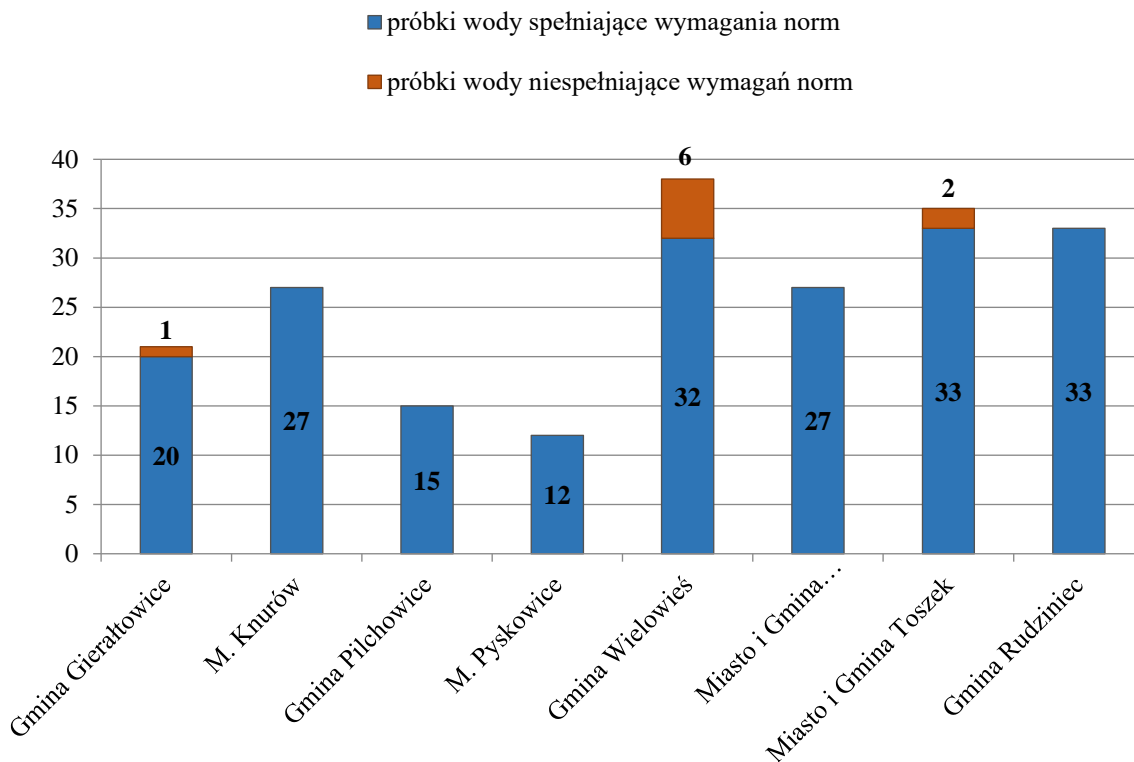
Ryc.5. Średnia twardość wody [CaCO₃/l] pochodzącej z ujęć głębinowych oraz z zakupu na terenie powiatu gliwickiego

Na nadzorowanym terenie powiatu gliwickiego w ramach kontroli urzędowej oraz kontroli wewnętrznej przebadano:

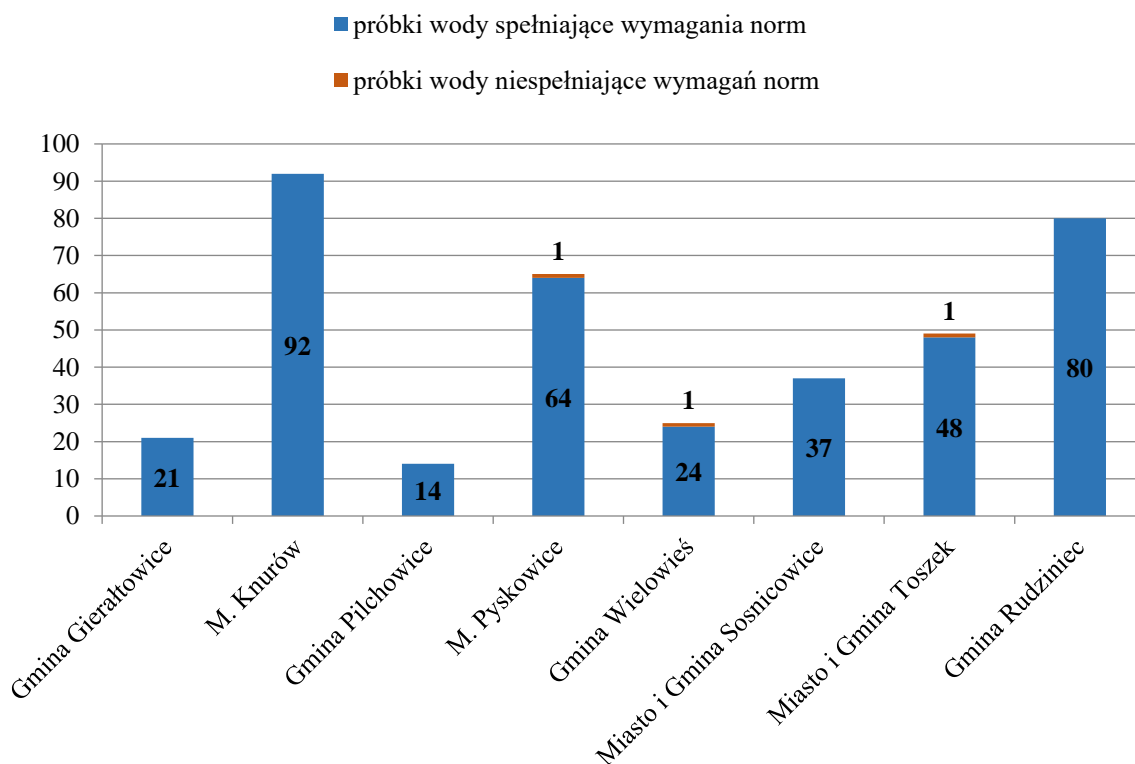
- pod kątem mikrobiologicznym:
  - 208 próbek (kontrola urzędowa),
  - 381 próbki (kontrola wewnętrzna),
- pod kątem fizykochemicznym:
  - 210 próbek (kontrola urzędowa),
  - 386 próbek (kontrola wewnętrzna).

Przekroczenia parametrów mikrobiologicznych stwierdzono w 11 próbkach wody (9 próbek w ramach kontroli urzędowej, 2 próbek w ramach kontroli wewnętrznej), natomiast przekroczenia parametrów fizykochemicznych w 22 próbkach (12 próbek - kontrola urzędowa, 10 próbek - kontrola wewnętrzna).

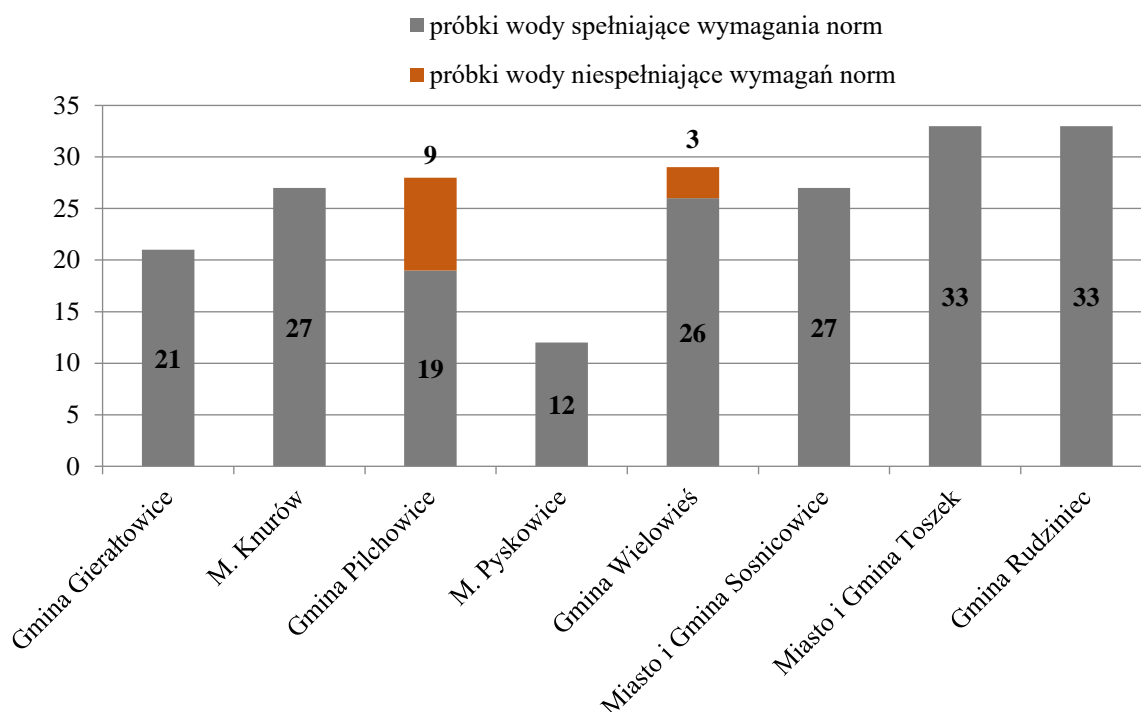

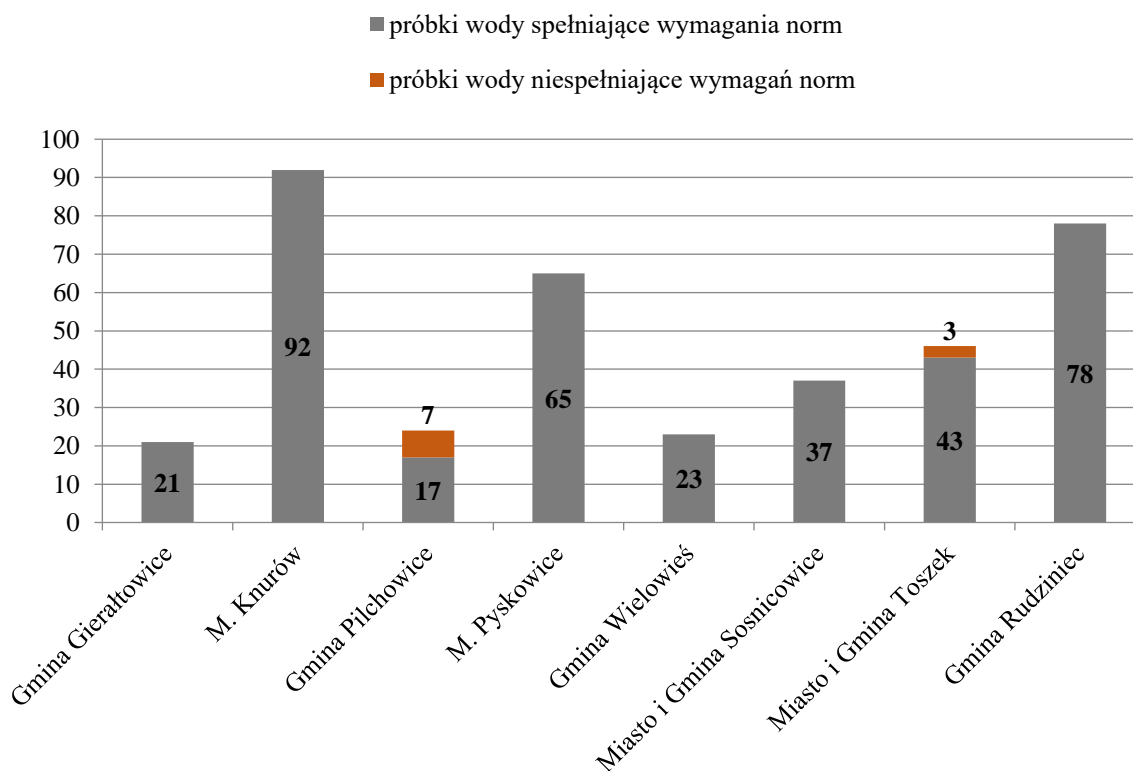
Ryc.6. Jakość próbek wody przebadanych pod względem mikrobiologicznym na terenie powiatu gliwickiego w 2020 r. (kontrola urzędowa)

Ryc. 7. Jakość próbek wody przebadanych pod względem mikrobiologicznym na terenie powiatu gliwickiego w 2020 r. (kontrola wewnętrzna)

Rycina 8. Jakość próbek wody przebadanych pod względem fizykochemicznym na terenie powiatu gliwickiego w 2020 r. (kontrola urzędowa)

Rycina 9. Jakość próbek wody przebadanych pod względem fizykochemicznym na terenie powiatu gliwickiego w 2020 r. (kontrola wewnętrzna).

Tab.3. Wykaz przekroczeń wartości parametrycznych na terenie powiatu gliwickiego

Gmina	Przekroczone parametry (wodociąg)	Maksymalna wartość przekroczenia	Wartość parametryczna
GIERAŁTOWICE	ogólna l. mikroorganizmów po 72h	>300 jtk/ml*	bez nieprawidłowych zmian
PYSKOWICE	ogólna l. mikroorganizmów po 72h	>300 jtk/ml*	bez nieprawidłowych zmian
TOSZEK	ogólna l. mikroorganizmów po 72h (Toszek)	>300 jtk/ml*	bez nieprawidłowych zmian
	ogólna l. mikroorganizmów po 72h (Płużniczka)	150jtk/ml*	bez nieprawidłowych zmian
	ogólna l. mikroorganizmów po 72h (Kotulin)	>300 jtk/ml*	bez nieprawidłowych zmian
	bakterie gr. coli (Kotulin)	9jtk/100ml	0 jtk/100ml
	mętność (Toszek)	1,4 NTU	<1 NTU
PILCHOWICE	mangan (Nieborowice)	335 mg/l	50 mg/l
	żelazo (Nieborowice)	568 mg/l	200 mg/l
	mętność (Nieborowice)	6,2 NTU	<1NTU
	żelazo (Szpital Pilchowice)	212 mg/l	200 mg/l
	mętność (Szpital Pilchowice)	2,28 NTU	<1NTU
WIELOWIEŚ	bakterie gr. coli (Wielowieś)	25 jtk/100ml	0 jtk/100ml
	bakterie gr. coli (Wiśnicze)	2 jtk/100ml	0 jtk/100ml
	ogólna l. mikroorganizmów po 72h (Świbie)	>300 jtk/ml*	bez nieprawidłowych zmian

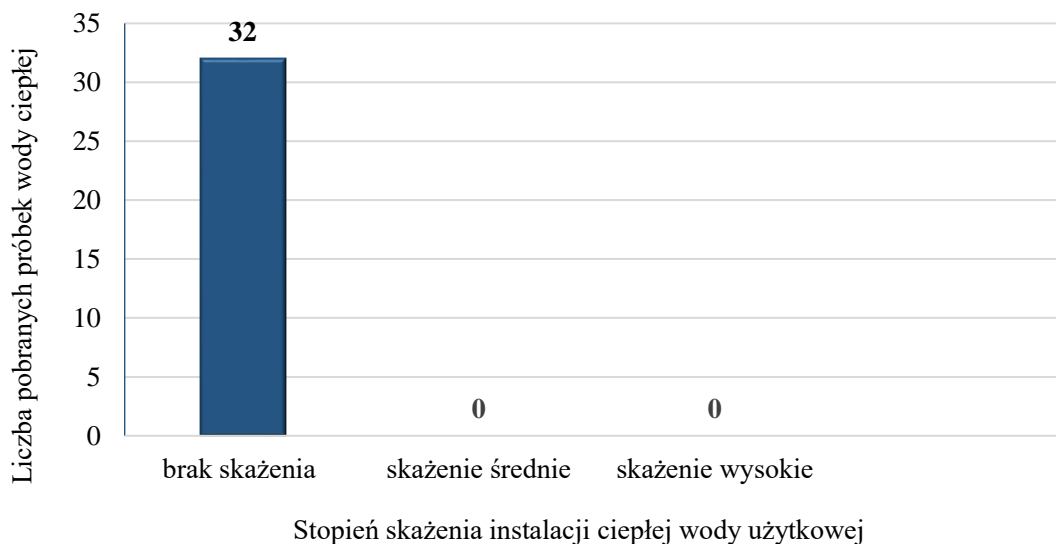
*uzyskany wynik świadczy o wykrytych nieprawidłowych zmianach

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości PPIS w Gliwicach każdorazowo informował jednostkę odpowiedzialną za jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wnosząc o podanie przyczyny wystąpienia przekroczenia i wskazanie działań zmierzających do jego usunięcia. Skuteczność przeprowadzanych działań naprawczych za każdym razem potwierdzana była pozytywnymi wynikami badań próbek wody.

W 2020 r. wniesiono 2 interwencje dotyczącej złej jakości wody na terenie powiatu gliwickiego – gmina Pilchowice.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z §18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Bakterie te są odpowiedzialne za przypadki

zachorowań na legionellozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. Ponadto nadzór nad jakością wody ciepłej prowadzony był przez PPIS w Gliwicach zgodnie z planem pracy ustalonym. W 2020 r. przeprowadzono badania wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella sp.* w 8 obiektach, ogółem pobrano 32 próbki wody ciepłej, nieprawidłowości nie stwierdzono.

Ryc.10. Zestawienie liczby przebadanych próbek wody ciepłej na terenie powiatu gliwickiego pod względem parametru mikrobiologicznego *Legionella sp.* w zależności od oceny skażenia.

PPIS w Gliwicach po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych w 2020 r. na terenie powiatu gliwickiego oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza przydatność wody do przeznaczonej do spożycia przez ludzi w badanym zakresie.

Miasto Knurów

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 36283 osoby.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość rozprowadzanej wody – ok. 5654,6 m³/d.
- Za dystrybucję wody odpowiada Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie przy ul. Szpitalnej 11.
- Producentem wody jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie przy ul. Szpitalnej 11 oraz Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. przy ul. Wojewódzkiej 19 w Katowicach.

Mieszkańcy Miasta Knurów zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie przy ul. Szpitalnej 11. Woda

zasilająca miasto pochodzi z zakupu od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach (ujęcie powierzchniowe - strefa zasilania „Goczałkowice”) oraz z własnego ujęcia głębinowego „Kwitek” przy ul. Ks. Koziółka w Knurowie.

Stacja Uzdatniania Wody „Kwitek” zasilana jest wodą z dwóch studni głębinowych V z bis oraz VI z bis. Woda surowa poddawana jest procesowi odmanganiania i odżelaziania. Proces uzdatniania odbywa się równolegle na 3 filtrach żwirowych z granulowanym materiałem filtracyjnym Pyrolox oraz hydroantracytową nadsypką. Dezynfekcja końcowa prowadzona w sposób ciągły z zastosowaniem podchlorynu sodu. Na terenie miasta znajdują się 2 zbiorniki zapasowe dwukomorowe o pojemności 2000 m³ każdy.

Przeprowadzona kontrola sanitarna stacji uzdatniania wody KWITEK, w trakcie której dokonano oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego urządzeń wodociągowych, a także kontrola funkcjonowania „Wodociągu Knurów” nie wykazały uchybień.

Badania wody były prowadzone w 15 wyznaczonych punktach zgodności.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Knurowie oraz w ramach monitoringu prowadzonego przez GPW S.A. pobrano z punktów zgodności:

- 92 próbki do badań mikrobiologicznych,
- 92 próbki do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli urzędowej zgodnie z planem pracy oraz w ramach wzmożonego nadzoru upoważnieni przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach w 2020 r. pobrali:

- 27 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 27 próbek do badań fizykochemicznych.

PWIK Sp. z o.o. w Knurowie oraz z GPW SA zgłosiło 18 informacji o przerwach w dostawie wody w związku z planowanymi pracami oraz wystąpieniem sytuacji awaryjnych.

Wszystkie badane parametry mikrobiologiczne, chemiczne, oraz wskaźnikowe mikrobiologiczne, organoleptyczne i fizykochemiczne spełniały wymagania załącznika nr 1 część A. tabela 1., załącznika nr 1 część C. tabela 1. i tabela 2., załącznika nr 1 część B. oraz załącznika nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

W 2020 r. na terenie Miasta Knurów nie wniesiono interwencji dotyczącej złej jakości wody.

Tab.4. Ujęcia wody na terenie Knuruwa/ Woda z zakupu od GPW S.A.

Lp.	Nazwa	Produkcja wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana wodę	Zaopatrywane miejscowości / dzielnice
1	SUW „Kwitek”	537,4	36283	Knurów – okolice: ul. Wolności, ul. Jęczmienna, ul. 1 Maja, ul. Sobieskiego, ul. Batorego, ul. Kazimierza Wielkiego, ul. Wilsona, ul. Niepodległości (do wysokości Szpitala), ul. Dworcowej (okolice Komisariatu, Przychodni Unia Bracka), ul. Rakoniewskiego, Osiedle Fińskie Domki Osiedle Redyna)
2	Zakup od GPW S.A.	5117,2		pozostałe dzielnice Knuruwa

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody oraz po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu Miasta Knurów stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2020 r.

Miasto Pyskowice

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 16 368 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość rozprowadzanej wody – ok. 1975,4 m³/d.
- Za dystrybucję wody odpowiada Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gliwicach, ul. Rybnicka 47 oraz Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. ul. Górnośląska 2, Toszek.
- Producentem wody jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach.

Woda dostarczana mieszkańcom Pyskowic pochodzi wyłącznie z zakupu od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach. Do północnej części miasta oraz Osiedla Centrum woda dopływa ze Stacji Wodociągowej "Zawada" przy ul. Bytomskiej w Karchowicach (4 studnie). Południowy obszar miasta zasilany jest ze studni znajdującej się przy ul. Piaskowej 4 w Pyskowicach. Woda wtłaczana jest do sieci bez dodatkowego uzdatniania. Dezynfekcja prowadzona jest za pomocą podchlorynu sodu. Za dystrybucję wody na terenie Pyskowic odpowiada głównie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gliwicach. Osiedle Mikuszowina zaopatrywane jest w wodę głębinową (GPW S.A. strefa zasilania „Zawada”) przez Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o.

Tab. 5. Zakupu wody od GPW S.A. w Katowicach na terenie Miasta Pyskowice

Lp.	Nazwa	Produkcja wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana wodę	Zaopatrywane miejscowości / dzielnice
1	PWiK Sp. z o.o. (GPW S.A. strefa zasilania Zawada)	1989,0	16 368	Pyskowice
2	Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. (GPW S.A. strefa zasilania Zawada)	25,9	250	Dzielnica Mikuszowina

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach, Przedsiębiorstwo Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. oraz w ramach monitoringu wewnętrznego prowadzonego przez GPW S.A. pobrano z punktów zgodności:

- 65 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 65 próbek wody do badań fizykochemicznych.

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działania na 2020 r. pobrali:

- 12 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 12 próbek do badań fizykochemicznych.

Wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów (> 300 jtk/ml) świadczący o nieprawidłowych zmianach stwierdzono w listopadzie w 1 próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej ze studni zbiorczej przy ul. Piaskowej. Badania kontrolne nie wykazało nieprawidłowości, co może świadczyć, że zdarzenie miało charakter incydentalny. Ogólna liczba mikroorganizmów należy do wskaźników mikrobiologicznych niemających bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, może natomiast świadczyć o dużej zasobności wody w organiczną substancję pokarmową, nieprawidłowym procesie uzdatniania (awarii) lub złym stanie instalacji.

Pozostałe analizy laboratoryjne próbek wody wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych oraz wykonywanych oznaczeń chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych spełniała wymagania załącznika nr 1 część A. tabela 1., załącznika nr 1 część C. tabela 1. i tabela 2., załącznika nr 1 część B. oraz załącznika nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

W 2020 r. na terenie Miasta Pyskowice nie było zgłoszeń reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu Miasta Pyskowice oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2020 r.

Na terenie Pyskowic funkcjonują 3 podmioty wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć w ramach działalności gospodarczej, a także w budynkach zamieszkania zbiorowego dla mniej niż 50 osób lub produkujące mniej niż średnio 10m³ wody na dobę zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294):

- Dom Przyjęć Posejdon, ul. Nad Kanałem 1F, Pyskowice
- Ośrodek Wędkarski, ul. Wędkarzy, Pyskowice
- Ośrodek Żeglarski Maytur, ul. Nad Kanałem 5, Pyskowice.

Są to obiekty świadczące usługi noclegowe całoroczne i sezonowe zlokalizowane przy zbiorniku wodnym Dzierżno Duże, zaopatrzone w wodę z głębinowych ujęć indywidualnych bez podłączenia do wodociągu sieciowego. Woda wykorzystywana jest do celów sanitarnych oraz spożywczych. W 2020 r. nie funkcjonował obiekt Home Lake przy ul. Węgorza 1 w Pyskowicach, który zawiesił działalność gospodarczą dnia 09.09.2019 r.

W ramach kontroli urzędowej w 2020 r. upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach pobrali:

- 6 próbek wody do badań mikrobiologicznych ,
- 6 próbek wody do badań fizykochemicznych.

Wszystkie ośrodki ustaliły harmonogram pobierania próbek wody do badań w 2020 r. w uzgodnieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Gliwicach.

W ramach kontroli wewnętrznej pobrano:

- 4 próbki wody do badań mikrobiologicznych,
- 4 próbki wody do badań fizykochemicznych.

Analiza jakości wody pochodzącej z indywidualnego ujęcia zaopatrującego Ośrodek PHU Posejdon wykazała, iż wszystkie badane parametry spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Zgodnie z pismem zarządcy w II półroczu 2020 r. zawieszono

działalność obiektu po wprowadzeniu obostrzeń w branży hotelowej wynikających z obowiązującym w Polsce stanem epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Pojedyncze przekroczenie bakterii grupy coli (1jtk/100ml) w próbce wody pobranej we wrześniu w Ośrodku Maytur miało charakter incydentalny, co potwierdziło wykonane badanie kontrolne. Przyczyną powyższej nieprawidłowości było zmniejszenie przepływu w instalacji wewnętrznej, wynikające z niemożności pełnego funkcjonowania obiektu w związku z obowiązującym w Polsce stanem epidemii. Bakterie grupy coli są wskaźnikiem mikrobiologicznym niemającym bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, natomiast obecność bakterii grupy coli może świadczyć o wtórnym zanieczyszczeniu wody wodociągowej np. materiałem roślinnym lub glebą, dużej zasobności wody w organiczną substancję pokarmową, bądź o złym stanie instalacji sieci wodociągowej.

W związku z podwyższonymi wartościami manganu w wodzie zaopatrującej Ośrodek Wędkarski obowiązywała decyzja z dnia 16.08.2018 r. o warunkowej przydatności wody do spożycia, dopuszczająca do dnia 30.09.2020 r. maksymalną zawartość manganu w wodzie udostępnianej konsumentom w ilości do 400 µg/l.

W ośrodku zamontowany został system redukujący stężenie manganu, jednakże ograniczenie pracy ośrodka w związku z wprowadzeniem w Polsce stanu epidemii, wpłynęło na zakłócenia pracy urządzenia i pogorszenie jakości wody (wartości manganu w wodzie wahały się w granicach 199-360 µg/l, przy wartości parametrycznej 50 µg/l). Z uwagi na konieczność podjęcia działań serwisowych oraz fakt, że ośrodek czynny jest tylko w okresie letnim na prośbę zarządcy przedłużono decyzję do dnia 30.09.2021 r.

Pozostałe analizy laboratoryjne próbek wody pobranych w 2020 r. wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych mikrobiologicznych oraz parametrów chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Miasto i gmina Sośnicowice

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 8542 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – 1143,9 m³/d
- Za dystrybucję i produkcję wody odpowiada Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej przy ul. Powstańców 6 w Sośnicowicach oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gliwicach przy ul. Rybnickiej 47.

Tab.6.. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie miasta i gminy Sośnicowice

Lp.	Ujęcie wody	Produkcja wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	SUW Sośnicowice	533,9	4021	Sośnicowice, Trachy, Łany Wielkie, Bargłówka,
2	SUW Sierakowice	183,1	1448	Sierakowice, Tworóg Mały
3	SUW Rachowice	65,6	712	Rachowice
4	SUW Smolnica	191,3	892	Smolnica
5	PWiK Sp. z o.o. w Gliwicach SUW Łabędy	170	1469	Kozłów, część Smolnicy

Woda dostarczana mieszkańcom gminy Sośnicowice pochodzi z 4 ujęć głębinowych eksploatowanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej przy ul. Powstańców 6 w Sośnicowicach tj. ujęcia w Sierakowicach, Sośnicowicach, Smolnicy oraz w Rachowicach. Wyjątek stanowi rejon Kozłowa oraz część Smolnicy, które zaopatrywane są w wodę głębinową przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gliwicach przy ul. Rybnickiej 47 (strefa zasilania SUW Łabędy).

Na terenie gminy Sośnicowice występują wody charakteryzujące się podwyższoną wartością żelaza i manganu. W związku z powyższym na stacjach uzdatniania wody pracują urządzenia redukujące ww. parametry.

W Rachowicach proces odżelaziania i odmanganiania przebiega w wyniku aeracji oraz filtracji na dwóch ciśnieniowych filtrach pośpiesznych z dwuwarstwowym złożem filtracyjnym (piasek, żwir). Uzdatnianie wody na stacji w Smolnicy odbywa się poprzez napowietrzanie w 3 statycznych mieszaczach, filtracji na 3 ciśnieniowych filtrach pośpiesznych (złoże żwirowe). W Sierakowicach zamontowane są 2 aeratory oraz 5 filtrów (2 filtry ciśnieniowe piaskowo-żwirowe, 3 filtry mechaniczne z kolumnami kontaktowymi wypełnionymi złożem katalitycznym). Stacja Uzdatniania Wody w Sośnicowicach działa w oparciu o 3 równolegle połączone filtry pośpieszne ze złożem dwuwarstwowym (żwir kwarcowy, złożo katalityczne). Woda poddawana jest stałej dezynfekcji podchlorynem sodu na stacjach uzdatniania wody w Sierakowicach, Smolnicy oraz Sośnicowicach. Ujęcie w Rachowicach jest dezynfekowane okresowo.

W 2020 r. przeprowadzono kontrole sanitarne wszystkich stacji uzdatniania wody na terenie miasta i gminy Sośnicowice. W Rachowicach oraz Sośnicowicach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie działania wentylacji mechanicznej w pomieszczeniu, w którym składowany i stosowany jest podchloryn sodowy. Strona niezwłocznie usunęła uchybienia, co pozwoliło zakończyć wszczęte

postępowanie administracyjne. Podczas pozostałych kontroli nie stwierdzono uchybień, a stan sanitarny urządzeń wodociągowych oceniono jako dobry.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem na 2020 r. przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej przy ul. Powstańców 6 w Sośnicowicach oraz przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach przy ul. Rybnickiej 47 pobrało z ujęć wody oraz punktów zgodności:

- 37 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 37 próbek wody do badań fizykochemicznych.

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działania na 2020 r. oraz w ramach wzmożonego nadzoru pobrali:

- 27 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 27 próbek do badań fizykochemicznych.

W 2020 r. na terenie miasta i gminy Sośnicowice nie wniesiono żadnych interwencji dotyczących złej jakości fizykochemicznej i mikrobiologicznej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Wszystkie badane parametry mikrobiologiczne, chemiczne, oraz wskaźnikowe mikrobiologiczne, organoleptyczne i fizykochemiczne spełniały wymagania załącznika nr 1 część A. tabela 1., załącznika nr 1 część C. tabela 1. i tabela 2., załącznika nr 1 część B. oraz załącznika nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu miasta i gminy Sośnicowice stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2020 r.

Miasto i Gmina Toszek

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 10148 osób
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – 1211,4 m³/d
- Za dystrybucję wody odpowiada REMONDIS Aqua Toszek Sp. z o.o. przy ul. Górnośląskiej 2 w Toszku oraz Szpital Psychiatryczny w Toszku przy ul. Gliwickiej 5.
- Producentami wody są: REMONDIS Aqua Toszek Sp. z o.o. przy ul. Górnośląskiej 2; Szpital Psychiatryczny w Toszku przy ul. Gliwickiej 5; Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu przy ul. Leśnej 6; Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Gminy Wielowieś przy ul. Lipowej 14 w Sierotach; Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach przy ul. Wojewódzkiej 19.

Tab.6. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę miasta i gminy Toszek

Lp.	Źródło wody	Produkcja/zakup wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	SUW Toszek	640,2	4748	Toszek, Sarnów, Pisarzowice, Ciochowice, Boguszyce, Szpital w Toszku
2	SUW Paczyna	231,7	1798	Paczyna, Pniów
3	SUW Płużniczka	85,5	558	Płużniczka, Pawłowice, Ligota Toszecka
4	SUW Kotulin	129,3	1213	Kotulin
5	Paczynka/Mikuszowina (GPW strefa zasilania „Zawada”)	6,3	58	Paczynka
6	SUW Szpital Psychiatryczny	67,2	1150	Szpital w Toszku (potrzeby szpitala, budynki mieszkalne)
7	Zakup od ZBGMiK w Rudzińcu (SUW Chechło)	10,5	134	Proboszczowice
8	Zakup od ZBGMiK w Wielowisi (SUW Wiśnicze)	18,9	261	Kotliszowice
		21,8	228	Wilkowiczki

Miasto i gmina Toszek zaopatrywane są w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi pochodzącą z ujęć podziemnych eksploatowanych przez Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. (Toszek, Kotulin, Płużniczka, Paczyna) oraz z zakupu od ZBGMiK w Rudzińcu, ZBGMiM gminy Wielowieś i GPW S.A. w Katowicach.

Szpital Psychiatryczny w Toszku posiada własne ujęcie wód podziemnych (studnia głębinowa- utwór karbonu dolnego) o średniej dobowej produkcji 67,2 m³, które zaopatruje mieszkańców budynków zakładowych, pacjentów przebywających na leczeniu szpitalnym oraz pracowników. Niedobory wody uzupełniane są z „wodociągu Toszek” zarządzanego przez przedsiębiorstwo Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. (średnio 32,4 m³/d). Proces uzdatniania wody oparty jest o filtrację ze wstępnym napowietrzaniem (filtry ciśnieniowe piaskowo-żwirowe oraz ze złożem aktywnym). Dezynfekcja wody prowadzona jest w sposób ciągły przy użyciu stabilizowanego podchlorynu sodu.

Woda na terenie miasta i gminy Toszek charakteryzuje się dużą zawartością żelaza i manganu. Stacja Uzdatniania Wody Kotulin zasilana jest wodą podziemną z utworów karbonu (studnie podstawowe

S-1, S-3 oraz awaryjna S-2). W Paczynie eksploatowane są dwie studnie głębinowe: studnia podstawowa S4 oraz rezerwowa S3. Stacja Uzdatniania Wody w Płużniczce wykorzystuje wodę ze studni czwartorzędowej S-1. Wody surowe poddawane są procesowi odżelaziania i odmanganiania z wykorzystaniem filtracji na złożach piaskowo-żwirowych. Na Stacji Uzdatniania Wody w Toszku zasilanej z dwóch studni głębinowych (podstawowa S-4 i awaryjna S-4 bis – utwory trzeciorzędowe i czwartorzędowe) prowadzony jest dodatkowo proces koagulacji (poliakryloamid) oraz flokulacji (flokulant glinowy). Na wszystkich stacjach uzdatniania wody dezynfekcja prowadzona jest okresowo z zastosowaniem podchlorynu sodu za wyjątkiem SUW Kotulin, gdzie od 2019 r. dezynfekcja prowadzona jest w sposób ciągły z uwagi na zanieczyszczenie mikrobiologiczne studni.

Przeprowadzone kontrole sanitarne Stacji Uzdatniania Wody, w trakcie których dokonano oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego urządzeń wodociągowych nie wykazały uchybień.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem przedsiębiorstwo Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. prowadziło monitoring z ujęć oraz stałych punktów zgodności. Ogółem pobrano:

- 33 próbki do badań mikrobiologicznych,
- 33 próbki do badań fizykochemicznych.

Pobrano:

- 31 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 29 próbek do badań fizykochemicznych.

W 2020 r. na terenie miasta i gminy Toszek nie wniesiono interwencji dotyczących złej jakości fizykochemicznej i mikrobiologicznej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Przekroczenia wartości parametrycznych w wodzie stwierdzono w 3 próbkach pobranych do badań mikrobiologicznych oraz w 3 próbkach pobranych do badań fizykochemicznych.

Wzrost mętności w wodzie pobranej z punktów zgodności w Sarnowie i Ciochowicach oraz Stacji Uzdatniania w Paczynie mógł wskazywać na zmiany jakości wody ujmowanej lub zakłócenia jej uzdatniania. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia wartość mętności powinna być akceptowalna przez konsumentów. W analizowanym okresie nie odnotowano skarg dotyczących jakości wody. Parametr ten nie ma bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego, a jego znaczenie w tym aspekcie różni się w zależności od rodzaju ujęcia, charakterystyki fizykochemicznej wody, jak również od stosowanych metod uzdatniania i dezynfekcji oraz warunków panujących w systemie dystrybucji. W wodach podziemnych mętność zwykle nie wiąże się z nieodpowiednią jakością mikrobiologiczną tylko z zawartością tlenków metali (żelaza,

manganu, glinu), cząstek gliny, ilów lub organicznych związków wielkocząsteczkowych naturalnego pochodzenia (głównie substancje humusowe w związkach z metalami). Powodem wzrostu mętności w systemach dystrybucji wody mogą być także niepatogenne bakterie żelazowe i siarkowe, które przyczyniają się do wytrącania w systemie dystrybucji wody nierozpuszczalnych związków żelaza i siarki niewykazujących szkodliwego wpływu na zdrowie ludzi. Wskazane jest jednak, aby poziom mętności wody utrzymywany był na jak najniższym poziomie, najlepiej poniżej wartości 1,0 NTU. Pozwala to upewnić się, że mętność wody nie będzie zakłócać procesu dezynfekcji, a dostarczana woda nie będzie budzić zastrzeżeń u konsumentów. Z uwagi na występujące zmiany w zakresie wartości mętności istotne byłoby zwiększenie częstotliwości badań parametru w ramach monitoringu operacyjnego prowadzonego przez Przedsiębiorstwo, który umożliwi wiarygodną ocenę poziomu monitorowanego parametru.

Wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów mogący świadczyć o nieprawidłowych zmianach stwierdzono w próbkach wody pobranych z punktu zgodności w Sarnowie oraz na stacji uzdatniania wody w Płużniczce. W Sarnowie w ramach działań naprawczych przeprowadzono płukanie i dezynfekcję sieci oraz oczyszczenie zbiornika. Badania kontrolne wykazały obniżenie wartości parametru do obowiązujących norm.

Analiza laboratoryjna próbek wody pobranych w listopadzie ze Stacji Uzdatniania Wody w Kotulinie wykazała obecność bakterii grupy coli (9 jtk/100ml, przy zalecanej wartości 0 jtk/100ml) oraz wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów świadczący o nieprawidłowych zmianach. Przedsiębiorstwo po otrzymaniu informacji o nieprawidłowościach natychmiastowo przystąpiło do wzmożonej dezynfekcji wody podawanej do sieci w celu wyeliminowania skażenia. Badania kontrolne próbek wody pobranych z ujęcia, punktu zgodności oraz punktu zlokalizowanego na sieci wodociągowej potwierdziły skuteczność przeprowadzonych działań korygujących.

Przyczyną pogorszenia jakości wody była awaria chloratora na Stacji Uzdatniania Wody, który powinien pracować w sposób ciągły z uwagi na okresowe zanieczyszczenie mikrobiologiczne studni. Powyższe przekroczenia nie mają bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi. Podwyższone wartości stwierdzonych wskaźników mikrobiologicznych mogą natomiast świadczyć o dużej zasobności wody w organiczną substancję pokarmową, nieprawidłowym procesie uzdatniania (awarii) lub złym stanie instalacji wodociągowej.

Pozostałe parametry mikrobiologiczne, chemiczne oraz wskaźnikowe organoleptyczne i fizykochemiczne spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Z indywidualnego ujęcia wody na terenie Szpitala Psychiatrycznego w Toszku w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz bieżącego nadzoru sanitarnego zarządca pobrał z ujęcia wody oraz punktu zgodności zlokalizowanego na terenie szpitala:

- 16 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 13 próbek do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli urzędowej zgodnie z planem działania na 2020 r. na terenie szpitala pobrano:

- 4 próbki do badań mikrobiologicznych,
- 4 próbki do badań fizykochemicznych.

Wszystkie badane parametry w próbkach wody pobranych na terenie Szpitala Psychiatrycznego w Toszku spełniały wymagania Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

PPIS w Gliwicach prowadzi nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej w zakresie obecności bakterii *Legionella* sp. w budynkach zamieszkania zbiorowego i przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne zgodnie z ustalonym planem pracy na dany rok. Ponadto §18 ww. rozporządzenia nakłada na zarządców obowiązek wykonywania takich badań. Bakterie *Legionella* sp. odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionellozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. W 2020 r. przeprowadzono kontrolę urzędową w HG Hotelu Restauracji przy ul. Rynek 13 w Toszku. Analiza laboratoryjna wykazała, iż jakość wody ciepłej w zakresie obecności bakterii *Legionella* sp. spełnia wymagania obowiązujących norm.

W ramach kontroli wewnętrznej zarządca Szpitala Psychiatrycznego w Toszku wykonał badania wody ciepłej, które nie wykazały nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu miasta i gminy Toszek oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2020 r.

Gmina Gieraltowice

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 11925 osób
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – 1773,2 m³/d
- Za dystrybucję wody odpowiada Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. K. Miarki 1 w Przyszowicach

Mieszkańcy gminy Gierałtowiec zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Przyszowicach pochodzącą wyłącznie z zakupu od:

- Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. ul. Szpitalna 11, Knurów,
- Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. ul. Wolności 215,
- Zakładu Gospodarki Komunalnej i Wodociągowej ul. Zwycięstwa 26, Ornontowice,
- Zakładu Inżynierii Miejskiej Sp. z o. o. ul. Kolejowa 4, Mikołów,
- Kopalni Węgla Kamiennego Knurów-Szczygłowice ul. Dworcowa 1.

Tab.7. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Gierałtowiec

Lp.	Zakup	zakup wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie	1172,13	7395 (I półrocze) 7475 (II półrocze)	Gierałtowiec, (Kolonia Beksza II półrocze 2020 r.), Przyszowice, Paniówki,
2	Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.	40,98	460	Przyszowice
3	Zakład Gospodarki Komunalnej i Wodociągowej w Ornontowicach	396,17	2095	Chudów, Paniówki
4	Zakład Inżynierii Miejskiej Sp. z o. o. w Mikołowie	158,47	1900	Paniówki
5	KWK Knurów-Szczygłowice	5,46	80 (I półrocze)	Kolonia Beksza I półrocze 2020 r.

Mieszkańcy Kolonii Beksza w związku z zakończoną inwestycją pt. „Budowa i wymiana sieci wodociągowej wraz z przyłączeniami w ul. Konopnickiej w Gierałtowicach – na odcinku od skrzyżowania z ul. K. Miarki do Kolonii Beksza” od II półrocza zaopatrywani są w wodę pochodzącą z zakupu od Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Knurowie.

W 2020 r. w ramach kontroli urzędowej prowadzono stały nadzór nad jakością wody dostarczanej mieszkańcom gminy Gierałtowiec. Upoważnieni Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego zgodnie z planem pracy na 2020 r. pobrali z punktów zgodności:

- 21 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 21 próbek do badań fizykochemicznych.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Przyszowicach prowadziło monitoring z punktów zgodności w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem pobierając:

- 21 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 21 próbek wody do badań fizykochemicznych.

W 2020 r. na terenie gminy Gierałtowice nie wniesiono interwencji dotyczących złej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72h (> 300 jtk/ml) świadczący o nieprawidłowych zmianach stwierdzono w 1 próbce wody pobranej w punkcie monitoringowym w Paniówkach. Nieprawidłowość była wynikiem zamontowania przez zarządcę obiektu zmiękczacza wody, który spowodował niekorzystne zmiany mierzonych wartości parametrów wody przy zmniejszonych rozbiorach i stagnacji wody związanej z wprowadzeniem ograniczeń w branży gastronomicznej, wynikających z obowiązującego w Polsce stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Analiza laboratoryjna próbek pobranych w tym samym czasie na terenie gminy Gierałtowice nie wykazała nieprawidłowości. Przedsiębiorstwo w porozumieniu z PPIS w Gliwicach wyznaczyło nowy punkt zgodności do poboru wody, który odzwierciedla jakość wody w strefie zaopatrzenia, co zostało potwierdzone badaniami.

Pozostałe badane parametry mikrobiologiczne, chemiczne, wskaźnikowe mikrobiologiczne, fizykochemiczne i organoleptyczne, dodatkowe chemiczne spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Gierałtowice stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2020 r.

Gmina Pilchowice

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 11365 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – $977,1 \text{ m}^3/\text{d}$.
- Za dystrybucję oraz produkcję wody na terenie gminy odpowiada Pilchowickie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o., ul. Główna 44 w Nieborowicach, Szpital Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach, ul. Dworcowa 31 oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Szpitalnej 11 w Knurowie.

Tabela 8. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Pilchowice

Lp.	Ujęcie wody/ Zakup	Produkcja wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	SUW Nieborowice	908,7	10544	Nieborowice, Pilchowice, Stanica, Żernica, Wilcza, Leboszowice, Kuźnia Nieborowska
2	Szpital Pilchowice	11,2	150	potrzeby własne Szpitala
3	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Szpitalna 11, Knurów	57,2	671	Kuźnia Nieborowska (bez ul. Kasztanowej), Nieborowice (ul. Krywałdzka)

Mieszkańcy gminy Pilchowice zaopatrywani są w większości w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Nieborowicach, eksploatowanego przez Pilchowickie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. W Żernicy ul. Wiśniowa nie jest podłączona do gminnej sieci wodociągowej. Do przeważającej części obszaru Kuźni Nieborowskiej oraz ul. Krywałdzkiej w Nieborowicach woda dostarczana jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie z ujęcia „Kwitek” zlokalizowanego na terenie Miasta Knurów. Szpital Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach posiada własne ujęcie wód podziemnych zaopatrujące w wodę pacjentów oraz pracowników szpitala. Sieć wodociągowa w przeważającej części wykonana jest z PVC.

Stacja Uzdatniania Wody w Nieborowicach zasilana jest wodą z utworów czwartorzędowych, czerpaną z czterech studni głębinowych: s-8z, s-9z, s-14z, s-15z pracujących naprzemiennie. Woda ze studni poddawana jest procesowi aeracji, następnie kierowana do klarownika i na trzystopniowy system filtracji, gdzie usuwane są żelazo, mangan i jon amonowy pochodzenia naturalnego. Przedsiębiorstwo celem zwiększenia wydajności stacji uzdatniania wody w Nieborowicach włączyło w 2020 r. do użytkowania dodatkowy IV ciąg filtracyjny. Dezynfekcja wody prowadzona jest w sposób ciągły przy użyciu podchlorynu. Szpital Chorób Płuc w Pilchowicach posiada własne ujęcie wód podziemnych. Proces uzdatniania wody oparty jest o filtrację na filtrach katalitycznych (odżelazianie i odmanganianie) ze wstępnym napowietrzaniem. Dezynfekcja prowadzona jest okresowo podchlorynem sodu.

Przeprowadzone kontrole stacji uzdatniania wody w Nieborowicach i Knurowie, nie wykazały uchybień w zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego urządzeń wodociągowych.

Na terenie gminy pobrano:

- 13 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 26 próbek do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz dodatkowego nadzoru sanitarnego Pilchowickie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Nieborowicach oraz PWiK Sp. z o.o. w Knurowie pobrało z ujęcia wody oraz punktów zgodności:

- 11 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 20 próbek do badań fizykochemicznych.

Analizy laboratoryjne próbek wody wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych mikrobiologicznych we wszystkich punktach zgodności spełniała wymagania załącznika nr 1 część A. oraz załącznika nr 1 część C. tabela 1. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

W 2020 r. stwierdzono pogorszenie jakości fizykochemicznej wody na terenie zaopatrywanym przez PPK Sp. z o.o. Przekroczenia stwierdzono w 15 próbkach wody pobranych w punktach zgodności. Nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim punktów na sieci wodociągowej. Przedsiębiorstwo celem zwiększenia wydajności stacji uzdatniania wody w Nieborowicach w II kwartale 2020 r. włączyło do użytkowania dodatkowy ciąg filtracyjny na SUW. Awaria prądu na stacji uzdatniania wody oraz załamanie się procesu filtracyjnego na nowym ciągu na przełomie maja i czerwca przyczyniły się do wzrostu stężenia manganu w wodzie podawanej do sieci (180 µg/l i 219 µg/l, przy wartości parametrycznej 50 µg/l). W związku z przekroczeniami pobrano próbki wody po każdym z ciągów filtracyjnych. Po uzyskaniu wyników podjęto działania korygujące polegające na zmniejszeniu przepływu wody przez IV ciąg filtrów do minimum w celu wpracowania złoża.

W wyniku prowadzonych działań jakość wody podawanej do sieci ze Stacji Uzdatniania Wody w Nieborowicach została doprowadzona do wymagań określonych w ww. rozporządzeniu, co potwierdzają badania wykonane pod koniec czerwca br. Powyższe problemy przyczyniły się do wzrostu stężenia manganu (11 przekroczeń) w próbkach pobieranych w okresie od końca maja do lipca w punktach zlokalizowanych w obiektach szkolnych w Stanicy (168 µg/l, 335 µg/l, 117 µg/l, 92 µg/l), Wilczej (108 µg/l, 61 µg/l, 236 µg/l) i Żernicy (57 µg/l, 276 µg/l, 86 µg/l). Dodatkowo w badanych próbkach wystąpiły przekroczenia żelaza (Stanica: 568 µg/l, 335 µg/l; Wilcza: 252 µg/l, 262 µg/l; Żernica 276 µg/l, 532 µg/l, przy wartości parametrycznej 200 µg/l) i mętności (Stanica: 6,2 NTU; Wilcza: 2,3 NTU, 2 NTU; Żernica 1,7 NTU, 2,2 NTU, 3,2 NTU, przy wartości zalecanej < 1 NTU). Z uwagi na rozległość sieci wodociągowej i usytuowanie punktów zgodności w obiektach

użyteczności publicznej okresowo unieruchomionych w związku z obowiązującym w Polsce stanem epidemii (stagnacja wody, zwiększona korozja) czas na usunięcie osadów powstałych w wyniku awarii i uzyskanie odpowiedniej jakości wody na „końcówkach” sieci wodociągowej uległ wydłużeniu. O małych rozbiorach wody jako jednej z głównych przyczyn występowania nieprawidłowości wskazują również przekroczenia w próbkach wody pobranych w kwietniu i sierpniu w szkole w Stanicy (żelazo 335 µg/l, mangan 103 µg/l). Przedsiębiorstwo na bieżąco informowało o prowadzonych działaniach naprawczych polegających przede wszystkim na regularnym płukaniu sieci na hydrantach.

Pozostałe analizy laboratoryjne wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem wykonywanych oznaczeń chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych spełniała wymagania określone w załączniku nr 1 część C. tabela 2, załączniku nr 1 część B. oraz załączniku nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. ww. rozporządzenia.

Zalecane wartości parametryczne dla żelaza oraz manganu zostały ustalone w celu zapewnienia akceptowalności wody przez konsumentów oraz ochrony systemu dystrybucji, gdyż w sieci wodociągowej może dochodzić do wytracania się związków żelaza w formie trudno rozpuszczalnych osadów o rdzawo - brunatnej barwie oraz tlenków manganu o czarnym zabarwieniu. Przy dużych chwilowych rozbiorach (np. napełnianie basenów w okresie letnim) i uderzeniach hydraulicznych (zmianach ciśnienia) osady ulegają zerwaniu i przedostają się do wody pogarszając jej jakość. Obecność żelaza i manganu w wodzie w ilościach stwierdzonych w badanych próbkach nie ma istotnego znaczenia pod względem bezpieczeństwa zdrowotnego, może natomiast wpłynąć na brudzenie armatury i pranej odzieży, a także powodować wzrost mętności, zmianę barwy i wyczuwalny metaliczny zapach oraz smak wody. Zawieszone w wodzie cząstki pochodzenia nieorganicznego mogą przyczyniać się do zmniejszenia efektywności dezynfekcji i sprzyjać namnażaniu się mikroorganizmów w wodzie.

Zmiany organoleptyczne wody mogą zniechęcić konsumentów do korzystania z wody dostarczanej w ramach zbiorowego zaopatrzenia, na rzecz możliwych do zaakceptowania, ale potencjalnie niebezpiecznych źródeł wody gorszej jakości - nie badanej, ale wyglądającej na czystą. Z uwagi na powyższe nieprawidłowości w 2021 r. prowadzony będzie wzmożony nadzór nad jakością fizykochemiczną wody w gminie Pilchowice.

W związku z wniesioną interwencją w czerwcu (brudna, żółta woda), która zbiegła się w czasie z awarią SUW pobrano próbki wody do badań w Żernicy. W jednej próbce (toaleta) stwierdzono nieprawidłowe zmiany w ogólnej liczbie mikroorganizmów, przy braku obecności bakterii kałowych (*Escherichia coli*, enterokoki). Analiza laboratoryjna próbek pobranych w tym samym czasie ze stacji uzdatniania wody oraz w punktach zgodności usytuowanych w strefie zaopatrzenia nie wykazały nieprawidłowości, co mogło świadczyć o punktowym i incydentalnym

charakterze zdarzenia. W badaniach kontrolnych (2 próbki) nie stwierdzono podwyższonej ogólnej liczby mikroorganizmów. W 5 próbkach stwierdzono przekroczoną wartość parametryczną ustaloną dla manganu (56 µg/l, 319 µg/l, 279 µg/l, 86 µg/l, 66 µg/l). Z uwagi, iż punkt którego dotyczyło zgłoszenie znajduje się na samej końcówce sieci, przedsiębiorstwo w ramach działań naprawczych regularnie dokonywało płukania sieci na hydrancie zgodnie z ustalonym harmonogramem. Nieprawidłowości nie dotyczyły całej strefy zaopatrzenia.

W październiku zgłoszono interwencją dotyczącą problemów skórnych oraz złej jakości wizualnej wody w domu mieszkalnym przy ul. Gwarków w Pilchowicach (osiedle Piaski). Analiza laboratoryjna próbki wody pobranej w mieszkaniu wykazała przekroczenie wskaźnikowych parametrów fizykochemicznych (mętność, mangan). Skargi były kierowane również do przedsiębiorstwa od mieszkańców ul. Barbórki i ul. Skarbnika. Pogorszenie jakości wody miało związek z pracami inwestycyjnymi prowadzonymi w pobliżu sieci wodociągowej na osiedlu. Zgodnie z informacją uzyskaną od przedstawiciela PPK Sp. z o. o. prowadzone były wówczas działania związane z budową kanalizacji oraz odbudową nawierzchni, które przyczyniły się do zrywania osadów powstałych w sieci wodociągowej (stalowy odcinek wodociągu z lat 80-tych). Ukończenie prac związanych z utwardzaniem gruntu skutkowało poprawą jakości wody. Badania kontrolne nie potwierdziły przekroczeń. Według oświadczenia przedsiębiorstwa PPK Sp. z o.o. rozpoczęto inwestycję związaną z wymianą starej stalowej sieci wodociągowej w rejonie osiedla Piaski, co zapisano w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji na lata 2020-2025.

Przedsiębiorstwo każdorazowo po zgłoszeniach dot. pogorszenia jakości wody oraz wystąpieniu przerw w dostawie wody przeprowadzało płukanie sieci na hydrantach oraz w miarę możliwości na przyłączach.

PPIS w Gliwicach w 2020 r. prowadził nadzór nad jakością wody na terenie Szpitala Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach zgodnie z ustalonym planem działań oraz w ramach badań kontrolnych pobierając:

- 2 próbki do badań mikrobiologicznych,
- 2 próbki do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem zarządca Szpitala Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach pobrał z punktu zgodności zlokalizowanego na terenie szpitala:

- 3 próbki do badań mikrobiologicznych,
- 4 próbki do badań fizykochemicznych.

Wszystkie badane parametry mikrobiologiczne oraz wskaźnikowe mikrobiologiczne, spełniały wymagania załącznika nr 1 część A. oraz załącznika nr 1 część C. tabela 1. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

W badaniach **wody pobranej w grudniu stwierdzono** wzrost mętności - 2,28 NTU (wartość zalecana do 1 NTU) oraz stężenia żelaza - 212 µg/l (wartość parametryczna 200 µg/l). Powyższe nieprawidłowości spowodowane były awarią zaworu w hydroforni oraz tymczasowym odcięciem wody. Badania kontrolne potwierdziły skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych.

Pozostałe próbki wody pobrane w ww. okresie spełniały pod względem wykonywanych oznaczeń chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych wymagania określone w załączniku nr 1 część C. tabela 2, załączniku nr 1 część B. oraz załączniku nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. ww. rozporządzenia.

Zgodnie z § 18 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (dz. U. 2017, poz. 2294) podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny są zobowiązani do przestrzegania minimalnej częstotliwości pobierania próbek wody ciepłej oraz procedur postępowania w zależności od wyniku badania bakteriologicznego określonych w części B załącznika nr 5 do ww. rozporządzenia. Bakterie *Legionella* sp. odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionellozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. W 2020 r. zarządcy 2 obiektów przekazali wyniki badań wody ciepłej wykonane w ramach kontroli wewnętrznej: Szpital Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach, ul. Dworcowa 31 oraz Klinika Nieborowice Sp. z o.o., ul. Kasztanowa 5, Nieborowice. W żadnej z pobranych próbek nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Pilchowice oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2020 r.

Gmina Wielowieś

- Ludność zaopatrywana w wodę – ok. 6326 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – 821,5 m³/d.
- Dystrybucją wody na terenie gminy zajmuje się: Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, ul. Lipowa 14, Sieroty.
- Za dystrybucje wody na terenie Oddziału Psychiatrycznego XVI w Dąbrówce odpowiedzialny jest Szpital Psychiatryczny w Toszku przy ul. Gliwickiej 5.

- Producentami wody dostarczanej mieszkańcom gminy są: Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, ul. Lipowa 14, a w przypadku Oddziału Psychiatrycznego XVI w Dąbrówce, Szpital Psychiatryczny w Toszku przy ul. Gliwickiej 5.

Mieszkańcy gminy Wielowieś zaopatrywani się w wodę przeznaczoną do spożycia przez Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z/s w Sierotach. Dostarczana woda pochodzi z ujęć własnych wód podziemnych tj. ujęcia Wielowieś, Wiśnicze, Świbie. Dwie studnie zlokalizowane przy Ujęciu Wielowieś podają wodę bezpośrednio do sieci z pominięciem stacji uzdatniania. Stacja Uzdatniania Wody w Świbiu zasilana jest wodą pochodzącą z dwóch studni głębinowych S1 i S2 pracujących naprzemiennie. Z uwagi na wysoką zawartość azotanów w wodzie surowej poza zastosowaniem filtrów węglowych prowadzony jest proces odwróconej osmozy. W Wiśniczu na Stacji Uzdatniania Wody prowadzony jest proces uzdatniania polegający głównie na usunięciu azotanów z wody surowej. Urządzeniem uzdatniającym jest wymiennik jonitowy trzykolumnowy wyposażony w silnie zasadową żywicę amonową. Naprzemiennie pracują po 2 jonity. W celu zabezpieczenia przed wtórnym skażeniem mikrobiologicznym prowadzona jest okresowa dezynfekcja wody na ujęciach podchlorynem sodu. Przedsiębiorstwo prowadzi dodatkowo monitoring wód surowych w zakresie azotanów.

Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej XVI w Dąbrówce Szpitala Psychiatrycznego w Toszku posiada własne ujęcie wód podziemnych. Woda ze studni głębinowej poddawana jest filtracji wstępnej oraz inżektorowemu procesowi napowietrzania. Następnie przy pomocy zestawu hydroforowego woda tłoczona jest na dwa stopnie filtracji w układach dwukolumnowych pracujących równolegle – sedymentacja oraz wymiana jonowa. Po filtracji następuje proces dezynfekcji przy użyciu lamp UV. Dezynfekcja podchlorynem sodu jest prowadzona okresowo.

Przeprowadzone kontrole sanitarne stacji uzdatniania wody, w trakcie których dokonano oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego urządzeń wodociągowych nie wykazały uchybień.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Gminy Wielowieś pobrał z ujęć wody oraz punktów zgodności:

- 18 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 18 próbek do badań fizykochemicznych

Tab.9. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Wielowieś

Lp.	Ujęcie wody	Produkcja wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	UW Wielowieś	512,5	3525	Wielowieś, Kieleczka, Czarków, Raduń, Sieroty, Borowiany, Zacharzowice, Radonia, Jażmanów, Chwoszcz
2	SUW Wiśnicze	172,2	1827	Wiśnicze, Gajowice, Błażejowice, Świbie (górną część)
3	SUW Świbie	131,3	924	Świbie (dolną część), Dąbrówka
4	Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej XVI	5,5	50	Dąbrówka Hubertus (potrzeby własne Oddziału)

w ramach wzmożonego nadzoru pobrano:

- 34 próbki do badań mikrobiologicznych,
- 23 próbki do badań fizykochemicznych.

Wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów (>300 jtk/ml) świadczący o nieprawidłowych zmianach stwierdzono w 1 próbce wody pobranej w ramach kontroli urzędowej z punktu zgodności przy ul. Słonecznej w Świbiu. W ramach działań naprawczych przeprowadzono płukanie oraz dezynfekcję sieci podchlorynem sodu. Badanie kontrolne wykazało skuteczność podjętych działań naprawczych i obniżenie wartości parametru do obowiązujących norm.

Ogólna liczba mikroorganizmów należy do wskaźników mikrobiologicznych niemających bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, może natomiast świadczyć o dużej zasobności wody w organiczną substancję pokarmową, nieprawidłowym procesie uzdatniania (awarii) lub złym stanie instalacji.

We wrześniu w punkcie zgodności w Błażejowicach wykryto bakterie grupy coli w ilości 2 jtk/100ml (zalecana wartość 0 jtk/100ml), przy braku obecności wskaźników zanieczyszczenia kałowego *Escherichia coli*, enterokoki. Rozporządzenie Ministra Zdrowia dopuszcza pojawienie się pojedynczych bakterii w ilości < 10 jtk/100 ml. Badania kontrolne wody pochodzącej ze stacji uzdatniania oraz ze strefy zasilania w Wiśniczu i Błażejowicach nie wykazało nieprawidłowości.

Analiza wyników badań próbki wody pobranej we wrześniu w ramach kontroli urzędowej z punktu zgodności w miejscowości Wielowieś wykazała obecność bakterii grupy coli w ilości 17 jtk/100ml (zalecana wartość 0 jtk(NPL)/100ml), przy braku obecności wskaźników zanieczyszczenia kałowego

Escherichia coli, enterokoki. W związku z powyższym w dniu 03.09.2020 r. pobrano próbki wody do badań kontrolnych w strefie zaopatrzenia celem zweryfikowania nieprawidłowości. Badania laboratoryjne potwierdziły obecności bakterii grupy coli we wszystkich pobranych próbkach wody: Ujęcie Wody Wielowieś – 25 NPL/100ml, Ośrodek Zdrowia ul. Główna 20, Wielowieś – 20 NPL/100ml oraz ZBGKiM ul. Lipowa 14, Sieroty – 20 NPL/100ml. Bakterie grupy coli należą do mikroorganizmów nietworzących form przetrwalnikowych, wśród których występują głównie formy środowiskowe. Część z nich ma zdolność do namnażania się w wodzie. Jest to wskaźnik mikrobiologiczny niemający bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, jednakże może świadczyć o podatności ujęcia podziemnego na inne zanieczyszczenia mikrobiologiczne, a także o niewłaściwym procesie uzdatniania wody, wtórnym zanieczyszczeniu np. materiałem roślinnym/glebą lub dużej zasobności wody w organiczną substancję pokarmową.

Z uwagi na powyższe wydano decyzję administracyjną z dnia 04.09.2020 r. stwierdzającą brak przydatności wody do spożycia. Ponadto wydano komunikat, celem informowania konsumentów o możliwych do podjęcia działaniach mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi. ZBGKiM zapewnił zastępcze źródło wody i prowadził działania naprawcze polegające na dezynfekcji sieci wodociągowej. Dnia 07.09.2020 r. pobrano kolejne próbki do badań mikrobiologicznych z ujęcia oraz ze strefy zaopatrzenia. Badania laboratoryjne nie wykazały nieprawidłowości, co potwierdziło skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych. W związku z powyższym wydano decyzję z dnia 09.09.2020 r. stwierdzającą przydatność wody do spożycia. Celem zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi utrzymano dezynfekcję wody podawanej do sieci oraz zwiększono częstotliwość badań wody w strefie zaopatrzenia.

Wysoka zawartość azotanów jest charakterystyczna dla wód głębinowych gminy Wielowieś. Szczególne zagrożenie związane jest z ujęciem Wielowieś, które nie posiada żadnego systemu uzdatniania wody. W 2020 r. nie wykryto przekroczeń azotanów w wodzie, jednak wartości parametru nie były stabilne i wahały się w granicach:

- woda z SUW Wiśnicze 12-49 mg/l,
- woda z UW Wielowieś 14,7-50 mg/l,
- woda z SUW Świbie 14,6-46,7 mg/l, przy dopuszczalnej wartości 50 mg/l.

Ujęcia wody znajdujące się na terenie gminy nie posiadają wyznaczonej strefy pośredniej, pomimo usytuowania na terenach szczególnie narażonych na bezpośredni wpływ zanieczyszczeń z powierzchni terenu (brak odpowiedniej warstwy izolującej). Z uwagi na rolnicze zagospodarowanie terenu i problem przenikania zanieczyszczeń, których źródłem są obszary intensywnego stosowania nawozów naturalnych i sztucznych oraz środków ochrony roślin, nieskanalizowane obszary zabudowane oraz tzw. rolnicze wykorzystanie ścieków niezbędne jest podjęcie działań, które

w dłuższej perspektywie zapewnią zaopatrzenie mieszkańców w wodę bezpieczną i o odpowiedniej jakości.

Zalecana przez Światową Organizację Zdrowia maksymalna wartość dla azotanów wynosząca 50 mg/l została ustalona, jako chroniąca przed methemoglobinemią u niemowląt karmionych z butelki (narażenia krótkotrwałe). Methemoglobinemia to schorzenie objawiające się utratą zdolności do przyłączania i przenoszenia tlenu przez hemoglobinę. Niemowlęta karmione z butelki są w grupie wysokiego ryzyka, ponieważ cechuje je wysokie spożycie wody w stosunku do masy ciała. Ryzyko wzrasta przede wszystkim w razie współistniejących infekcji przewodu pokarmowego. Powinno się zatem zwracać szczególną uwagę na bezpieczeństwo mikrobiologiczne wody przeznaczonej do podawania niemowlętom karmionym z butelki, gdy zawiera ona azotany w stężeniach zbliżonych do zalecanej wartości.

Na terenie Oddziału Rehabilitacji Psychiatrycznej XVI w Dąbrówce w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem zarządca pobrał:

- 5 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 5 próbek do badań fizykochemicznych.

Zgodnie z ustalonym planem działania na 2020 r. pobrano:

- 4 próbki do badań mikrobiologicznych,
- 6 próbek do badań fizykochemicznych.

Przekroczenia parametrów fizykochemicznych wskaźnikowych (mangan, mętność) stwierdzono w 3 próbkach wody pobranych w ramach kontroli urzędowej.

Zalecana wartość parametryczna dla manganu ustalona została w celu zapewnienia akceptowalności wody dla konsumentów oraz ochrony systemu dystrybucji, gdyż w sieci wodociągowej może dochodzić do wytrącania się tlenków manganu o czarnym zabarwieniu, a także zwiększenia mętności. Obecność manganu w wodzie nie ma istotnego znaczenia pod względem bezpieczeństwa zdrowotnego, może natomiast wpłynąć na brudzenie armatury i pranej odzieży, a także powodować zwiększoną barwę i zmianę zapachu oraz smaku wody.

Celem przywrócenia odpowiedniej jakości wody zarządca obiektu dokonał regulacji urządzeń stacji uzdatniania wody m. in. zwiększono częstotliwość regeneracji urządzeń, co doprowadziło jakość wody w zakresie powyższych parametrów do wartości określonych w przepisach prawa.

Pozostałe badane parametry spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). W 2020 r. na terenie gminy Wielowieś nie wnoszono interwencji dotyczących złej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne zgodnie z §18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod

kątem obecności bakterii *Legionella* sp.. Bakterie *Legionella* sp. odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionellozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. Analiza wyników badań wody ciepłej wykonanych przez zarządcę Oddziału Rehabilitacji Psychiatrycznej w 2020 r. nie wykazała nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Wielowieś oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2020 r. za wyjątkiem okresu od 04.09.2020 r. do 08.09.2020 r., w którym obowiązywała decyzja stwierdzająca brak przydatności wody do spożycia pochodzącej z ujęcia wody Wielowieś.

Gmina Rudziniec

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 10 358 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość rozprowadzanej wody – ok. 1390,6 m³/d.
- Za dystrybucję wody na terenie gminy odpowiada Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu przy ul. Leśnej 6 oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach, ul. Rybnicka 47.

Tab.10. Charakterystyka zaparzenia w wodę gminy Rudziniec

L p.	Ujęcie wody	Produkcja wody[m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	SUW Rudziniec	314,2	3962	Rudziniec, Rudno, Bojszów Łacza, Ujazd (gmina Ujazd)
2	SUW Chechło	136,6	789	Chechło, Widów
3	SUW Pławniowice	103,8	780	Pławniowice
4	SUW Niewiesz	442,6	2543	Niewiesz, Poniszowice, Słupsko, Niekarmia, Łany, Bycina
5	PWiK Gliwice - Studnia 6 Rzeczyce	393,4	2284	Rzeczyce, Ligota Łabędzka, Taciszów, Kleszczów
6	PWiK Gliwice - Studnia 7 Taciszów/Kleszczów			

Gmina Rudziniec zaopatrywana jest w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi pochodzącą z ujęć podziemnych eksploatowanych przez Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu przy ul. Leśnej 6 (Niewiesz, Rudziniec, Chechło, Pławniowice) oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach, ul. Rybnicka 47 (Kleszczów, Rzeczyce).

Woda przeznaczona do spożycia dostarczana mieszkańcom gminy Rudziniec pochodzi z ujęć głębinowych usytuowanych na terenie gminy. W Rudzińcu oraz w Pławniowicach eksploatowane są utwory trzeciorzędowe, natomiast w Chechle i Niewiesz utwory czwartorzędowe. Wody głębinowe na terenie gminy Rudziniec charakteryzują się dużą zawartością żelaza i manganu. Uzdatanianie opera się na utlenianiu poprzez napowietrzanie oraz odżelazianiu i odmanganianiu z wykorzystaniem filtracji na złożach piaskowo-żwirowych. W Chechle dodatkowo zastosowano węgiel aktywny. Dezynfekcja odbywa się za pomocą podchlorynu sodu i prowadzona jest w sposób ciągły.

Pod koniec roku w związku z zakończeniem robót budowlanych dla zadania „Uzbrojenie otworów studziennych w miejscowości Niewiesz” włączono do eksploatacji 2 nowo odwiercone studnie.

W Rzeczycach oraz Kleszczowie proces uzdatniania wody obejmuje napowietrzanie oraz filtrację na 3 filtrach ciśnieniowych. Dezynfekcja wody prowadzona jest za pomocą lamp UV z możliwością awaryjnej dezynfekcji podchlorynem sodu.

Prowadzono stały nadzór sanitarny nad ujęciami zaopatrującymi mieszkańców gminy Rudziniec. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień, a stan sanitarny urządzeń wodociągowych oceniono jako dobry.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach prowadziły monitoring jakości wody z ujęć oraz stałych punktów zgodności usytuowanych na sieci wodociągowej. Ogółem pobrano:

- 80 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 78 próbek wody do badań fizykochemicznych.

Upoważnieni Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działania na 2020 r. pobrali:

- 33 próbki wody do badań mikrobiologicznych,
- 33 próbki do badań fizykochemicznych.

W 2020 r. stwierdzono podwyższoną wartość siarczanów (300 mg/l, przy dopuszczalnej wartości 250 mg/l) w próbce wody pobranej w marcu ze stacji uzdatniania wody w Rudzińcu. Kolejne badania próbek wody pobranych z punktów zgodności usytuowanych na sieci wodociągowej w Rudnie oraz Bojszowie nie wykazały nieprawidłowości. Siarczany do wody mogą dostawać się ze

ściekami przemysłowymi oraz opadami atmosferycznymi, natomiast w wodzie podziemnej występują w najwyższych stężeniach i pochodzą ze źródeł naturalnych. Ich zalecana wartość nie jest oparta na kryteriach zdrowotnych. Mogą powodować wyczuwalną zmianę smaku wody oraz przyczynić się do korozji systemów dystrybucyjnych.

Na terenie gminy Rudziniec funkcjonuje Zakład Lecznictwa Odwykowego SZANSA przy ul. Cmentarnej 18 w Pławniowicach wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia zgodnie z § 7 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Obiekt nie posiada dostępu do wodociągu sieciowego, a średnia produkcja wody ze studni wynosi 3,6 m³/d. Woda wykorzystywana jest do celów spożywczych oraz sanitarnych przez ok. 45 osób. Zarządca ujęcia prowadził badania wody w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym z PPIS w Gliwicach harmonogramem na 2020 r. W ramach kontroli wewnętrznej oraz urzędowej pobrano ogółem 5 próbek wody do badań mikrobiologicznych i 5 do badań fizykochemicznych. Analiza laboratoryjna wykazała, iż wszystkie badane parametry spełniały wymagania ww. rozporządzenia.

W 2020 r. na terenie gminy Rudziniec nie wniesiono interwencji dotyczących złej jakości fizykochemicznej i mikrobiologicznej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

PPIS w Gliwicach prowadzi nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej w zakresie obecności bakterii *Legionella* sp. w budynkach zamieszkania zbiorowego i przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne. Bakterie *Legionella* sp. odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionellozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności.

W 2020 r. przeprowadzono badania wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. w Hotelu Żagiel przy ul. Plażowej w Niewieszy, Kompleksie Laguna przy ul. Leśnej 6 w Niewieszy oraz Restauracji Leśna Perła przy ul. Leśnej 1 w Rudzińcu.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Rudziniec stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2020 r.

OCENA STANU SANITARNEGO w zakładach nauczania i wychowania powiatu gliwickiego za rok 2020.

Na terenie powiatu gliwickiego w roku 2020 PPIS w Gliwicach, Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży (dalej: HDM) nadzorowała warunki higieniczno – sanitarne w zakładach nauczania i wychowania.

Placówki oświatowo-wychowawcze pod nadzorem Sekcji HDM w 2020 roku

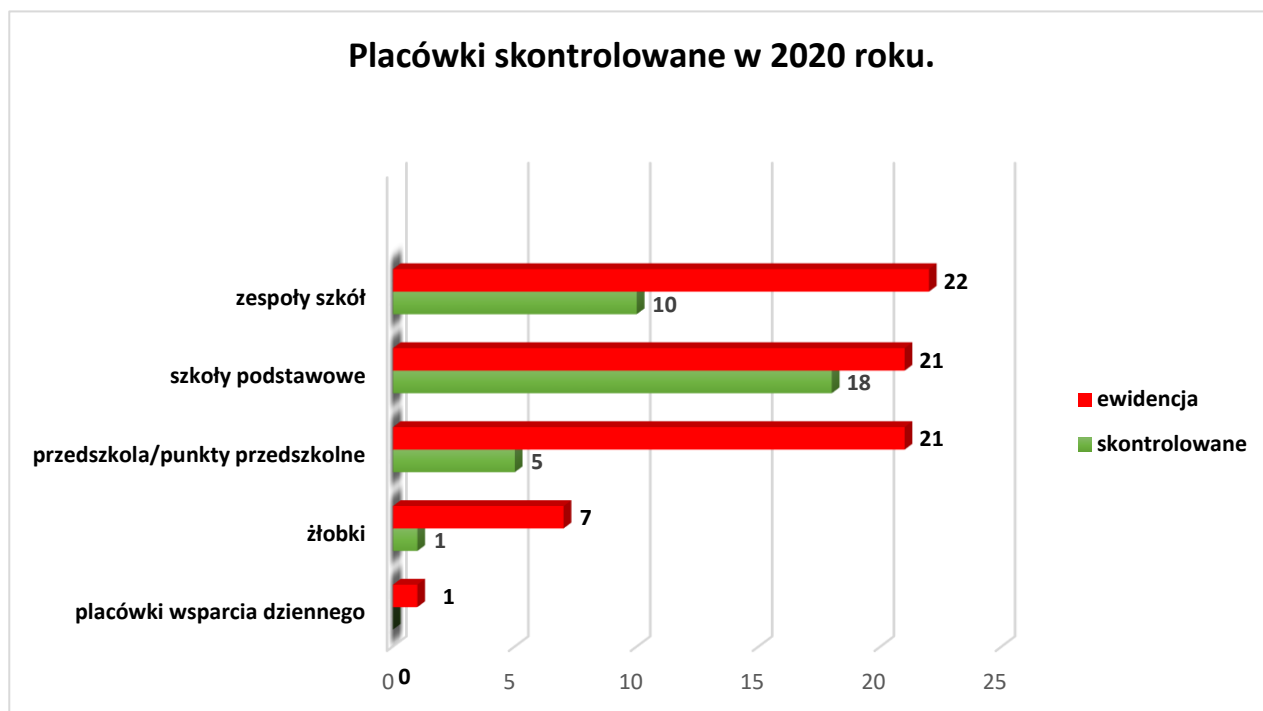
Rys. 1 Placówki oświatowo-wychowawcze pod nadzorem na terenie Powiatu gliwickiego.

Przeprowadzono 34 kontrole w placówkach nauczania i wychowania.

Przedmiotem kontroli było:

1. egzekwowanie bieżącej czystości i warunków do utrzymania higieny,
2. nadzór nad stanem technicznym sal gimnastycznych wraz z ich zapleczem, sal zajęć, boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach,
3. wyposażenie pracowni komputerowych,

Rys. 2 Placówki skontrolowane na terenie Powiatu gliwickiego.

4. nadzór nad pracownikami chemicznymi,
5. higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych,
6. ocena warunków realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami,
7. bieżąca ocena stanu sanitarno – technicznego piaskownic,
8. ocena prowadzonego dożywiania dzieci i młodzieży,
9. ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów,
10. zapewnienie uczniom możliwości pozostawienia w szkołach części podręczników i przyborów szkolnych.

OCENA STANU SANITARNO – TECHNICZNEGO PLACÓWEK OŚWIATOWO – WYCHOWAWCZYCH

W bieżącym roku sprawozdawczym nie nałożono grzywny w drodze mandatu karnego.

W 2020 roku zamknięte zostały postępowania administracyjne w 2 niżej wymienionych obiektach:

1. Miejska Szkoła Podstawowa Nr 3 (ZSP Nr 2) Knurów, ul. Kilińskiego 6 ,
2. Szkoła Podstawowa Nr 4 Pyskowice, ul. Wojska Polskiego 23 ,

3. Szkoła Podstawowa Nr 5 Pyskowice, ul. Szkolna 2

OCENA DOSTOSOWANIA MEBLI EDUKACYJNYCH DO ZASAD ERGONOMII

W roku 2020 podczas bieżących kontroli nie przeprowadzono oceny dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów.

HIGIENICZNA OCENA ROZKŁADÓW ZAJĘĆ LEKCYJNYCH

Higieniczną ocenę rozkładów zajęć lekcyjnych w 2020 r. przeprowadzono w:

- 6 szkołach podstawowych, w których skontrolowano 90 oddziałów,
- 5 zespołach szkół, w których skontrolowano 63 oddziały.

Ocena rozkładów zajęć lekcyjnych w placówkach nie wykazała nieprawidłowości.

NADZÓR NAD NIEBEZPIECZNYMI SUBSTANCJAMI CHEMICZNYM I ICH MIESZANINAMI

Podczas bieżącego nadzoru sanitarnego nad pracownikami chemicznymi stwierdzono, że w 5 placówkach prowadzi się zajęcia z użyciem niebezpiecznych substancji chemicznych. Ogólna ilość niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin znajdująca się w placówkach wynosi 32,68 kg. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. W części szkół zajęcia prowadzone są wyłącznie w formie teoretycznej.

ZAPEWNIENIE UCZNIOM MIEJSCA NA POZOSTAWIENIE W SZKOLE CZĘŚCI PODRĘCZNIKÓW I PRZYBORÓW SZKOLNYCH

Na terenie powiatu gliwickiego w związku z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (Dz.U. Nr 6 z 2003 r. poz. 69 ze zm.) dotyczącym zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych przeprowadzone kontrole w szkołach podstawowych i w zespołach szkół wykazały, iż wszystkie skontrolowane szkoły zapewniły miejsce na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych zgodnie z w/w rozporządzeniem.

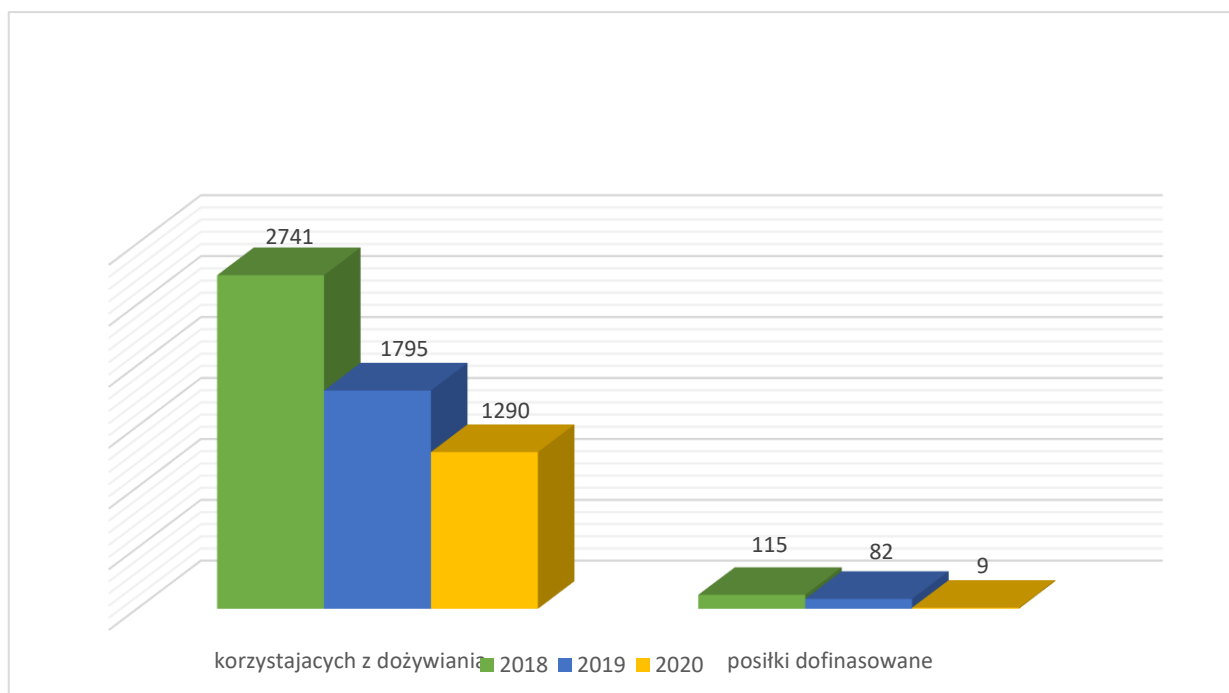

DOŻYWIANIE DZIECI I MŁODZIEŻY

Przeprowadzone kontrole sanitarne w szkołach podstawowych i w zespołach szkół wykazały, że na terenie Powiatu gliwickiego 11 placówek prowadziło dożywianie. Dzieci i młodzież miała możliwość skorzystania z obiadów dwudaniowych lub jednodaniowych oraz napojów. Z obiadów pełnych skorzystało 670 dzieci, z jednodaniowych 329 uczniów. Z posiłków dofinansowanych skorzystało 10 dzieci, co stanowi 1 %.

Akcję „Szlanka mleka” w roku 2020 prowadziły 2 skontrolowane placówki i skorzystało z niej 395 dzieci. Z programu „Owoce w szkole” dofinansowywanego przez Agencję Rynku Rolnego ze środków Unii Europejskiej skorzystało 433 dzieci.

Ryc.4 Liczba dzieci korzystających z dożywiania.

PROFILAKTYCZNA OPIEKA ZDROWOTNA

W ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego nad gabinetami profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami na terenie powiatu gliwickiego odnotowano, że 9 placówek posiada gabinety do własnej dyspozycji.

POMIARY NATĘŻENIA OŚWIETLENIA SZTUCZNEGO

W 2020 roku na terenie powiatu gliwickiego przeprowadzono pomiary natężenia oświetlenia sztucznego w 1 placówce.

Szkoła Podstawowa w Kozłowie ul. Marcina 33, 44-153 Kozłów.

Przeprowadzono pomiary natężenia oświetlenia w 8 salach lekcyjnych dla dzieci na 46 stanowiskach oraz sali gimnastycznej.

Pomiary wykazały, iż natężenie oświetlenia nie spełnia wymagań normy w 8 salach lekcyjnych oraz w sali gimnastycznej. Równomierność oświetlenia nie spełnia wymagań normy na 47 stanowiskach.

INTERWENCJE

W 2020 roku na terenie powiatu gliwickiego nie zgłoszono do PPIS w Gliwicach interwencji.

W BIEŻĄCYM ROKU SPRAWOZDAWCZYM PRZEPROWADZONO NASTĘPUJĄCE ZAMIERZENIA ZGODNIE Z WYTYCZNYMI GIS

Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego 2020/ 2021

Na terenie powiatu gliwickiego pracownicy Sekcji HDM przeprowadzili kontrole doraźne, mające na celu sprawdzenie przygotowania szkół na przyjęcie uczniów po przerwie wakacyjnej, budynków oraz terenów rekreacyjnych przy szkołach. Kontrolą objęto 8 szkół, w tym 5 szkół podstawowych oraz 3 zespołach szkół.

Zakres prac remontowych przeprowadzonych w placówkach przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego 2020/2021 obejmował:

- malowanie elewacji budynku szkoły,
- zagospodarowanie terenu wokół szkoły,
- remont placu zabaw,
- malowanie sal zajęć i korytarzy,
- odświeżenie pomieszczeń sanitarnych.

Przeprowadzone kontrole wykazały, że placówki zostały prawidłowo przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego.

Wypoczynek zimowy i letni w 2020 roku

Na terenie powiatu gliwickiego w bieżącym roku sprawozdawczym w okresie ferii zimowych skontrolowano 8 turnusów półkolonii, w których wzięło udział 286 dzieci. W 4 placówkach zapewniono wyżywienie dla 80 dzieci.

Na wszystkich turnusach podczas wypoczynku dzieci i młodzieży zapewniono prawidłowe warunki higieniczno-sanitarne tj. dostęp do bieżącej ciepłej wody, dostateczną ilość urządzeń sanitarnych oraz środków higieny osobistej.

Natomiast na terenie Powiatu podczas trwania wypoczynku letniego przeprowadzono 6 kontroli w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży. Z wypoczynku skorzystało 105 dzieci, natomiast wyżywienia skorzystało wszystkie 105 dzieci w 6 placówkach.

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów

W 2020 roku pracownicy Sekcji HDM przeprowadzili badania obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w 2 niżej wymienionych szkołach na terenie powiatu w 2 niżej wymienionych obiektach:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny ul. Powstańców 41, Gierałtowiec
- Szkoła Podstawowa Nr 6, ul. Wyzwolenia 4, Pyskowiec

Ogólna liczba przebadanych uczniów wynosiła 625 w tym:

ZSP Gierałtowiec -340 uczniów, 19 oddziałów

SP 6 Pyskowiec -285 uczniów, 18 oddziałów

Nie przeprowadzono analizy porównawczej

DODATKOWE INFORMACJE

Na terenie powiatu gliwickiego w roku 2020 nastąpiły zmiany w ewidencji nadzorowanych placówek oświatowych.

- Powstał nowy obiekt tj: Gminne Przedszkole w Smolnicy ul. Szkolna
- Oddano do użytku nową salę gimnastyczną przy: Szkole Podstawowej w Kleszczowie, ul. Szkolna 23.
- Na bazie Miejskiej Szkoły Podstawowej Nr 6 w Knurowie powstał nowy Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 3 ul. Batorego 5 z nowo uruchomionym Przedszkolem

PODSUMOWANIE

Dyrekcje placówek sukcesywnie podejmują działania zmierzające do poprawy warunków technicznych budynków. Jednak dużą trudność stwarza terminowe wykonanie decyzji administracyjnych, co spowodowane jest brakiem środków finansowych.

Wzrasta liczba placówek zakupujących nowe ergonomiczne wyposażenie sal lekcyjnych. Pracownicy Sekcji HDM podczas kontroli informują wychowawców klas jak prawidłowo dostosować meble edukacyjne do zasad ergonomii.

Ze względu na duże zapotrzebowanie społeczne, w istniejących już placówkach powstają dodatkowe oddziały przedszkolne, które jednak nie mogą wpływać na pogorszenie warunków bytowych dzieci przebywających w przedszkolu i być przyczyną zwiększonej zachorowalności i wypadkowości wśród dzieci.

OCENA STANU SANITARNEGO
TERENU DZIAŁANIA PAŃSTWOWEGO POWIATOWEGO INSPEKTORA
SANITARNEGO W GLIWICACH Z ZAKRESU ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU
SANITARNEGO – OBSZAR POWIAT GLIWICKI

I. Zagadnienia dotyczące opiniowania planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

W powiecie gliwickim w roku 2020 wydano 1 opinię sanitarną dla projektu dokumentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. W powiecie Gliwickim 100 % powierzchni objętych jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego co odpowiada łącznej powierzchni 66340 ha. Wydana opinia dotyczyła łącznej powierzchni 118,5 ha i dotyczyła następującego zagadnienia:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miasta Knurów ograniczonego ul. Szpitalną, 1-go Maja oraz północnymi granicami miasta. Etap II.

Dla Powiatu Gliwickiego, w roku 2020 wydano 4 pisma określające zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

II. Zagadnienia dotyczące uzgadniania przedsięwzięć na etapie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych – postępowania dla zakresu raportu.

Dla powiatu gliwickiego wydano **19** opinii w tym; dotyczących następujących zagadnień:

- budowy, rozbudowy i przebudowy hal produkcyjnych i produkcyjnomagazynowych głównie na terenach strefy ekonomicznej,
- budowy i rozbudowy gospodarstw rolnych z ukierunkowaniem na gospodarstwa hodowli drobiu oraz trzody chlewnej,
- budowy urządzenia wodnego do ujęcia wód podziemnych z utworu triasu,
- rozbudowa dróg powiatowych,
- budowa elektrowni fotowoltaicznych.

Stwierdza się, że wpływające wnioski w treści załączonej dokumentacji uwzględniają w coraz większym stopniu wpływ na otoczenie. We wszystkich opracowaniach gwarantuje się że zakres oddziaływania realizacji pozostaje w granicach terenu, do którego Inwestor ma prawo. W trakcie uzgodnienia inwestycji brano pod uwagę następujące zagadnienia: emisja zanieczyszczeń, ochronę powietrza, usytuowanie terenów mieszkaniowych i kierunków oddziaływania transgranicznego

a także poziom emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych. Wszystkie przedsięwzięcia były zgodne z zapisami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dla ww. opinii nie odnotowano protestów.

III. Zagadnienia związane z uzgadnianiem dokumentacji projektowej

W roku 2020 dla powiatu gliwickiego uzgodniono 5 projektów przedłożonych przez wnioskodawców. Dokumentacja dotyczyła głównie:

- gabinetów indywidualnej praktyki lekarskiej,
- pomieszczeń Przychodni Zdrowia,
- zakładów fryzjerskich,
- wentylacji obiektów przemysłowych.

Projekty obiektów nowych przedkładane były wraz projektami branżowymi instalacji wentylacji, wodnej i kanalizacyjnej. Niektóre z przedłożonych projektów wymagały uzupełnień i wyjaśnień. Wydawanie opinii sanitarnych do projektów odbywało się na podstawie wniosków Inwestorów.

IV. Zagadnienia dotyczące uczestnictwa w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych.

W roku 2020 wydano 64 opinie dopuszczeniowe. Wszystkie obiekty odebrane były za pierwszym razem. Większość Inwestorów przystosowała obiekty zgodnie z projektem uzgodnionym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych, choć w niektórych przypadkach przekazano Inwestorowi zalecenia do wykonania. Wskazówki nie miały wpływu na procedurę odbiorową związaną z koniecznością wydania decyzji sprzeciwu.

Sprawy te dotyczyły nieprawidłowego wykonawstwa i przygotowania pomieszczeń oraz innych drobnych usterek. Zdarzały się także sytuacje samowolnych zmian dokonywanych przez Inwestorów, które można było uznać, jeżeli nie miały większego wpływu na zachowanie wymagań higienicznych i zdrowotnych.

V. Zagadnienia odnośnie współpracy z innymi organami

Współpraca przebiegała bez zarzutów, polegała na kontaktach telefonicznych oraz spotkaniach.

VI. Współpraca z nadzorem bieżącym

Współpraca między działami polegała głównie na udziale sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w zakresie doradztwa merytorycznego dla poszczególnych spraw. W powiecie gliwickim nie odnotowano interwencji.

VII. Wnioski w formie opisowej

W powiecie Gliwickim 100 % powierzchni terenu objętych jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego co odpowiada łącznej powierzchni 66340 ha. Wnioski Wójtów i Burmistrzów oraz Prezydentów Miast usytuowanych na terenie Powiatu Gliwickiego przygotowywane są prawidłowo i zawierają niezbędne załączniki. Wśród wpływających wniosków do uzgodnienia dokumentacji projektowej w dalszej mierze przeważa tematyka oczyszczalni ścieków, zmian sposobu użytkowania lokali mieszkalnych na użytkowe oraz projektów zakładów fryzjerko-kosmetycznych.

Zauważalne jest podwyższenie standardów obiektów zgłaszanych do odbioru. W zakładach fryzjerskich i kosmetycznych w zakresie zabezpieczenia higieniczno-sanitarnego tworzone są ciągi sterylizacji narzędzi natomiast w obiektach usługowo-handlowych o powierzchni przekraczającej 100m² żąda się wydzielenie ubikacji ogólnodostępnej dla klientów dostępnej z dróg komunikacji wewnętrznej. We wszystkich realizacjach podlegających czynnościom odbiorowym stosowana jest prawidłowa wentylacja potwierdzona stosownym dokumentem.

W związku z tworzeniem nowych Zespołów Szklono Przedszkolnych prowadzone były konsultacje z władzami Gmin i Miast na terenie powiatu gliwickiego w celu stworzenia najkorzystniejszych warunków dla dzieci.

Z roku na rok daje się zauważyć podnoszenie standardów w zakresie wykonawstwa, stosowanych materiałów budowlanych wykończeniowych, nowoczesnego wyposażenia technologicznego.

WNIOSKI i INTERWENCJE

jako przejaw współpracy z lokalną społecznością

Przyjmowanie, rozpatrywanie i ewidencjonowanie skarg i wniosków w PSSE w Gliwicach odbywa się pod nadzorem dyrektora Stacji

Ww. zadania realizowane są zgodnie z ustalonym w Stacji „Regulaminem Skarg, Wniosków Interwencji i Petycji”.

Skargi i wnioski są przyjmowane, rozpatrywane i rejestrowane zgodnie z obowiązującymi normami tj.

- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, Dział VIII ‘Skargi i wnioski’ (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.)
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz.U. Nr 5, poz. 46).

Skargi i wnioski przyjmowano wg ustalonych - ww. normami – definicji, gdzie odpowiednio:

SKARGA – jest to pismo wskazujące w szczególności na zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez pracowników i kierownictwo Stacji, naruszenie przez nich praworządności lub interesów skarżących a także przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw (art. 227 Kodeksu postępowania administracyjnego),

WNIOSEK – jest to pismo w szczególności w sprawie ulepszenia organizacji Stacji, wzmocnienia praworządności, usprawnienia pracy i zapobiegania nadużyciom, ochrony własności, lepszego zaspokajania potrzeb ludności (art. 241 Kodeksu postępowania administracyjnego),

INTERWENCJA – sygnał o nieprawidłowościach w działalności podmiotów, pozostających pod nadzorem organów inspekcji sanitarnej, kierowany ze strony lokalnej społeczności. Powoduje podejmowanie przez organy inspekcji sanitarnej działanie z urzędu.

Dyrektor Stacji w sprawie skarg i wniosków przyjmuje interesantów w poniedziałki w godz.

09:00 – 11:00 oraz w czwartki w godz. 13:00 – 15:0. Nie odnotowano skarg i wniosków

wniesionych osobiście.

SKARGI

Skarżącymi w 2020 r. były osoby fizyczne a przedmiotem skarg było niewłaściwe podejmowanie spraw, opieszale wykonywanie czynności w zakresie przeciwdziałania covid-19.

Skarżący zwracali się z wnioskami o podjęcie interwencji do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (dalej: ŚPWIS), do którego w następstwie Dyrektor Stacji kierował zawiadomienie o rozstrzygnięciu sprawy.

W 2020 r. 7 skarg zostało załatwionych we własnym zakresie, które dotyczyły odpowiednio:

- 6 - zarzutów na działalność Sekcji Epidemiologii,
- 1 - zarzutów na działalność Sekcji Higieny Pracy,
- 1 - zarzutów na działalność Sekcji Higieny Komunalnej,

Wobec wszystkich wniesionych skarg wszczęto postępowanie wyjaśniające, w ramach którego Dyrektor Stacji jako kierownik Jednostki:

- przeprowadził analizę dokumentacji sporządzonej w danej sprawie,
- przyjął wyjaśnienia pracownika za pośrednictwem jego bezpośredniego przełożonego.

W wyniku prowadzonych postępowań wyjaśniających, we wszystkich przypadkach (3), Dyrektor Stacji stwierdził bezzasadność skarg.

Zestawienie skarg:

- OZP-0190-01-214-(1)/2020 zarzuty na postępowanie kierownika Sekcji Epidemiologii
odpowiedź 31.03.2020
- OZP-0190-02-215-(1)/2020 z dnia 15.03.2020 odpowiedź do WSSE 15.04.2020 r.
- OZP-0190-03-332-(1)/2020 z dnia 08.04.2020 na opieszałość PSSE w zakresie wymazów SARS-CoV-2
- OZP-0190-04-476-(1)/2020 z dnia 08.04.2020 na opieszałość PSSE w zakresie
- OZP-0910-05-476-(1)/2020 z dnia 22.04.2020 przekazane do WSSE dnia 28.04.2020 r.
- OZP-0910-06-656-(1)/2020 z dnia 13.05.2020 r. Gliwice, dnia 20.05.2020 r. skarga w sprawie problemów z kontaktem z PSSE w Gliwicach
- OZP-0910-07-HP-4415740/20 dnia 16.06.2020 r. do WSSE 23.06.2020 r.
- OZP-0910-08-HK-39/20 z dnia 16.09.2020 odpowiedź 30.09.2020 r.

Informacje o sposobie rozpatrzenia spraw i stwierdzeniu bezzasadności przekazano w ww. terminach do ŚPWIS jako wnioskodawcy.

Pozostawanie wnioskodawców w anonimowości skutkuje tym, iż ww. informacja nie może zostać przesłana do ich wiadomości.

Wniosków nie zarejestrowano.

Infolinia dla obywatela

W PSSE w Gliwicach funkcjonuje telefon do kontaktów z interesantami.

Należy podkreślić, iż – zgodnie z przepisami przytoczonymi na wstępie – zgłoszenia o charakterze skargowym nie są przyjmowane telefonicznie. Tą drogą interesanci powiadamiani są o przewidzianych prawem sposobach wnoszenia skarg. Przekazywane są również dane adresowe Stacji, adres mailowy oraz informacja o możliwości złożenia pisma za pośrednictwem e-puap. w Gliwicach wymogów ustawy o ochronie danych osobowych.

WNIOSKI

Nie odnotowano.

INTERWENCJE

W 2020 roku do PSSE w Gliwicach wpłynęło łącznie 369 interwencji. Obejmowały one działalność podmiotów na obszarze pozostającym pod nadzorem PPIS w Gliwicach, tj. Gliwice, Zabrze oraz powiat gliwicki.

Sekcja	HŻŻ	HK	HP	HDM	Epidemiologia	ZNS
Liczba interwencji	219	120	21	7	2	0

Tab.1. Interwencje przyjęte do rozpatrzenia z podziałem na Sekcje Oddziału Nadzoru Sanitarnego

Zapobiegawczy nadzór sanitarny nie odnotował interwencji w 2020 roku.

Do Sekcji HŻŻ wpłynęły 33 wnioski, dotyczące obiektów zlokalizowanych na terenie powiatu gliwickiego.

W związku z powyższym w 26 przypadkach przeprowadzono kontrole interwencyjne, a w 20 przypadkach przeprowadzono działania kontrolne tj. sporządzono adnotacje służbowe.

Po podjęciu działań interwencyjnych i rozpatrzeniu wniosków:

- 15 uznano za uzasadnione,
- 11 za nieuzasadnione.

Podczas przeprowadzonych kontroli interwencyjnych na terenie powiatu nałożono 15 mandatów karnych na kwotę 3500 zł. oraz wydano 4 decyzje administracyjne represyjne.

W związku z wystąpieniem stanu epidemii wywołanym wirusem SARS-CoV-2, na terytorium kraju wprowadzono Rozporządzenia Rady Ministrów ustanawiające określone ograniczenia, nakazy i zakazy dotyczące m.in. obiektów handlowych oraz działalności gastronomicznej.

Zgodnie z obowiązującymi rozporządzeniami placówki handlowe zobowiązane są zapewnić rękawiczki jednorazowe lub środki do dezynfekcji rąk dla klientów. Ponadto nałożono na obywateli obowiązek zakrywania ust i nosa przy pomocy maski, przyłbicy lub części odzieży. W związku z powyższym znaczna część interwencji zgłoszonych w 2020 r. dotyczyła nieprzestrzegania obowiązujących nakazów i zakazów. Na 206 przyjętych interwencji 73 dotyczyły ww. tematyki. W większości przypadków przeprowadzono rozmowy telefoniczne z osobami odpowiedzialnymi w obiektach, wysyłano pouczenia w formie elektronicznej oraz w niektórych przypadkach przeprowadzono kontrole interwencyjne.

Interwencje zgłaszane w Sekcji HŻŻiPU w 2020 r. dotyczyły również:

- wprowadzania do obrotu przeterminowanych środków spożywczych,
- niehigienicznej sprzedaży środków spożywczych,
- niewłaściwego stanu higieniczno - sanitarny pomieszczeń zakładu,
- sprzedaży środków spożywczych niewłaściwej jakości w tym mięsa i wędlin o nieprawidłowych cechach organoleptycznych tj. nieświeży zapach oraz nietypowa konsystencja,
- brudnych wózków i koszyków dla klientów,
- obecności owadów i gryzoni w obiekcie.

Do Sekcji HK, bieżącym roku sprawozdawczym, wniesiono 13 wniosków z prośbą o interwencję z czego 13 rozpatrzono. Sprawy dotyczyły m.in. jakości wody do kąpieli w basenach, niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, uciążliwości spowodowanej hałasem, nieprzestrzegania zasad podczas epidemii w tym m. in.:

- **hałas przenikający do jednego z mieszkań przy ul. Kwitka 8 B w Knurowie** – emitowany z urządzeń będących na wyposażeniu piekarni zlokalizowanej na parterze budynku. Po przeprowadzonej **kontroli**, zlecono do Laboratorium PSSE w Gliwicach przeprowadzenie pomiarów natężenia dźwięku w godzinach nocnych. Przeprowadzone pomiary wykazały, iż w czasie pracy krajalnicy chleba, obliczony poziom dźwięku A w jednym pokoju nie odpowiadał normie i wynosił 29 dB przy dopuszczalnej wartości 25 dB. W związku z powyższym wystosowano pismo do administratora budynku o podjęcie stosownych działań. W odpowiedzi uzyskano informację, że najemca pomieszczeń piekarni podjął czynności

mające na celu wyeliminowanie uciążliwości hałasowej przenikającej do mieszkania nr 3, poprzez przeniesienie krajalnicy chleba do wyciszzonego pomieszczenia.

- **zaniedbanych lokali mieszkalnych w Knurowie:**

- **przy Alei Piastów 13c** po przeprowadzonej kontroli zarządca podjął działania polegające na uporządkowaniu mieszkania z zalegających śmieci i psich odchodów, jak również podjął działania polegające na przeprowadzeniu skutecznej dezynfekcji i dezodoryzacji mieszkania i części wspólnych budynku;

- **przy ul. Kapelanów Wojskowych 1a** – sprawa została zgłoszona dwukrotnie, wystosowano pismo do administracji o konieczności przeprowadzenia zabiegów DDD w budynku, zarządca przeprowadził konieczne zabiegi;

- **przy ul. Spółdzielczej 10** - wystosowano pismo do zarządcy budynku zawierające informacje o obowiązkach właścicieli oraz o konieczności zorganizowania wizji lokalnej, w których weźmie udział przedstawiciel inspekcji sanitarnej;

- **złej jakości wody na basenie „Pod Platanem” w Kozłowie** - podczas próby przeprowadzenia kontroli stwierdzono, że obiekt jest nieczynny. Dysponent obiektu pisemnie poinformował, że uruchomienie obiektu nastąpi w dniu 15.03.2021 r.

- **3 wnioski dot. złego stanu sanitarnego w zakładach fryzjerskich.** W dwóch przypadkach przeprowadzone kontrole sanitarne potwierdził słusność wniesionych interwencji. W zakładzie fryzjerskim przy ul. Łokietka 3 w Knurowie stwierdzono nieprawidłowości higieniczno-sanitarne i techniczne. W związku z czym nałożono mandat karny w wysokości 300 zł oraz wydano decyzję administracyjną. Podczas kontroli doraźnej w zakładzie fryzjerskim w Paczynie przy ul. Kasztanowej 4/2 stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-higieniczne, w związku z czym nałożono mandat karny oraz wydano zalecenia doraźne, które wszystkie strona wykonała.

- **3 wnioski dot. brudnej wody w mieszkaniach.** W dwóch przypadkach, w Pilchowicach przy ul. Wrzosowej i Gwarków, przeprowadzone badania próbek wody potwierdziły słusność wniesionych interwencji. Sprawy dotycząca złej jakości wody w mieszkaniu przy ul. Poziomkowej 68 w Pyskowicach nie została rozpatrzona z powodu odstąpienia strony od wniesienia interwencji.

- **wniosek dot. nieprzestrzegania nakazów i zakazów w czasie pandemii na terenie kąpieliska w Pławniowicach** – kontrola sanitarna nie potwierdziła słusności wniesionej interwencji.